

BÁNYÁSZATI
ÉS KOHÁSZATI LAPOK

BÁNYÁSZAT

AZ ORSZÁGOS MAGYAR BÁNYÁSZATI ÉS KOHÁSZATI EGYESÜLET LAPJA
ALAPÍTOTTA PÉCH ANTAL 1868-BAN

A tartalomból:

Az OMBKE 97. Küldöttgyűlése

Bányász-Kohász-Erdész Találkozó 2008

60 éves a MTESZ

2008/4. szám

141.
évfolyam

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

Az OMBKE vezetői, szervezetei és tagsága ezúton fejezi ki köszönetét az Egyesület **jogi-tagvállalatainak és azok vezetőinek** több éves erkölcsi és anyagi támogatásukért, kérve hogy a hazai bányászat és kohászat megőrzése, megújítása és fejlesztése érdekében továbbra is támogassák Egyesületünk munkáját!

Jó szerencsét!

Bányászati Szakosztály

APEX Elektronika Kft.

Lángné Wukován Éva
ügyvezető igazgató

Auroma Kft.

Dr. Vojuczki Péter
ügyvezető igazgató

Bakonyi Erőmű Zrt.

Németh Frigyes vezérigazgató

Basalt-Kőzépítő Kőbányák Kft.

Laub Ernő ügyvezető igazgató

BÁTATOM Kft.

Dr. Szűcs István
ügyvezető igazgató

Bravodock Kft.

Veszperényi István
ügyvezető igazgató

ECOPLAN Kft.

Füleki Menyhért
ügyvezető igazgató

Észak-Dunántúli Vízmű Zrt.

Szikszai József vezérigazgató

Geo-Faber Zrt.

Tölgősy Pál elnök-vezérigazgató

Geovol Kft.

Kertész László ügyvezető igazgató

Guardian Üvegipari Kft.

Sápi Lajos ügyvezető igazgató

Halimbai Volán Fuvarozási Kft.

Tóth Zoltán ügyvezető igazgató

Innováció 2000 Kft.

Dr. Nagy Sándor
ügyvezető igazgató

Janes és Társa Kft.

Janes Ilona ügyvezető igazgató

KÓKA Kő- és Kavicsbányászati Kft.

Horányi István ügyvezető igazgató

Kötés Építőipari és Szolgáltató Kft.

Sárdiné Csipszer Erika
ügyvezető igazgató

Mangán Bányászati és Feldolgozó Kft.

Farkas István ügyvezető igazgató

Mátra-Haider Dózer Kft.

Hidvégi Gábor ügyvezető igazgató

Mátrai Erőmű Központi

Karbantartó Kft.

Molnár László ügyvezető igazgató

Mátrai Erőmű Zrt.

Valaska József elnök

Mecsek Öko Környezetvédelmi Zrt.

Papp Béla vezérigazgató

Mecsekérc Zrt.

Erős György elnök-vezérigazgató

Metal-Carbon Kft.

Dr. Szirtes László
ügyvezető igazgató

MVM Trade VK Zrt.

Mártha István vezérigazgató

MVM Zrt.

Dr. Kocsis István vezérigazgató

Omya Hungaria Kft.

Nagy Lajos ügyvezető igazgató

Perlit 92 Kft.

Dr. Farkas Géza
ügyvezető igazgató

Rotaqua Kft.

Csécsei Tamás ügyvezető igazgató

Rotary-Mátra Kft.

Tóth József ügyvezető igazgató

System Consulting Zrt.

Dr. Kapolyi László elnök

Vértesi Erőmű Zrt.

Gálos Tibor vezérigazgató

VMC Vármegye Center Kft.

Csiba Attila ügyvezető igazgató

ZE+2 Kft.

Karácsony Zoltán
ügyvezető igazgató

Kőolaj-, Földgáz- és Vízbányászati Szakosztály

CST-Csepel Techno Kft.

Viola Ferenc ügyvezető igazgató

MOL Nyrt.

Hernádi Zsolt
elnök-vezérigazgató

Rotary Fűrási Zrt.

Katona János vezérigazgató

Vaskohászati Szakosztály

ISD Dunaferr Zrt.

Valerij Naumenko vezérigazgató

Magyar Vas- és Acélipari Egyesülés

Marczis Gáborné dr.
ügyvezető igazgató

TOM-FERR Zrt.

Laczkó Oszkár vezérigazgató

Fémkohászati Szakosztály

Alcoa-Köfém Kft.

Dr. Forgó Béla vezérigazgató

ALPUT Vagyonkezelő Kft.

Brezóczki Emese ügyvezető

Antal Ipari és Kereskedelmi Kft.

Antal Béla ügyvezető igazgató

EBA Kft.

Vécsey Gábor ügyvezető igazgató

GLOB-Metal Kft.

Szabó Ferenc ügyvezető igazgató

Invertmetal Kft.

Kabelik Gábor ügyvezető igazgató

MAL Zrt.

Dr. Tolnay Lajos elnök

MOTIM Zrt.

Gerezdes János vezérigazgató

Rath Hungária Zrt.

Dr. Werner Marcov igazgató

Schmelzmetall Hungária Kft.

Varga Ferenc ügyvezető igazgató

Öntészeti Szakosztály

Alba-Metall 1991 Kft.

Szombatfalvy Rudolf
ügyvezető igazgató

BA&Co. Bt.

Dr. Bakó Károly ügyvezető igazgató

Casting Kft.

Dr. Sohajda Józsefné
ügyvezető igazgató

FÉMALK Zrt.

Dr. Sándor József
elnök-vezérigazgató

FILT MIX Kft.

Kálmán Lajos ügyvezető igazgató

K + K Vasöntöde Kft.

Katkó Károly ügyvezető igazgató

Magyar Öntészeti Szövetség

Dr. Hatala Pál ügyvezető igazgató

Nehézfémöntöde Zrt.

Dr. Palásti Károly
elnök-vezérigazgató

Patina Öntöde Kft.

Jagicza István ügyvezető igazgató

PREC-CAST Öntöde Kft.

Thomas Mergler
ügyvezető igazgató

RDX-REDEX Kft.

Dr. Vörös Árpád
ügyvezető igazgató

TP Technoplus Kft.

Dr. Lengyel Károly
ügyvezető igazgató

TARTALOM

Az OMBKE 97. Küldöttgyűlése	2
<i>97th Delegate Assembly of OMBKE</i>	
Bányász-Kohász-Erdész Találkozó	31, 35
<i>Miners-Metallurgists-Foresters-fest</i>	
A MTESZ gyémántjubileuma, a Magyar Műszaki Értelmiség Napja	34, 39
<i>The 60th Anniversary of MTESZ, The Day of Technical Intelligentsia</i>	
Bányászati-Kohászati-Földtani Konferencia	40
<i>Conference of mining-metallurgy-geology</i>	
Blaskó-Nagy András, Kis Bálint, Livo László: A mechanikai szűrés szerepe a gáziparban	44
<i>The role of mechanical filtering in the natural gas industry</i>	
Molnár László: A Bánya-, Kohó- és Erdőmérnök-hallgatók Ifjúsági Köre 60 éve számolta fel önmagát	48
<i>The Youth Club of students in Sopron ended its activity 60 years ago</i>	
Kárpáty Lóránt: Emlékeim az Ifjúsági Körről	51
<i>My reminiscences of the Youth Club</i>	
Mendly Lajos: Szoboszlai Kornél professzor emlékére	58
<i>In commemoration of professor Kornél Szoboszlai</i>	
Réthy Károly: Dr. Szokol Pál élete és munkássága	59
<i>Pál's Dr. Szokol life and activity</i>	
Hírek	30, 37, 60, 61
Könyv- és folyóiratszemle	64

Bányászati és Kohászati Lapok BÁNYÁSZAT

Szerkesztőség postacím: 8301 Tapolca – Pf. 17.

Felelős szerkesztő: Podányi Tibor (tel.: 30-2955-718) e-mail: bkl.banyaszat@t-online.hu

A szerkesztőbizottság tagjai: Bagdy István (szerkesztő), dr. Csaba József (olvasószerkesztő), Kovács Béla (szerkesztő), dr. Gagy Pálffy András (hírszerkesztő), Bariczáné Szabó Szilvia, Bircher Erzsébet, dr. Dovrtel Gusztáv, Erdélyi Attila, dr. Földessy János, Györfi Géza, dr. Horn János, Jankovics Bálint, Kárpáty Erika, Livo László, Lois László, Mara Márta-Éva, dr. Mizser János, Sőki Imre, dr. Sümegi István, dr. Szabó Imre, Szilágyi Gábor, dr. Turza István, Vajda István

HU ISSN 0522-3512

Bányászati és Kohászati Lapok KOHÁSZAT

Szerkesztőség: 1027 Budapest, Fő utca 68. IV. em. 409. Telefon: 201-2011 **Levélcím:** 1371 Budapest, Pf. 433
e-mail: kohaszat@mtesz.hu

Felelős szerkesztő: dr. Lengyel Károly

A szerkesztőség tagjai: dr. Búzáné dr. Dénes Margit, dr. Klug Ottó, dr. Kóródi István, Lengyelne Kiss Katalin, Szende György, dr. Takács István, dr. Tardy Pál, dr. Török Tamás

HU ISSN 0005-5670

Bányászati és Kohászati Lapok KŐOLAJ ÉS FÖLDGÁZ – Hungarian Journal of Mining and Metallurgy OIL AND GAS

Szerkesztőség: 1027 Budapest, Csalogány u. 3/B **Postacím:** 1255 Budapest 15, Pf. 18. Telefon: (1) 201-8083 e-mail: montanpress@t-online.hu

Felelős szerkesztő: Dallos Ferencné

Szerkesztőbizottság: dr. Csákó Dénes, dr. Fecser Péter, id. Ősz Árpád

Címlapfotó: Bányász-Kohász-Erdész Találkozó felvonulás a KfV Szakosztály zászlajával

HU ISSN 0572-6034

A lapszámot összeállította: Podányi Tibor

Kiadja: az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület, Budapest, II., Fő utca 68. Telefon: 1-201-7337

Felelős kiadó: dr. Tolnay Lajos elnök

Nyomdai előkészítés: Vorákné Szecsei Mónika

Nyomdai munkák: Press+Print Lapkiadó és Nyomdaipari Kft. Kiskunlacháza

Megjelenik: 2008. szeptember 3.

Belső terjesztésre, kereskedelmi forgalomba nem kerül.

Az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület

97. Küldöttgyűlése

(Székesfehérvár, 2008. június 14.)

Az OMBKE a 97. Küldöttgyűlését Székesfehérváron, 2008. június 14-én, 10 órai kezdettel tartotta a MTESZ Technika Háza konferenciatermében a választmány által meghirdetett, a Bányászati és Kohászati Lapokban és az írásos meghívóban közzétett napirenddel. A Technika Háza előtt az érkezőket reggel 9 órától a Várpalotai Bányász Fúvós Koncert Zenekar térszenével, a regisztrációnál egyenruhás bányász és kohász egyetemisták, illetve főiskolások fogadták.

A Küldöttgyűlés elnökségében helyet foglaltak: *dr. Tolnay Lajos* elnök, *Petrusz Béla* alelnök, *Kovacsics Árpád* főtítkárs, *dr. Lengyel Károly* főtítkárhelyettes, *dr. Gagy Pálffy András* ügyvezető igazgató, *Szilágyi László*, a Székesfehérvári Önkormányzat városüzemeltetési igazgatója, *dr. Gordos Géza*, a MTESZ elnöke, *Szabados Gábor*, a Magyar Bányászati és Földtani Hivatal elnöke, *dr. Zoltay Ákos*, a Magyar Bányászati Szövetség főtítkára és *Wanek Ferenc*, az Erdélyi Magyar Műszaki Tudományos Társaság Földtani, Bányászati és Kohászati Szakosztályának elnöke.

A Küldöttgyűlés elnöksége

Nemzeti Himnuszunk eléneklését követően *dr. Tolnay Lajos* elnök köszöntötte a Küldöttgyűlés résztvevőit: az egyesület tagságának küldötteit, ezen belül tiszteleti tagjainkat és az egyetemi hallgatókat, a pártoló tagok vezetőit, a hatóságok képviselőit, az egyetemi karok dékánjait, képviselőit, társegyesületeink, partner társadalmi szervezeteink képviselőit, a határon túli egyesületek megjelent képviselőit, meghívott vendégeinket. Külön is köszöntötte az elnökségben helyet foglaló vendégeket. A regisztráció alapján megállapította, hogy a Küldöttgyűlés határozatképes, mivel a 194 fő szavazati joggal rendelkező küldött közül megjelent és regisztrált 98 fő. A Küldöttgyűlésen részt vett 240 fő.

Ezt követően a Küldöttgyűlés egyhangú szavazással elfogadta a napirendet és megválasztotta a Küldöttgyűlés tisztségviselőit. A Szavazatszámoló Bizottság vezetője: *Győrfi S. Géza* okl. bányamérnök, tagjai: *Csurgó Lajos* okl. kohómérnök, *Morvai Tibor* okl. bányagépész és bánya-villamossági mérnök, a Határozatszövegező Bizottság elnöke: *Molnár István* okl. kohómérnök, tagjai: *dr. Dovrtel Gusztáv* okl. bányamérnök, *Tóth János* okl. gépészmérnök, *Boross Péter* okl. kohómérnök, *dr. Hatala Pál* okl. kohómérnök. Jegyzőkönyvvezető: *Gombár Jánosné* szervező titkár, jegyzőkönyv-hitelesítők: *Törő György* okl. bányamérnök és *dr. Réger Mihály* okl. kohómérnök.

Napirend:

- Megnyitó, köszöntések
- A Választmány beszámolója, közhasznúsági jelentés
- Az Ellenőrző Bizottság beszámolója
- Hozzászólások, indítványok
- Tiszteleti tagok választása
- Kitüntetések átadása
- Határozatok
- Zárszó

Az elnöki megnyitó előtt *dr. Tolnay Lajos* felkérte a Küldöttgyűlést, hogy „hagyományainkhoz híven a Bányászhimnusz harangjátékát hallgatva emlékezzünk meg az előző küldöttgyűlés óta eltávozott tagtársainkról. Szomorú kötelezettségünknek eleget téve állva hallgassuk meg a névsort, kívánva elhunyt tagjainknak, barátainknak utolsó Jó szerencsét! Emléküket őrizzük meg!”

A Bányászhimnusz harangjáték hangjai mellett az elhunytak neveit *dr. Lengyel Károly* főtítkárhelyettes olvasta fel, majd az egyetemisták megszólaltatták a klopacsát. A jelenlévők néma felállással emlékeztek.

Tiszteletadás elhunyt tagtársainknak

A 96. Küldöttgyűlés óta elhunyt tagtársaink:

Ábrahám László okl. földmérő
Benedek Dénes okl. bányamérnök
Dr. Bodnár Pál jogász doktor
Burkus Béla okl. bányamérnök, okl. erdőmérnök
Cziczlavicz Lajos okl. bányamérnök
Dr. Ebinger József okl. bányamérnök
Előd Béla okl. villamos mérnök
Dr. Fazekas János okl. bányagépész mérnök, okl. mérnök-közgazdász, exelnök, tiszteleti tag
Feldbauer Károly bányaiipari technikus
Ferencz István okl. kohómérnök, tiszteleti tag
Frei József okl. bányagépész mérnök
Gallai Lajos öntő technikus
Gyárfás Zoltán okl. kohómérnök
id. Hegedűs Gyula bányaiipari technikus
Jamrik Károly okl. bányamérnök, bányagazdasági mérnök
Jankovics István okl. bányamérnök
Karsai József okl. villamos mérnök
Kassai Lajos vasdiplomás bányamérnök, tiszteleti tag
Keresztes László földmérő mérnök
Kiss Gábor vízgazdálkodási üzemmérnök
Klimó György okl. bányamérnök
Kovács András okl. kohómérnök
Dr. Lehofer Kornél okl. gépészmérnök
Majtényi Tibor okl. bányaművelő mérnök, okl. számítógép-programozó
Marian Lichner okl. gépészmérnök, Selmechánya polgármestere, tiszteleti tag
Martin Márton okl. bányamérnök
Muhel József okl. bányaművelő mérnök
Németh Gusztáv okl. geológus mérnök

Petrusz Péter környezetmérnök
Polyakovszki András okl. bányamérnök
Prouza Tibor János okl. gépészmérnök
Pruzsinszki Miklósné bányaiipari technikus
Rácz Béla okl. bányamérnök
Rácz József okl. bányamérnök
Radoszta István okl. bányamérnök
Reizer József gépipari technikus
Riczán István okl. gépészmérnök
Riedl István okl. fémkohómérnök
Rózsa Kálmán repülő főhadnagy, okl. közgazda
Rumpler Lajos okl. bányamérnök
Sonkoly István okl. bányamérnök
Stefán Béla okl. bányamérnök
Dr. Szabó Lajos okl. kohómérnök
Szabó Rezső okl. bányamérnök
Szedeník Tamás okl. földmérő mérnök
Szemmelveisz Alajos okl. bányamérnök
Szilárd Imre bányaiipari technikus
Szilás László okl. bányamérnök
Takács József okl. bányamérnök
Tóth Ákos okl. gépészmérnök, közgazdász mérnök
Tóth Ferenc közgazdász
Dr. Tóth István okl. bányamérnök, exelnök, tiszteleti tag
Törzsök Imre okl. bányamérnök
Trombitás István okl. olajmérnök
Turkovich György okl. bányamérnök
Vámosi István okl. bányamérnök
Vasóczki István okl. bányamérnök
Vass Tibor kohóipari technikus
Weingartner Pál üzemmérnök
Zsuffa Miklós okl. bányamérnök

Dr. Tolnay Lajos: „Tisztelt Küldöttgyűlés! Az egyesület 116 éves történetében másodszor ülésezik a Küldöttgyűlésünk Székesfehérvárott. Először 29 évvel ezelőtt, 1979 márciusában adott helyet a város a 67. Közgyűlésünknek. A mai gyűlésünk a 97. sorszámozott közgyűlés, de ha a rendkívüli, nem sorszámozott üléseinket is figyelembe vesszük, akkor ez már a 108.

- Ez évben néhány évfordulóról is megemlékezünk:
- 1848-ban, 160 éve alakult meg a Magyarhoni Földtani Társulat, melynek munkáját a bányászok lelkes odaadással támogatták a Selmechányai Csoportba tömörülve.
 - Ez évben van a 140. évfordulója annak, hogy *Péchy Antal* 1868-ban megalapította az egyesületünk gondozásában máig is folyamatosan megjelenő Bányászati és Kohászati Lapokat.
 - 115 éve alakult meg a Kőrmöcbányai Osztály, 110 éve a Máramarosi és a Pécsvidéki Osztályok.
 - Az évfordulók kapcsán kiemelt tisztelettel és nagy szeretettel köszöntjük a körünkben megjelent *Selmechyi Béla* vasokleveles fémkohómérnököt, egyesületünk tiszteleti tagját – aki 1960-tól 1963-ig az Egyesület főtítkára is volt – abból az alkalomból, hogy 70 éve lépett be egyesületünkbe. Az OMBKE történetében ő

az első olyan tagunk, aki 70 éves tagságért Soltz Vilmos-éremben részesül. Kívánunk neki jó egészséget és hosszú életet!

- A közelmúltban ünnepélyes keretek között emlékeztünk meg a Műszaki és Természettudományos Egyesületek Szövetsége megalakulásának 60. évfordulójáról, a MTESZ gyémántjubiläumáról, mely szövetségnek egyesületünk is alapító tagja volt.

Az OMBKE az 1848-49. évi szabadságharc centenáriuma alkalmával, 1948. június 13-án tartott rendkívüli közgyűlésén kimondta a MTESZ-hez való csatlakozást, ahol *Faller Jenő* a magyar bányászat, *Pattantyús Ábrahám Imre* pedig a magyar kohászat 100 évéről tartott összefoglaló előadást.

A MTESZ ünnepségén az a megtiszteltetés érte egyesületünket, hogy az alapító tagegyesületek nevében üdvözölhettem a Szövetség megalakulásának jubileumát. Beszédemben elmondtam, hogy egyesületünk nem a megalakulás módját ünnepeli – tudjuk, hogy hatvan évvel ezelőtt a MTESZ megalakulása politikai elvárásra történt, abból a célból, hogy mintegy felsőbb szerveként felügyelni tudja a különböző szakmák már lényegesen korábban megalakult autonóm szervezeteit –, hanem a magyar műszaki és természettudományi értelmi-

ség több évtizedes eredményeit és együttműködését, mely kohézió a rendszerváltás után is fenntartotta a Szövetséget. Elmondtam továbbá azt is, hogy a Szövetségtől azt várjuk, hogy a tagegyesületek közös érdekeit koordináló és a műszaki érdekeket markánsan megjelenítő szervezetként működjön a reálértelmiség érdekében, és így szolgálja a tagegyesületeket. Ezen összefogásra azért is szükség van, mert azt tapasztaltuk az elmúlt időszakban, hogy egyesületünk túl kicsi ahhoz, hogy a mintegy nyolcvanezer civil egyesület hangzavarában a hangját hallatni tudja. Ezért kértem, hogy a hetvenezer fős műszaki értelmiséget maga mögött tudó MTESZ vállalja fel a több szakmát, több egyesületet érintő témákban az érdekeink markáns tolmácsolását az ország mindenkori vezetői számára.

Több alkalommal felvetettük, hogy egyesületünknek is alapvető feladata kell legyen a műszaki ismeretek oktatásának folyamatos figyelemmel kísérése és a javítást szolgáló észrevételek továbbítása az állami szervek részére, miközben maga is részt kell vegyen az új műszaki ismeretek terjesztésében. Ezen a területen máris az összefogás sikeréről tudok beszámolni. A május 10-én megtartott II. Műszaki Értelmiség Napja alkalmával ugyanis a résztvevők felhívást fogalmaztak meg az ország vezetői felé, melyben felhívják a figyelmet, hogy a nem kielégítő szakember-utánpótlás ma már a gazdaság fejlődését közvetlenül veszélyezteti. Nyomatékosan felhívtuk a döntéshozók figyelmét, hogy Magyarország csak akkor állhat stabil fejlődési pályára, ha a műszaki és természettudományok területén több cikluson átívelő, hosszú távú, mélyreható fejlesztési programok indulnak, ezenkívül a közoktatásban és a felsőoktatásban is ezt a célt fogják szolgálni a programok. *(A felhívást jelen számunk 39. oldalán közöljük. – Szerkesztőség)*

Az összefogást demonstráló felhívás kezdeti eredménye az, hogy a felhíváshoz csatlakozó Magyar Tudományos Akadémia új elnöke három héten belül az Oktatási Minisztériumnál eljárva elérte, hogy a minisztérium haladéktalan intézkedéseket helyezett kilátásba. Pl. 2012-re a matematika mellett már kötelezővé teszik

A Küldöttgyűlés résztvevői

legalább egy természettudományos tárgyból is az érettségit.

Az egyesületünk által képviselt szakmákat érzékenyen érinti a parlament által kiemelt fontosságúnak minősített, manapság divatos, de nagyon fontos fenntartható fejlődés témája, amely véleményünk szerint messze meg kell hogy haladja a szűk környezetvédelem fogalmát. Választmányunk állásfoglalása szerint nem az ész nélküli tiltásokat, hanem a fenntartható termelést is biztosítani kell a fenntartható emberi létezés mellett. E témában csak több egyesülettel összefogva van remény eredményeket elérni. Ezt igazolják az előző küldöttgyűlés határozatában említett CO₂ kvóták kérdéskörében tapasztalt hiábavaló felvetéseink is. Ugyanígy régi témánk a megalapozott hazai energiagazdálkodási stratégia hiányának kérdése. Az érdekelt egyesületek, szövetségek, intézmények összefogásával fel kell vállalni a távlati szempontokat a hazai természeti erőforrások egészét is figyelembe vevő koncepciók hangsúlyosabb képviselését, amely a magyar ipar fejlődését segíti. Fel kell ismernünk, hogy az energia és nyersanyagok mindennapjainkban tapasztalható felértékelődése egy tartós trend, és ez a már teljesen háttérbe szorított szakmáinkat is át fogja értékelní. Erre föl kell készülnünk, amely egyesületünknek felelőssége, de jelentős lehetősége is a jövőben.

Mint a Selmecbányai Akadémia szellemi örökségét ápoló közösségnek, felelősségünk van abban is, hogy a Kárpát-medencében tevékenykedő bányász-kohász egyesületekkel, szövetségekkel ápoljuk a kapcsolatot. Ezért döntöttünk úgy, hogy a nemzetközi kapcsolatok területén elsősorban két rendezvényre összpontosítjuk erőnket, hisz emberi és anyagi erőforrásaink is végesek. A hagyományörzés területén a Selmecbányai Szalamanderen, a szakmai-tudományos területen pedig az Erdélyben évenként megtartott konferencián való részvételünkkel, melyet az Erdélyi Magyar Műszaki Tudományos Társasággal közösen szervezünk.

Idén – a város vezetőivel egyetértésben – megpályázzuk, hogy 2010-ben Pécsen, az Európa Kulturális Fővárosa rendezvénysorozat keretében kaphassuk meg az Európai Knappen- und Hüttentag megrendezési jogát az anyagi támogatással együtt. Sikeres pályázat esetén ez a szakmáinkat népszerűsítő rendezvény egyesületünket nagy feladat elé fogja állítani.

Engedjétek meg, hogy néhány szót szóljak egyesületünk gazdálkodásáról is. Az elmúlt években rendbe tettük a gazdálkodást, amelyet az elmúlt év kiemelkedő gazdasági eredménye is igazol. A tapasztalatok azt mutatják, hogy a magyar nagyvállalatok helyébe lépő multinacionális cégektől alig lehet bármilyenfajta mérnöki szervezet részére támogatást szerezni. Ezért kell folyamatosan keresni a hazai vállalkozásokkal – kicsikkel, közepesekkel, nagyokkal – a kapcsolatot, és ebben előrelépést értünk el.

Itt is szeretnék külön köszönetet mondani azoknak, akik új támogató vállalatokat szerveztek be. A jelenlegi vezetőségnek 2000 óta veszteségmentes működést sikerült elérni, sőt eredményt is produkáltunk. Minden év-

ben 70-80 millió forintot tudunk költeni a programjainkra – azokban az években, amikor nemzetközi konferenciát tudunk szervezni, 120-130 milliót. Az elmúlt esztendőben két olyan konferenciát rendeztünk, amelyek igen jelentősen hozzájárultak egyesületünk presztízséhez és a költségvetéséhez. Az egyik volt a Vaskohászati Tiszta Technológiák Konferencia, a másik pedig a Bányamérő Világkongresszus. Mindkét nemzetközi rendezvény nagyon sikeres volt.

Egyesületünk léte szempontjából meg kell említenünk a fiatalok egyesületi életbe való bekapcsolásának feladatát. Úgy vélem, hogy Morvai Tibor vezetésével itt is komoly előrelépést tapasztalhatunk, de további következetes, mindennapi munkára van szükség.

A mai küldöttgyűlésünket az immár hagyományossá vált Bányász-Kohász-Erdész Találkozó keretében tartjuk. A Találkozó feladata demonstrálni szakmáink összetartozását, ápolni a selmeci hagyományokat, de igazolni kívánja azt is, hogy a bányász, kohász, erdész szakmák képviselői nem csak a hagyományok őrzésében jeleskednek, hanem a modernizáció mindenkori követelményeit követve képesek jelentős szerepet játszani országunk és a Kárpát-medence életében. Ezt fogja szolgálni az öt város együttműködési megállapodása, amely az OMBKE kezdeményezésére – de a mi aláírásunk nélkül – fog ma megvalósulni a délutáni díszfelvonulás előtt, és ez is a Kárpát-medencei népek barátságát és együttműködését kívánja erősíteni.

Végül szeretném felhívni a figyelmet a gyűlésterem előterében az OMBKE székesfehérvári helyi szervezete tartalmas egyesületi életét bemutató kiállításra. Ehhez szeretnék mindnyájunk nevében gratulálni, és a Küldöttgyűléshez jó munkát kívánok. Jó szerencsét!”

Az elnöki megnyitót követően a küldöttgyűlésünknek helyet adó város, Székesfehérvár nevében köszöntötte a Küldöttgyűlést **Szilágyi László** városüzemeltetési igazgató, aki a Bányász-Kohász-Erdész Találkozó szervezésében is nagy segítséget nyújtott egyesületünknek. **Szilágyi László** a város és Warvasovszky Tihamér polgármester nevében is örömet és büszkeségét fejezte ki, hogy otthont adhattak a rendezvényeknek. Elmondta, hogy Székesfehérvár dinamikusan fejlődő város, mely – mint az egyik selmeci utódiskola városa is – készül a selmeci hagyományok ápolását támogató együttműködési szándéknyilatkozat aláírására. Kifejezte azon kívánságukat, hogy „az OMBKE továbbra is legyen összekötő kapocs a szakmák között, legyen összekötő kapocs a városok között a műszaki tudományos együttműködések keretében”.

Dr. Gordos Géza, a MTESZ elnöke meghatódottságának kifejezésével kezdte köszöntőjét: „Bennem mély érzéseket keltett az, ahogy Önök a magyar Himnuszot olyan átütő erővel és minden arcra ránézve, látható őszinteséggel énekelték, ahogy meghívásukkal megistelték az Erdélyi Magyar Műszaki Tudományos Társaság képviselőjét, és ahogy elhunyt tagtársaikról megemlékeztek.” Megerősítette dr. Tolnay Lajos álláspontját, mely szerint a MTESZ-nek a tagegyesületeit kell szolgálnia. Külön kiemelte az OMBKE szerepét a

Gordos Géza köszönti a küldöttgyűlést

MTESZ megújításában: „Önök büszkéek lehetnek arra, hogy 2006. március 29-én a MTESZ tizenhárom tagegyesülete kezdeményezésére a MTESZ Szövetségi Tanácsa olyan határozatot hozott a MTESZ megújítására, amelyet alapvetően az Önök egyesületében lévő vezetők nemcsak kidolgoztak, hanem meggyőző szervező munkával el is fogadtattak a többi egyesülettel. Ezért hálás vagyok egyesületüknek!

A koncepció lényege, hogy a Szövetség van az egyesületekért és nem az egyesületek a Szövetségért. A MTESZ olyan dolgokban kíván markáns véleményt kialakítani, amelyek több szakma, több egyesület egyetértésével születnek, és ezt a tehetségéhez mérten képviselni. Kezdeti sikerként könyvelhetjük el, hogy a közelmúltban az Országgyűlés elnöke kérte a MTESZ-t, hogy vegyen részt a Fenntartható Fejlődés Országos Tanácsában, mivel a MTESZ-től higgadt, megfontolt, őszinte véleményt kaphat.”

A MTESZ tevékenységét ismertette többek között a következőket említette:

„A MTESZ mint kiemelten közhasznú szervezet, ellenérték fejében állami feladatok ellátására alkalmas. Így a Nemzeti Kutatási és Technológiai Hivatal megbízta a MTESZ-t, hogy a regionális innovációs tevékenységeket monitorozza. Ebben a tevékenységben a szakmai egyesületeknek lesz szerepe.

Magyarországon a gazdasági felemelkedésben a legszűkebb keresztmetszet a műszaki és természettudományi ismeretekkel rendelkező reálértelmisség hiánya. A MTESZ olyan multimédia CD-k előállítását tervezi, amelyek a 13-15 évesekhez szólnak és a magyar műszaki és természettudományos múlt lelkesítő eseményeit mutatják be ezen korosztály nyelvén annak érdekében, hogy eme témák iránt az érdeklődés, az ifjúság érdeklődése fokozódjék.

A MTESZ tekintélyének biztosításához az is szükséges, hogy a tevékenységében rend legyen és a gazdálkodása átlátható és kiegyensúlyozott legyen. Ez a rend az

Önök soraiból kikerült főigazgató, *Gagy Pálffy András* úr vezetése mellett kezd kialakulni.”

Wanek Ferenc, az Erdélyi Magyar Műszaki Tudományos Társaság Földtani, Bányászati és Kohászati Szakosztály elnöke a következő szavakkal köszöntötte a Küldöttgyűlést: „A 116 éves, matuzsálemi korú nagy testvérhez jött el az éppen nagykorúsodó 18 éves Erdélyi Magyar Műszaki Tudományos Társaság (EMT) személyem delegátusában, de nem csak ennek a Társaságnak az üdvözlését szeretném tolmácsolni, hanem a 150 éves Erdélyi Múzeum Egyesületének is, annak a Természettudományi Szakosztályának nevében.” Beszélt az erdélyiek magyarságtudatáról, melyet az egységes magyar történelem és kultúra részének tartanak, ugyanakkor az erdélyiség, a transzszilvanizmus multikulturális, mivel a területet három nemzet lakja. Megemlékezett az EMT idejéről, Nagyszebenben tartott 10. Bányászati, Kohászati és Földtani Konferenciájáról, mely rendezvények „jövőjét legnagyobb felelősséggel gondolja át az EMT, annak összetartó erejét és folyamatosságát meg nem bontva, az OMBKE-vel együttműködve”. Köszöntője végén kiemelte az itt tapasztalt tiszteletet az elhunyt tagokkal szemben.

Az egyesület előző Küldöttgyűlése óta végzett tevékenységéről és a 2007. év gazdálkodásáról szóló közhasznúsági jelentést, valamint a 96. Küldöttgyűlés határozatainak végrehajtásáról szóló jelentést a küldöttek írásban megkapták. *(Jelen számunk 25. oldalától teljes terjedelemben közöljük és az OMBKE honlapján is megtalálható.)*

Kovacsics Árpád főtítkárr ezen írásos anyaghoz szóbeli kiegészítést tett:

„Tisztelt Küldöttgyűlés, Tisztelt Elnök úr! Az írásos anyagból egyértelműen látszik, hogy egyesületünk tartalmában gazdag, eseménydús és gazdaságilag is eredményes évet zárt.

A tagság viszonylag állandó: jelenleg 3199 tagunk van. Ez 143 fővel kevesebb, mint egy évvel ezelőtt, ami az életkori adottságokat is figyelembe véve akár indokoltnak is tűnhet, azonban sajnálatos módon 79 fő az Egyetemi Osztálynál fogyott el. Az egyesület tagságának a fele, ezen belül a Bányászati Szakosztály tagságának több mint kétharmada nyugdíjas. Egyesületünk tagságának negyede 70 évnél idősebb, és csak egyhatoda negyven év alatti.

Az egyesület jövője érdekében elsőrendű kiemelt feladatunk a tagság utánpótlásának kérdése. A Választmány a fiatalok egyesületi életbe való bevonásának kérdését folyamatosan napirenden tartja, és több intézkedést is tett az elmúlt évben. Az Ifjúsági Bizottság az írásos jelentésben részletezett program szerint munkáját megkezdte, és ennek megvalósításában a szakosztályok, helyi szervezetek intenzív együttműködését kéri. Az egyesület Választmánya és az Ifjúsági Bizottság 2008. évben ismét kiírta pályázatát fiatal szakemberek számára, a Bányászati és Kohászati Lapokban megjelentetésre alkalmas dolgozatok, tanulmányok, szakkikkek írására. A legjobb pályázatok írói pénzjutalomban részesülnek. Az egyesület költségvetésében jelentős összegeket

Kovacsics Árpád beszámolója

biztosítunk arra, hogy az egyetemi, főiskolai tanulmányokat folytató fiatalok nagyrendezvényeinken, így a mostani találkozón is részt vehessenek.

Tisztelt Barátain! Kiemelendő, hogy tagjaink hűségeket egyesületünkhöz, melyet a tagdíjfizetési fegyelem, valamint az a körülmény is jelez, hogy adózó tagtársaink évek óta hasonló arányban ajánlják fel egyesületünk részére személyi jövedelemadójuk 1%-át. Az elmúlt évben ez 3,8 millió forint bevételt jelentett, és ezúton is a választmány nevében megköszönöm ezt a támogatást, amely hozzájárult ahhoz, hogy három éve nem kellett az egyéni tagdíjakat növelnünk.

Tagtársaink elsősorban a helyi szervezetekben és szakcsoportokban végzik egyesületi tevékenységüket. Helyi szervezeteink több mint százhusz szakmai napot, konferenciát, továbbképző előadásokat, hagyományápoló szakesteket, baráti találkozókat, nyugdíjas találkozókat, szakmai kirándulásokat szerveztek. Több helyi szervezetben rendszeres, magas színvonalú szakmai klubélet is folyik. A budapesti tanácstermünkben már szinte minden héten van valamilyen szakmai rendezvény. Meggyőződése a választmánynak, hogy továbbra is erősíteni és segíteni kell a helyi szervezetek, szakcsoportok munkáját.

Egyesületünk az elmúlt egy év alatt több mint harminc központi rendezvényt szervezett, melyekből külön kiemelendő két nemzetközi konferenciánk, a Clean Steal nemzetközi vaskohászati konferencia, illetve a Nemzetközi Bányamérő Konferencia. Ezúton is szeretném megköszönni a két főszerző, *dr. Tardy Pál* és *dr. Barátosi Kálmán* szervező munkáját.

A 2007. évet egyesületünk Kerpely-emlékévnek nyilvánította. Ennek keretében megemlékezéseket tartottunk Buzásfürdőn, Miskolcon, Budapesten és Dunaiúvárosban.

A MOL Nyrt. támogatásával rendezvénysorozaton emlékeztünk meg a 70 éves magyar szénhidrogén-bányászatról Szolnokon, Nagykanizsán, Lajosmizsén és Bázakerettyén.

Oroszlányban megemlékeztünk a 70 éves évfordulóról, Miskolcon a borsodi helyi szervezet megalakulásának 110 éves évfordulóját ünnepeltük meg.

A Bányásznapot, Szent Borbála ünnepét minden évben számos szervezetünk megünnepli, ebben az évben is így történt. Miskolcon első ízben került megrendezésre a Fazola Nap, melynek sikere alapján ebből hagyományt kíván teremteni a helyi szervezet.

Az elmúlt évben szerveztük meg a 9. Bányászati Szakigazgatási Konferenciát, a 14. Szigetközi Napokat, a 6. Harangöntészeti Ankétot, az 50. Bányagépészeti Konferenciát, a 8. Fémkohászati Napokat, a 19. Magyar Öntőnapokat, a 4. Bányászati és Gázipari Munkavédelmi Konferenciát és az 5. Bányász-Öntész Bált.

Határon túli megjelenésünkben évek óta két nagy rendezvénynek van jelentősége: a Selmezbányai Szalamander ünnepségnek és az EMT által rendezett Bányászati, Kohászati és Földtani Konferenciának. E két kiemelt rendezvényen túli nemzetközi kapcsolatokat a szakosztályok ápolják folyamatosan, ezért a válaszmány úgy döntött, hogy a korábbi Nemzetközi Kapcsolatok Bizottságát megszünteti.

Tisztelt Küldöttgyűlés! Kedves Barátaim! A 140 évvel ezelőtt alapított Bányászati és Kohászati Lapok megjelentetésére, a megfelelő színvonal megtartására a Kiadói Bizottság és a szerkesztőségek nagy hangsúlyt fektettek. Ez fontos az Egyesület mások általi megítélés szempontjából, de meggyőződésünk, hogy fontos a tagság miatt is, hiszen a tagság nagy része a szaklapon keresztül kapcsolódik az egyesülethez. Megjelent az elmúlt évben 12 önálló szakmai szám és két közös szám. A lapok kiadása összhangban volt a beérkezett cikkállománnyal. Ezúton szeretném megköszönni a *dr. Vörö Balázs* által vezetett Kohászati Lapok szerkesztőségének több éves lelkiismeretes és színvonalas munkáját és egyúttal *dr. Lengyel Károlynak*, hogy elvállalta az új szerkesztőségben a felelős szerkesztői feladatokat.

Egyesületünk saját internetes honlappal működik, melynek segítségével a fontosabb híreket, eseményeket nyomon követhetjük.

Tisztelt Küldöttgyűlés! Az egyesület 2007-ben az elmúlt évek legeredményesebb gazdálkodásáról adhat számot. A mérleg szerinti eredmény 7,6 M Ft volt. Az eredmény részben az eredményes nemzetközi konferenciáknak köszönhető és annak, hogy a kieső jogi tagdíjak helyett sikerült új támogatókat is megnyerni, miközben a költségeinkkel is takarékosan gazdálkodtunk. A gazdálkodási eredményekben nagy szerepe volt a titkárságnak, akiknek ezúton is szeretném megköszönni a munkájukat.

Összefoglalva az egyesület előzőekben ismertett tevékenységét, az OMBKE 2007-ben mind a közhasznú céljainak megvalósítása, mind pedig gazdálkodás szempontjából eredményes tevékenységet folytatott. Kérem a tisztelt Küldöttgyűlést, hogy a közhasznúsági jelentést és ezen belül a válaszmány beszámolóját elfogadni szíveskedjen. Jó szerencsét!

Götz Tibor, az Ellenőrző Bizottság elnöke az írásban kiadott bizottsági jelentéshez fűzött szóbeli kiegészítést. (Az Ellenőrző Bizottság írásos jelentését a BKL jelen száma 29. oldalán közöljük.): „Tisztelt Küldöttgyűlés! Tisztelt Elnökség! Az Ellenőrző Bizottság és annak minden

tagja benne él az egyesület szövetében, és minden, minden jóindulatával arra törekszik, hogy az egyesületnek az életét segítse, támogassa. Igen nagymértékű aktivitás jellemezte egyesületünk életét. Összesen 97 egyesületi rendezvényt, eseményt regisztrálhattunk, ami igen nagy szám. Az ezeken résztvevők számát pontosan nem tudjuk, de az megállapítható, hogy egyesületi tagságunk jelentős százalékát teszik ki. E rendezvényekről az egyesület lapjaiban külön-külön jelentek meg ismertetések, méltatások, de az egész egyben nem átlátható mindenki számára, ezért az Ellenőrző Bizottság javasolja, hogy a közös számokban legyen olyan értékelés, amely az összes rendezvényt felsorolja, feltüntetve a rendezvényen résztvevők számát is, és rövid értékelést ad. Ezeket az adatokat az egyesület honlapján is célszerű lenne megjelentetni, és időről időre aktualizálni.” Javasolta még az egyesület tagságában meglévő szellemi, tapasztalati kapacitás fokozottabb felhasználását az adott iparágak és ahhoz kapcsolódó tevékenységek, fejlesztések, problémakezelések terén. Szükségesnek látja a titkárság munkaterhelésének csökkentését, a létszámkérdés megoldását. Végül ezekkel zárta hozzászólását: „A főtitkári jelentés átfogó képet ad az egyesületi munka és a szakosztályi tevékenység állapotáról. Az Ellenőrző Bizottság a jelentésben foglaltakkal egyetért, azokat sajátos eszközeivel mindenképpen támogatja, a beszámolót és a közhasznúsági jelentést elfogadásra javasolja. Jó szerencsét!”

A beszámolókat követően hozzászólások hangzottak el:

Dr. Gagyai Pálffy András okl. bányamérnök, tiszteleti tag hivatkozva dr. Bakó Károly előző napi színvonalas előadására a hazai öntőiparról, felhívta a figyelmet, hogy célszerű lenne összegyűjteni, és mind a tagságunk, mind a szakmán kívül állók számára is szemléletessé tenni szakmáink eredményeit, a bányászat és kohászat jelenlegi és jövőbeli jellegét, szerepét, színvonalát. Ismertessük meg magunkkal is és a közvéleménnyel is szakmáink eredményeit és a lehetőségeinket. Ezek a

Dr. Gagyai Pálffy András hozzászólása

szakmák ugyanis a magyar közhiedelemmel ellentétben nem „amortizálódtak” szakmák, hiszen szemünk előtt értékelődnek fel az egész világon az ásványi erőforrások, a nyersanyagok. Rámutatott arra, hogy a gazdasági fejlődésben közgazdasági jelentősége van a természeti erőforrásaink által képviselt többletértéknek is. Kéri azok segítségét, akik közre tudnának működni egy szakmai összefoglaló értékelő anyag összeállításában.

A továbbiakban a következő javaslatot tette: „A Bányász-Kohász-Erdész Találkozó jelszava több mint tíz éve: szakmaszeretet, barátság, hazaszeretet. Ez a három szó mutatja egyesületünk lényegét, szellemét, mondhatnám ez az alapszabályunk, ez tart minket össze. Ezért azt javaslom, hogy a felelős szerkesztők, a Kiadói Bizottság gondolja át, hogy ezt a három szót a Bányászati és Kohászati Lapunknak valamilyen feltűnő helyén rendszeresen tüntessük fel.”

Dr. Nyitrai Dániel okl. kohómérnök, a miskolci koordinációs szervezet elnöke a Fazola Nap rendezéséről számolt be. Elmondta, hogy a céljuk egyrészt a hagyományok ápolása, másrészt szakmaink megismertetése volt a várossal és a város környezetével. A munkában alapvetően az Egyetemi Osztályra, a Bányászati Szakosztály borsodi szervezetére, a borsodi öntödei szervezetre és nem utolsósorban a Kohászati Múzeumra támaszkodtak. A siker, a jó tapasztalatok alapján ebben az évben is – szeptember 12-14-én – megrendezik a Fazola Napot: „A háromnaposra tervezett rendezvény első napján egy tudományos konferenciát tartunk, a második nap kint lesz a kohók környezetében, és a harmadik napon ugyanitt a Rotary Klub Miskolc és a kovácsműves cég fogja megrendezni a nemzetközi kovácsversenyét. A rendezvény szervezésében részt vesz a Miskolci Egyetem több kohászati tanszéke is. Bemutatjuk a vasgyártást is, és minden lehetőséget megragadunk, hogy felkeltsük a fiatalok érdeklődését a műszaki pályák iránt. Természetesen szakestélyt is fogunk rendezni, melyben nagy segítségünkre van az egyetemi fiatalság.” Végül a kohászati szakmai múzeumok jelentőségéről tett említést, megemlítve az OMBKE-nek a kulturális miniszterhez írt levelét.

Dr. Zoltay Ákos, a Magyar Bányászati Szövetség főtítkára egyetértve **dr. Gagyai Pálffy András** felszólalásával hangsúlyozta, hogy tudatosítanunk kell, hogy a mi szakmánk fontos ágazat, mely nélkül nem működik a gazdaság. Számadatokkal illusztrálta, hogy a bányászatban hivatalosan nyilvántartott létszám többszöröse foglalkozik különböző más ágazati besorolásokban a bányászatnál, továbbá a vertikumokban a nyersanyagok közvetlen feldolgozásával. Együtt a nemzeti jövedelem 10%-át adják. Kiemelte a magyar szénhidrogénipar által befizetett bányajáradék szerepét a gázár-kompenzációban. „Ma a növekvő gáz- és olajárak és nyersanyagárak tükrében felértékelődött a szakma, a szakma által végzett tevékenység” – mondta.

Clement Lajos okl. kohómérnök, a székesfehérvári helyi szervezet tagja rövid képet vázolt a székesfehérvári kohászat fejlődéséről és szellemi gyökereiről. Az 1940-es évektől töretlen fejlődés valósult meg Székesfehérvá-

ron az alumíniumiparban, mely már kezdetektől világszínvonalú volt. Mint mondta: „Székesfehérvár kohászati múltja időben nem mérhető össze Ózddal, Diósgyőrrel vagy Salgótarjánnal, de az itteni emberek áldozatvállalásával létrejött és működő iparban a fehérvári elődöknek része van.”

Puza Ferenc okl. kohómérnök arra emlékeztette a jelenlévőket, hogy Székesfehérvárott, 29 évvel ezelőtt ebben a teremben hangzott el először a bányászhimnusz harangjátéka.

Dr. Tolnay Lajos elnök megköszönte a hozzászólásokat, és röviden reagált azok némelyikére. Gratulált a borsodiaknak, diósgyőrieknek, hogy vállalati háttér nélkül, múzeummal, önkormányzattal, civil szervezetekkel egy kicsit a politikai lobbizással is működési formát találtak. A Fazola Napok egy nagyon szép és emlékezetes új hagyományt teremtett meg.

Tolnay Lajos összefoglalója

Dr. Gagyai Pálffy András véleményéhez annyit kívánt hozzátenni, hogy az Európai Unión belül Magyarországnak is meg kell tudni fogalmazni a magyar érdekeket, úgy, mint szomszédaink megfogalmazzák a sajátjukat.

Dr. Zoltay Ákos véleményével érzelmileg egyetértett, de sajnós a magyar statisztikai besorolás nem adja vissza a hivatkozott 10%-os nemzeti jövedelemhez való hozzájárulást. Meg kell találnunk azokat az érveket, hogy mit hova soroljanak, hogy a szakmaink reális súlya látható legyen.

A múzeumok támogatásával kapcsolatban elmondta, hogy igaz, hogy elküldték a levelüket Hiller István miniszter úrnak, de a siker minimális esélye nélkül. A kormányzat nagyon nem szereti, amikor mi, civil szervezetek próbáljuk megmondani, hogy mi legyen a bányajáradékkal, azt a politikusok szeretik előre elkölteni.

Clement Lajosnak megköszönte a nagyon tartalmas, Fehérvár kohászati múltját bemutató visszaemlékezését. „A magyar mérnök mindenhol ott volt, de azért a fehérvári KÖFÉM sorsa mutatja egy kicsit a magyar történelmet. Német érdekek okán, második világháborús erőfeszítéssel épült, mint annyi minden más – gon-

doljunk pl. Győrre és Ajkára –, de mire elkészült, és már nem a háború érdekeit, hanem az ország érdekeit szolgálta volna, jöttek az oroszok és aztán jöttek az amerikaiak vagy németek vagy más. Én azért nem tartom akkora nagy sikernek, hogy mi termeljük meg másnak a profitot, ennél egy kicsit többet kellene hozzátennünk. Egy biztos, a magyar mérnök alkotása mindenhol ott van, akár Devenportban, akár a világon vagy a Marson.” – tette hozzá.

Tolnay Lajos az elhangzott javaslatokat a Határozat-szövegező Bizottság figyelmébe ajánlotta, majd szünetet rendelt el, bejelentve, hogy utána *Petrusz Béla* alelnök, az OMBKE tiszteleti tagja veszi át a levezető elnök posztját.

A szünet után *Petrusz Béla* levezető elnök felkérte *Komjáthy Istvánt*, az Érembizottság elnökét, hogy ismeresse a Választmányának a tiszteleti tagságra vonatkozó előterjesztését.

Komjáthy István: „Tisztelt Küldöttgyűlés! Az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület Választmányára a 2008. május 7-i ülésén úgy döntött, hogy az Érembizottság előterjesztése alapján javasolja a 97. közgyűlésnek, hogy

Clement Lajos okl. kohómérnököt,

Kovács Loránd okl. bányamérnököt és

Dr. Tolnay Lajos okl. kohómérnököt, közgazdászt, akik az egyesületi munka keretében az egyesületért, az egyesület céljainak megvalósulásáért, a szakmáink fejlesztéséért és hagyományaink ápolásáért több évtizedes munkájukkal sokat fáradoztak és ezzel a tagság többsége előtt elismerést és nagyrabecsülést szereztek, az egyesület tiszteleti tagjává válassza. A javaslat részletes indoklását az életutak rövid bemutatásával az előre megküldött írásos beszámoló tartalmazza. Kérem a küldöttközgyűlést, hogy a Választmány előterjesztésével értsen egyet.”

Petrusz Béla személyenként nyílt szavazásra bocsátotta az előterjesztést. A Küldöttgyűlés mindhárom javasolt személy esetében egyhangúlag, ellenszavazat nélkül megválasztotta a javasolt új tiszteleti tagokat. A tiszteleti tagsággal együtt járó oklevelet és aranygyűrűt *Petrusz Béla* adta át a kitüntetett tagársaink számára. (Új tiszteleti tagjainkat a többi kitüntetett tagársunkkal együtt köszöntjük ill. mutatjuk be.)

Hagyomány, hogy a küldöttgyűlésen egyesületi kitüntetéssel ismerjük el néhány olyan együttműködő jogi személynek az egyesületünket támogató munkáját, akik folyamatosan és kiemelkedően segítik céljaink megvalósulását és akik tagságunk nagyrabecsülését vívták ki. Ennek megfelelően *Petrusz Béla* felkérte *Komjáthy Istvánt*, hogy az ez évi kitüntéseket ismertesse, és egyúttal felkérte *dr. Tolnay Lajost*, hogy a kitüntéseket adja át.

Komjáthy István: Az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület kiemelkedő támogatásáért 2008-ban a következő intézményeket, illetve cégeket részesíti egyesületi emléklapok kitüntetésben.

– OMBKE Nagy-plakett kitüntetésben részesül a *Magyar Villamos Művek Zrt.* és

OMBKE Plakett kitüntetésben annak vezérigazgatója, *Mártha Imre.*

– OMBKE Nagy-plakett kitüntetésben részesül a *Guardian Üvegipari Kft.* és

OMBKE Plakett kitüntetésben annak ügyvezető igazgatója, *Sápi Lajos.*

– OMBKE Nagy-plakett kitüntetésben részesül az *RDX-REDEX Kft.* és

OMBKE Plakett kitüntetésben annak ügyvezető igazgatója, *Dr. Vörös Árpádné.*

Az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület Választmányának döntése alapján kiemelkedő egyesületi munkáért több tagársunk részesült egyesületi elismerésben. (A kitüntetettek névsorát, bemutatását és köszöntését a lap 12-24. oldalain közöljük.)

A kitüntetettek között vette át *Selmeczi Béla* okl. kohómérnök, tiszteleti tag, volt egyesületi főtákar, legrégebbi egyesületi tagunk a 70 éves egyesületi tagságáért kapott Soltz Vilmos-emlékérmet. A közgyűlés résztvevői spontán felállva, hosszantartó tapssal fejezték ki tiszteletüket, szeretetüket.

Selmeczi Béla 70 éve egyesületi tag

A Küldöttgyűlés Selmeczi Bélát ünnepli

A kitüntetettek nevében **dr. Pilissy Lajos** okl. kohómérnök, tiszteleti tag mondott köszönetet. Hozzászólásában szükségesnek tartott néhány olyan, régmúltban történt eseményt ismertetni, amit a jelenlévők nagy valószínűséggel már nem ismerhetnek, mert nem voltak publikálva. Megemlékezett **dr. Gyulai Zoltán** elnökről, aki több érmet – Sóltz Vilmos-, Kerpely Antal-, Zsigmondy Vilmos-, Debreczeni Márton- és Szentkirályi Zsigmond-émlékérmek – alapított. Akkor még – **Éles László** érembizottsági elnök javaslatára – a sokévi tagság elismeréseképpen a Zorkóczy-émlékérmeket adományoztuk, melynek eredetileg volt bronz, ezüstözött és aranyozott fokozata. Utóbbit hatvanéves tagság után adták. A Zorkóczy-émlékérmesek közül megemlékezett két bányamérnökről. **Bojkó Andor** 74 éves egyesületi tagságáért 1977-ben tüntették ki Zorkóczy-éremmel, majd három évvel később ismét kapott egy újabb Zorkóczy-érmet. **Dr. Erpf Ede** – aki nem egy tisztújító ülésünknek volt levezető elnöke – is megkapta a 70 éves tagságért a Zorkóczy-érmet 1982-ben.

Dr. Pilissy Lajos hozzászólása

A kitüntetések átadása után a levezető elnöki tisztséget **Petrusz Béla** átadta **dr. Tolnay Lajos** elnöknek.

Dr. Tolnay Lajos megköszönte **Petrusz Bélának** a közreműködését és **dr. Pilissy Lajos** hozzászólását, majd felkérte a Határozatszövegező Bizottságot, hogy tegye meg javaslatát.

Molnár István, a Határozatszövegező Bizottság vezetője a következőkben ismertette a Bizottság javaslatát:

1. A Küldöttgyűlés elfogadja az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület 2007. évről szóló beszámolóját és közhasznúsági jelentését.
2. A Küldöttgyűlés elfogadja az Ellenőrző Bizottság jelentését.
3. A Küldöttgyűlés kiemelt fontosságúnak tartja a közvélemény tájékoztatását szakmáink eredményeiről.

Készüljön terv szakmáink köztisztületben álló személyiségeinek bevonásával e célok érvényesítésére.

4. A Küldöttgyűlés megvalósíthatónak tartja a fiatal szakemberek egyesületi életbe való bevonására készített programot, és annak megvalósításában kéri egyesületünk vezetőinek, tisztségviselőinek aktív közreműködését.
5. A Küldöttgyűlés kéri a Bányászati és Kohászati Lapok főszerkesztőit, hogy a közös számokban az egyesület rendezvényeiről, az elmúlt időszakokról készítsen statisztikai kimutatás, rövid értékelés az egyesület tagjainak tájékoztatása céljából.
6. A Küldöttgyűlés biztatónak tartja a szakmai múzeumaink érdekében történő kezdeményezéseket. A Választmány minden lehetséges eszközzel járuljon hozzá a múzeumok eredményes működési feltételeinek megteremtéséhez.
7. A Küldöttgyűlés üdvözlözi az öt város (Selmechánya, Sopron, Miskolc, Dunaújváros, Székesfehérvár) által aláírandó együttműködési szándéknyilatkozatának előkészítését. A Választmány a szándéknyilatkozat adta lehetőségeket minél hasznosabb tartalommal töltse meg.

Molnár István előterjeszti a határozati javaslatokat

A Küldöttgyűlés az 1. és a 2. határozati javaslatot külön-külön egyhangú szavazással, ellenszavazat és tartózkodás nélkül elfogadta. A többi határozati pontot, mivel ellenszavazat nem hangzott el, a Küldöttgyűlés együttesen szavazta meg, szintén egyhangúlag.

Dr. Tolnay Lajos mindenkinek megköszönte az aktív részvételt, a szervezőknek, az OMBKE titkárság munkatársainak, az egyetemistáknak, főiskolásoknak, a helyi aktivistáknak a szervező munkáját, és meghívta a jelenlévőket a Bányász-Kohász-Erdész Találkozó további eseményeire.

A jó hangulatban lezajlott 97. Küldöttgyűlés a bányász, erdész és kohász himnuszok eléneklésével zárult.

A Küldöttgyűlés jegyzőkönyve alapján összeállította: GPA

A 97. Küldöttgyűlés kitüntetettjei

A Küldöttgyűlés a Választmány javaslatára – az egyesületi munka keretében az egyesület céljaiért, hagyományainak ápolásáért, a bányászat és kohászat, valamint a bányászati és kohászati tudományok fejlesztéséért végzett munkájuk elismeréseként, mellyel kivívták a tagság megbecsülését – a következő tagtársakat **az egyesület TISZTELETI TAGJAIVÁ megválasztotta:**

Clement Lajos

okl. kohómérnök

1942-ben született Ózdon.

1965-ben szerzett kohómérnöki diplomát a Miskolci Nehézipari Műszaki Egyetemen. A *Székesfehérvári Könnyűféműben* kezdte pályafutását. Iparágához és vállalatához is mindvégig hű maradt. Végigjárva a mérnöki pálya lépcsőit egyre jelentősebb pozíciókat töltött be, volt termelés-szervezési osztályvezető, majd a hengermű műszaki vezetője, később gyáregységvezető. A vállalat privatizációját követően üzletágvezető lett, majd nyugdíjazásáig ismét gyáregységvezető.

42 éve OMBKE-tag. Az egyesületbe még hallgatóként lépett be, a székesfehérvári helyi szervezetben 1972 óta folyamatosan tagja a vezetőségnek. Sokáig volt ifjúsági és hagyományápolási felelős. Egy cikluson át a *helyi szervezet elnöke* (1990-1994), majd ugyancsak egy cikluson át a *szakosztály alelnöke* volt (1994-1997). Mindvégig aktívan vett részt a rendezvények, szakestélyek, szakmai kirándulások, valamint a székesfehérvári nemzetközi alumínium konferenciák szervezésében, rendezésében. Szervezője a hagyományos fehérvári ökumenikus bányász-kohász-erdész szakestélyeknek. Nyugdíjba vonulása óta egyesületi és szakmatörténeti kutatásokkal foglalkozik, és e témában publikál.

Egyesületi munkájáért többször részesült elismerésben, 1992-ben *Centenárium Emlékéremmel*, 2000-ben *Mikoviny Sámuel-emlékéremmel*, 2006-ban 40 éves tagságért *Sóltz Vilmos-emlékéremmel* tüntették ki.

Kovács Loránd

okl. bányamérnök

1940-ben született Nagybohosnyón (Erdély). 1958-ban érettségizett, majd vājártanuló, később vājár volt Várpálotán. Sorkatonai szolgálata után 1962-1963 között nevelőtanár volt Várpálotán. 1963-ban vették fel a Miskolci Nehézipari Műszaki

Egyetemre. A diplomaszerezést követően, 1968-tól a *Borsodi Szénbányák* alkalmazásában a mérnöki beosztások teljes sorát végigjárta. Edélényben technológus, 1973-tól Lyukóbányán frontmérnök, 1974-től ugyanitt aknavezető főmérnök, majd 1977-től üzemi főmérnök volt.

1980-tól a Borsodi Szénbányák bányaművelési osztály vezetője, 1984-től vállalati termelési főmérnök. 1990-1993 között műszaki vezérigazgató-helyettes, 1993-tól Lyukóbánya igazgatója és a vállalat műszaki vezérigazgató-helyettese volt. 1995-ben vonult nyugdíjba, de 2000-ig a *Borsodi Bányavagyon Hasznosító Rt.* munkatársaként tovább dolgozott.

1990-től több éven keresztül volt az NME Bányamérnöki Kari Tanács tagja. 1990-1997 között a Miskolci Akadémiai Bizottság Bányászati Szekciójának tagja, jelenleg a Perecesi Új Bányamécs Baráti Kör elnöke. 42 éve OMBKE-tag, 1994-2000 között a *Bányászati Szakosztály elnöke*, majd 2003-ig az OMBKE *Érem Bizottságának elnöke* tisztjeit látta el.

Munkája során több kitüntetésben részesült: OMBKE *Centenáriumi Emlékérem*, *Szent Borbála-érem*, z. *Zorkóczy Samu-emlékérem*, 40 éves tagságért *Sóltz Vilmos-emlékérem*, BKL Bányászat szerzői nívódíj. Legmagasabb állami kitüntetése a *Magyar Köztársaság Ezüsti Érdemkeresztje*.

Dr. Tolnay Lajos

okl. kohómérnök, közgazdász

1948-ban született Sajószentpéteren. A Miskolci Nehézipari Műszaki Egyetem (1971) elvégzését követően a *DIMAG Rt.*-nél helyezkedett el. Különböző beosztásokban dolgozott, elsősorban műszaki fejlesztés, termelés-irányítás, majd a nagyberuházás irányítása és a vállalat kereskedelmi igazgatósága megszervezése területén, 1989-ben vezérigazgatóvá nevezik ki. Mérnök-közgazdász diplomát szerez (1976). 1982-ben a Budapesti Közgazdaságtudományi Egyetemen doktorrá avatják.

A magánjogi *Magyar Gazdasági Kamara* elnöke (1990-94). Az újonnan létrejött Magyar Kereskedelmi és Iparkamara elnökévé választják (1994-2000). Az évtizedes kamarai tevékenységével a nemzetközi gyakorlatnak megfelelő kamarai rendszert épít fel, amely regionális és szakmai, gazdasági, fejlesztési tevékenységével hozzájárult a piacgazdaság felépítéséhez Magyarországon.

Sikeres üvegipari reorganizációban vesz részt az Orosházi Öblösüveggyár átszervezésében (1994), majd 1995-től az alumíniumipar privatizációjának második szakaszában a bauxitbányászattól a fóliagyártásig terjedő vertikum újjászervezését irányítja. Ebben a tevékenységi körében az Inotai Alumínium Kft. ügyvezető vezérigazgatója (1996), a *Magyar Alumínium Rt.* (MAL) Igazgatóságának elnöke (1997). A cég tevékenységét ma már holdingrendszerben végzi, a Társaságcsoporthoz 1995-98-as időszakban lezajlott privatizáció során nyerte el jelenlegi felépítését, melynek jelenleg is ő az elnöke. Az elmúlt 12 év során az egykori állami – zömében veszteséges – cégekből egy nemzetközi összehason-

lításban is hatékony vállalatcsoport alakult ki, mely ma már Németországban, Romániában, Szlovéniában és Boszniában is hozott létre vállalatokat.

1995-2000 közt alapító elnökként megszervezte a Magyar Akkreditációs Tanácsot, amelynek elnöki posztját töltötte be.

42 éve OMBKE-tag. 2000-től az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület elnöke. Működése alatt sikerült az Egyesület gazdálkodását stabilizálni, megerősíteni a tagságot, és a pártoló vállalatok körét kibővíteni. Elkezdődött az Egyesület belföldi és külföldi kapcsolatrendszerének megerősítése.

Meghívott előadó különböző konferenciákon, szimpóziumokon és üléseken mind Magyarországon, mind külföldön, és ezeket az előadásokat a magyar mellett

angol és német nyelven tartja. Tanulmányok, cikkek, előadások szerzője, főleg kohászati és vezetési témákban, vállalati stratégia, reorganizáció témakörében. Fenti tevékenységével kapcsolatban több díjat, kitüntést kapott. Számos tudományos, társadalmi és műszaki társaság, klub tagja. Jelentősebbek: 1999-2002-ig az ICC Executive Board világszervezet elnökségébe választották – kelet-közép-európai ország képviselőjeként elsőnek. 2002-től tagja a Miskolci Egyetem Társadalmi Tanácsának, 2003-tól a Kárpátok Alapítvány Igazgatótanácsának, 2008 januárjában megválasztják a Magyar Külkereskedelmi Szövetség társelnökévé.

Kitüntetései: *Eötvös Loránd-díj, Kármán Tódor-díj, Kerpely Antal-émlékérem, Sóltz Vilmos-émlékérem, Szent Borbála-érem.*

OMBKE PLAKETT kitüntetésben részesültek az OMBKE Nagyplakettet kapott szervezetek vezetői:

Mártha Imre vezérigazgató, Magyar Villamos Művek Zrt.
Sápi Lajos ügyvezető igazgató, Guardian Üvegipari Kft.
Dr. Vörös Árpádné ügyvezető igazgató, RDX-REDEX Kft.

Mártha Imre

Sápi Lajos

Dr. Vörös Árpádné

PÉCH ANTAL-EMLEKÉREM kitüntetésben részesült:

Dr. Fauszt Anna
okl. kohómérnök

1947-ben született Diósgyőrön. 1970-ben végzett a Nehézipari Műszaki Egyetemen, 1986-ban szerzett korróziós szakmérnöki oklevelet. Ugyanebben az évben védte meg egyetemi doktori értekezését, amelyben a szulfidzárványoknak az acélok vizes közegben lejátszódó korróziós folyamatának elemzésével foglalkozott. Mintegy 50 tudományos publikáció szerzője, illetve társszerzője. Publikációinak jelentős része a BKL Kohászat hasábjain jelent meg. Első dolgozata, amely a termoanalízis kohászati alkalmazásával foglalkozott, nívódíjat kapott.

1970-től 1973-ig az NME Fizikai-kémia Tanszékén volt tanársegéd, majd 1993-ig a Vasipari Kutató és Fejlesztő Vállalat Fémtani Osztályán a termoanalitikai labort vezette. Kiemelkedő munkáját kiváló dolgozó ki-

tüntetéssel, eredményeit vállalati nívódíjjal ismerték el. 1993-tól 2004-ig a Budapesti Műszaki Egyetem Járműgyártás és -javítás Tanszék munkatársaként előremutató szerepet játszott a tananyag korszerűsítésében, különösen a felületvédelem és felületkezelés terén.

33 éve OMBKE-tag. Húsz éven át volt a *BKL Kohászat szerkesztőségének aktív tagja*, a vaskohászati rovat vezetője és egyben felelős szerkesztő helyettes. Kiemelkedő érdeme az Egyesületi hírmondó rovat létrehozása, arculatának kialakítása. Nagy empátiával gondozta jubiláns tagtársaink köszöntőinek anyagát, valamint a helyi szervezetek – köztük a budapesti helyi szervezet – rendezvényeiről szóló beszámolókat. Szerkesztői munkája nem korlátozódott az Egyesületi hírmondó sok örömmel – és gyakran gondokkal – is járó rovatvezetésére. Az egyes lapszámok végső formájának kialakításában a mindenkori számítógépes munkatársaknak időt és energiát nem kímélve segítségére volt. Kiváló kapcsolatot tartott a szerkesztőség idősebb tagjaival, Kovács László tiszteleti tagunknak a szerkesztőségi munkából való kiválása és dr. Pusztai István elhunytá után dr. Fauszt Anna vette át a nyelvvellyességen való őrökös feladatát is.

KERPÉLY ANTAL-EMLÉKÉREM
kitüntetésben részesült:

Dr. Réger Mihály
okl. kohómérnök

1960-ban született Budapesten. A miskolci Nehézipari Műszaki Egyetem Kohómérnöki Kar képlékenyalakító szakán szerzett diplomát levelező tagozaton 1985-ben. 1981-től rövid ideig az Acélöntő- és Csőgyárban fizikai munkásként, majd az Irodagép és

Finommechanikai Vállalatnál hőkezelő technológusként dolgozott. Ezután a Csepeli Anyagvizsgáló és Gépipari Minőségellenőrző Intézet Kutatási Osztályán kutatómérnök lett, majd 1988-ban került a Vasipari Kutató és Fejlesztő Vállalat Fémtani Osztályára. 1992 óta a Bánki Donát Műszaki Főiskola Anyag- és Alakítástechnológiai Tanszékén dolgozik. Jelenleg az integrált Budapesti Műszaki Főiskola Bánki Donát Gépész és Biztonságtechnológiai Mérnöki Kar kutatási dékánhelyettese.

Az 1994-ben készített egyetemi doktori értekezése, és az 1997-ben megvédett PhD dolgozata a kristályosodás során kialakult szerkezet jellegzetességeivel foglalkozik. Kutatási eredményeit konferenciákon és szakkikkekben rendszeresen publikálja.

11 éve OMBKE-tag. A Vaskohászati Szakosztály budapesti helyi szervezetének alapító tagja, kezdetektől fogva a titkára. Kiemelkedő szerepet vállal a szakmai események, kirándulások programjának összeállításában, szervezésében, valamint a Luca Napi Szakestélyek sikeres megvalósításában. 2004-ben Egyesületi Munkáért OMBKE Plakett kitüntetést kapott.

DEBRECZENI MÁRTON-EMLÉKÉREM
kitüntetésben részesült:

Derekas Barnabás
okl. bányamérnök,
MBA közgazdász

1961-ben született Miskolcon. 1985-től – a bükkábrányi külfejtés megnyitásának kezdetétől – dolgozik a *külfejtéses lignitbányászatban*. 1987-ben nevezték ki a bükkábrányi bányauzem főmérnökévé. 1996-1997-ben a visontai, majd 1998 és 2003 között a bükkábrányi bányauzem igazgatója volt. 2000-ben irányítása alatt valósult meg a bükkábrányi retrofit beruházás program. 2003-tól a *Mátrai Erőmű Zrt.* bányászati stratégiai igazgatója. Ezekben a vezető beosztásokban tevékeny szervezője és irányítója a bányauzemeknek, majd később a teljes magyarországi lignitbányászat fejlődésének.

21 éve OMBKE-tag. Az egyesület életében pályakezdéstől kezdve aktívan részt vett, 2004-től a mátrai helyi szervezet elnöke, a Bányászati Szakosztály alelnöke.

MIKOVINY SÁMUEL-EMLÉKÉREM
kitüntetésben részesült:

Bircher Erzsébet
történész, muzeológus,
közgazdász

1950-ben született Pápán. 1984-ben a Berzsényi Dániel Tanárképző Főiskolán történelem-népművelő szakon, 1988-ban az Eötvös Loránd Tudományegyetemen történelem szakon és 1998-ban a Külkereskedelmi Főiskolán marketing-kommunikáció szakon szerezte diplomáit. 1979-től a Központi Bányászati Múzeum dolgozója Sopronban. 1991-1999 között a soproni önkormányzatban dolgozik.

1999-ben pályázat útján elnyerte a *Központi Bányászati Múzeum* igazgatói állását, és azóta betölti azt. Munkássága eredményeként 2000-ben új állandó kiállítással újult meg a múzeum, és minden évben min. egy időszaki kiállítás nyílik. A múzeum szervezetébe integrálták a fenntartó nélküli gyűjteményeket, múzeumokat, amelyek továbbélése csak így vált lehetővé. Új kiállítások nyíltak meg Pécsen, Gánton és Oroszlányban is.

1999 óta OMBKE-tag. Jelenleg a BKL Bányászat Szerkesztő Bizottság és a Történeti Bizottság tagja. Egyesületi kitüntetései: *Egyesületi Munkáért Plakett, Szent Borbála- emlékérem.*

Dr. Gácsi Zoltán
okl. kohómérnök

1951-ben Miskolcon született. 1974-ben szerezte diplomáját a Miskolci Nehézipari Műszaki Egyetemen. Diplomájának megvédése után a Miskolci Egyetem Fémtani Tanszékén tudományos munkatárs, majd tanszéki mérnök, adjunktus és docens. 2004-től egyetemi tanár, 2005-től a *Műszaki Anyagtudományi Kar dékánja*. Az MTA Metallurgiai Bizottság tagja, a Miskolci Akadémiai Bizottság (MAB) elnökségének tagja, a MAB Kohászati Szakbizottságának elnöke. Kiemelkedő tudományos-kutatási eredményeit két szakkönyvben és számos cikkben, közleményben publikálta. A fémtani folyamatok számítógépes támogatásának fejlesztése témában írt szakkönyve, a „Sztereológia és Képelemzés” angol nyelven is megjelent.

29 éve OMBKE-tag. Mindig fontos volt számára az egyesületi szakmai és az oktatói-kutatói munka összekapcsolása. Kiemelkedő tevékenységet végez a tudományos bizottságokban és a tudományos konferenciák megszervezésében, pl. a négyévenként megrendezésre kerülő International Conference on Solidification and Gravity és a POWDER METALLURGY World Congress & Exhibition megszervezésében. Dékánként jelentős támogatást biztosít az Egyetemi Osztály tevékenységéhez.

SZENTKIRÁLYI ZSIGMOND-EMLEKÉREM kitüntetésben részesült:

Salzinger György

okl. bányamérnök

1956-ban született Dorogon. 1979-ben a Miskolci Nehézipari Műszaki Egyetem Bányamérnöki Karának bányagépészeti és bányavillamossági szakán szerzett bányamérnöki oklevelet.

1979-1986 között a *Dorogi Szénbányák* bányagépgyárában technológiai csoportvezetőként, majd a Lencsehegyi Szénbánya építésének időszakában a központ beruházási osztályán műszaki ellenőrként tevékenykedett. 1986-1991 között a tatabányai Kerületi Bányaműszaki Felügyelőségen dolgozott főelőadó munkakörben. 1991-1994 között visszatérve a Dorogi Szénbányákhoz, a műszaki osztályon a gépészeti tevékenység felügyelete volt a feladata. 1994-ben a Magyar Bányászati Hivatal (MBH) Bányaműszaki Főosztályára kapott kinevezést bányagépészeti bányahatósági főmérnök beosztásba. 2000-től a *Magyar Bányászati és Földtani Hivatal* Gázipari és Építészeti Osztályát vezeti.

2003-ban az ELTE Jogi Továbbképző Intézetében jogi szakokleveles mérnök képzést szerzett. Szakképzési szakértőként a Nemzeti Szakképzési Intézet gépészeti bizottságának tagja. A Bányagépészet a Műszaki Fejlődésért Alapítvány csatlakozó tagja.

31 éve OMBKE-tag. 2004-2007 között a Bányászati Szakosztály Dorogi Helyi Szervezetének titkára volt. Egyesületi munkájáért 1997-ben *Oklevél* kitüntetést kapott.

WAHLNER ALADÁR-EMLEKÉREM kitüntetésben részesült:

Kovacsics Árpád

okl. bányamérnök,

okl. üzemgazdász

1962-ben született Szentgottárdon. 1986-ban végzett a Miskolci Egyetem Bányamérnöki Karán, bányaművelő szakon, 1992-ben a Gazdaságtudományi Karon üzemgazdász oklevelet szerzett. 2004-ben a Newport International University MBA képzésén végzett.

1986-tól a Fejér megyei Bauxitbányák üzemében volt üzemmérnök, műszaki gazdasági tanácsadó, felelős műszaki vezető. 1992-től a Bakonyi Bauxitbánya Kft.-nél töltött be vezető beosztásokat, 1995-1996 között vezérigazgató-helyettes, majd műszaki-tervezési igazgató. 2002-től a társaság vezérigazgatója, majd 2005-től a MAL Rt. vezérigazgató-helyetteseként a Bauxitbányászati Ágazat, később Divízió vezetője.

21 éve OMBKE-tag. 1994-2000 között az Ellenőrző Bizottság tagja. A tapolcai helyi szervezet vezetőségi

tagja 1994-től, elnöke 1997-2000 között, illetve 2007-től ismét. Az OMBKE főtítkára 2000 óta. Főtítkárként kiemelkedő és eredményes munkát végzett az egyesület szervezeti és gazdálkodási hatékonyságának javításában, elősegítve ezzel az egyesület mai körülményekhez való alkalmazkodását, továbbélését.

1996-ban *Egyesületi Munkáért Plakett* kitüntetést, 2005-ben Szent Borbála-érmet kapott. 2002-ben a *Magyar Köztársaság Arany Érdemkeresztjével* tüntették ki.

Z. ZORKÓCZY SAMU-EMLEKÉREM kitüntetésben részesült:

Dr. Buzási István

okl. bányamérnök

1947-ben született Várpalotán. A Miskolci Nehézipari Műszaki Egyetemen diplomázott, ahol tanársegédként az ásvány-előkészítési osztályon tanított mintegy 2 évig. Ezt követően a Veszprémi Szénbányák Vállalat balinkai, majd várpalotai üze-
meiben dolgozott különböző beosztásokban. Később a Vegyesüzem főmérnöke lett, majd a Vállalat központjában az értékesítéssel foglalkozott. A bánya-erőmű integrációkat követően a Bakonyi Erőmű Rt. balinkai bányájában szakértőként tevékenykedett, majd a minőségbiztosítás vezetője lett immár inotai székhellyel. Nyugdíjazását követően a mai napig is ebben a feladatkörben segíti a részvénytársaság munkáját.

42 éve OMBKE-tag. A bakonyi helyi szervezet megalakulása óta eltelt több mint 10 évben jelentős szerepet töltött be a térség bányászati hagyományőrzésében. Szervezőkészsége, nagy tárgyi tudása, szakesteken betöltött tisztségei mind, mind hozzájárulnak a helyi szervezet programjainak lebonyolításához. 2001-ben *Egyesületi Munkáért Plakett* kitüntetést kapott.

Csutak István

okl. kohómérnök,

minőségügyi mérnök

1959-ben született Mosonmagyaróváron. Miskolcon, a Nehézipari Műszaki Egyetemen 1983-ban szerezte diplomáját. Az egyetem után a Magyaróvári Timföldgyárban kezdett dolgozni. 1986-ban Pécsre került, ahol a Mecseki Ércbányászati Vállalat kutató-fejlesztő üzemében kutatómérnökként tevékenykedett. A bánya bezárása után ismét a magyaróvári Timföld és Műkorundgyárba ment, ahol először üzemmérnök, majd minőségbiztosítási vezető volt.

Munkája mellett elvégezte Tatabányán a Modern Üzleti Tudományok Főiskoláján a külkereskedelmi üzemgazdász szakot, majd a Budapesti Műszaki Egyetemen okleveles minőségügyi mérnöki diplomát szerzett. 2001 és 2004 között a Kühne Vasöntöde Kft.-ben

dolgozott mint műszakvezető. 2004-től ismét a MOTIM Kádkő Kft.-hez került üzemvezetői beosztásba. Jelenleg üvegipari olvasztókemencék tűzálló anyagának gyártásával foglalkozik, 260 ember munkáját irányítva. Szakmai tevékenysége során elsősorban a tűzálló anyagok gyártása volt a feladata és fő érdeklődési területe is.

27 éve OMBKE-tag. A mosonmagyaróvári helyi szervezet titkára 1995 óta. Évek óta a hagyományos Magyaróvári Tudományos Napok főszervezője. 1994-ben *Egyesületi Munkáért Oklevél*, 2004-ben *Egyesületi Munkáért Plakett* kitüntetését kapott.

Dr. Ládai Balázs

okl. kohómérnök

1947-ben született Budapesten. 1972-ben szerezte diplomáját a Miskolci Nehézipari Műszaki Egyetemen. 1987-ben megszerezte a műszaki tudomány kandidátusa címet. A Vasipari Kutatóintézet munkatársa, majd 1988-tól a Gépipari Technológiai Intézet tudományos főmunkatársa volt. Ügyvezetőként vezette az ITC Öntöde Kft.-t. A győri VAW Alumíniumtechnikai Kft. üzemvezetője volt 1999-től, majd 2001-től a RÁBA Kiszepi Vasöntöde Kft. főtechnológusa. 2007-ben a Csepel Metall Vasöntöde Kft. főmetallurgusaként ment nyugdíjba.

37 éve OMBKE-tag. Kezdetben az öntésztörténeti és múzeumi szakcsoport titkára, majd a szakosztály küldöttje az OMBKE nemzetközi kapcsolatokkal foglalkozó bizottságában. Két cikluson át az Öntészeti Szakosztály titkárhelyettese, majd alelnöke és titkára volt. 2004-től a budapesti helyi szervezet elnöke. Az 1998-as budapesti nemzetközi öntőkongresszus szervezőbizottságában a szakkiállítás és a Kongresszusi Központ rendezvényeinek felelőse. Egyesületi kitüntetései: 1982-ben *Debreczeni Márton-émlékérem*, 2001-ben *Kerpely Antal-émlékérem*.

ZSIGMONDY VILMOS-EMLEKÉREM

kitüntetésben részesült:

Kőrösi Tamás

okl. gáz- és olajmérnök

1954-ben született Miskolcon. 1980-ban szerezte diplomáját a Miskolci Műszaki Egyetemen. 1980-tól a Nagyalföldi Kőolaj- és Földgáztermelő Vállalat Hajdúszoboszlói Üzemében dolgozik, kezdetben mint termelési mérnök, majd termelési részlegvezető, végül termelési üzemegység-vezető. 1991-től a MOL Rt. Hajdúszoboszlói Bányászati Üzemének vezetője. 2000-2004 között vezető főtanácsos a Gazdasági és Közlekedési Minisztérium Energetikai Főosztályán. 2004-től vezető főtanácsos a Magyar Energia Hivatalban.

A Nemzetközi Olaj-és Gázmérnök Egyesület (SPE) Magyar Szekciójának alelnöke. Tagja az MTA Miskolci Akadémiai Bizottsága Kőolaj- és Földgáz Munkabizottságának. A Magyar Mérnöki Kamara Olaj- és Gázipari Tagozatának tagja, bejegyzett kamarai szakértője több kőolaj- és földgázipari szakterületnek. A Magyar Szabványügyi Testület több, gáziparral foglalkozó műszaki bizottságának tagja. 1988-tól az ENSZ Gáz Munkabizottságának magyar tagja, 2000-től a magyar delegáció vezetője. Szerkesztője az ENSZ 1996-99-ben készített Földgáztárolási Tanulmányának. 2008 januárjában az ENSZ Gázellátási és Felhasználási Szakértői Csoportjának elnökévé választották Genfben.

32 éve OMBKE-tag. A Kőolaj-, Földgáz- és Vízbányászati Szakosztály alelnöke és titkára. A budapesti helyi szervezet elnöke. Kiemelkedő szerepet vállalt az egyesület vezetőségi munkájában, a szakmai napok, valamint a közösségformáló és hagyományápoló szakszettek szervezésében.

Kitüntetései: *Egyesületi Munkáért Oklevél* 1992, *Bányász Szolgálati Érdemérem bronz fokozat* 1993, *Kiváló Bányász* 2000, *Szent Borbála-érem* 2004.

Pugner Sándor

okl. bányamérnök,

okl. közgazdász

1957-ben született Kunszentmártonban. Bányamérnöki diplomáját 1981-ben a Miskolci Nehézipari Műszaki Egyetemen szerezte, közgazdász végzettségét 1993-ban a Külker Főiskolán. 2002-ben SZÁMALK-Buckinghamshire Chilterns University Coll. MBA diplomát szerzett.

1981-1989 között a Kőolajkutató Vállalatnál dolgozott Szolnokon. 1990-től üzemi főmérnök volt a GKV-nál Budapesten. 1993-tól a GEOINFORM Mélyfúrási Információszerző Kft. Geológiai Szerviz Üzemében dolgozik üzemi főmérnökként, 2001-től üzemvezetőként.

21 éve OMBKE-tag. Az alföldi helyi szervezet elnöke, ezt megelőzően titkára. Szervező munkája évek óta kiemelkedő, a 2007. évi szolnoki OMBKE küldöttgyűlés egyik fő szervezője volt. Munkájáért 1999-ben *Szent Borbála-éremben* részesült.

EGYESÜLETI PLAKETT kitüntetésben részesült:

Dr. Dobránszky János okl. gépészmérnök. OMBKE-tag 1998 óta. Az MTA Támogatott Kutatóhelyek Irodáján dolgozik, tudományos főmunkatárs beosztásban. A BKL Kohászat Szerkesztő Bizottság tagja.

Dr. Féderer Imre okl. olajmérnök. OMBKE-tag 1974 óta. A Miskolci Egyetem Kőolaj és Földgáz Intézetében egyetemi docens. Az Egyetemi Osztály vezetője tagja, az OMBKE Etikai Bizottságának tagja.

Károly Ferenc okl. bányamérnök, okl. gazdasági mérnök. OMBKE-tag 1977 óta. A MAL Zrt. Bauxitbányászati Divíziójának bányászati szakmai igazgatója.

A Bányászati Szakosztály tapolcai helyi szervezetének vezetőségi tagja, volt titkára. Dunántúli Bányászati Szakigazgatási Konferenciák egyik fő szervezője.

Kopasz László kohásztechnológus, alakítástechnológus üzemmérnök. OMBKE-tag 1997 óta. ISD Dunaferr Zrt. Minőségirányítási és Környezetvédelmi Igazgatóság szakértője. A Vaskohászati Szakosztály dunai városi helyi szervezet vezetőségének tagja.

Kovács Istvánné közgazdasági technikus. OMBKE-tag 1991 óta. Az Alumíniumipari Múzeum vezetője. A Fémkohászati Szakosztály székesfehérvári helyi szervezetének tagja.

Molnár Péter főiskolai hallgató. OMBKE-tag 2004 óta. A dunai városi főiskolai diákegylet elnöke.

Ördög Balázs okl. olajmérnök. OMBKE-tag 1992 óta. A MOL Nyrt. termelési szakértője. A Kőolaj-, Földgáz- és Víznyelési Szakosztály alföldi helyi szervezetének titkára.

Simon László kohász üzemmérnök. OMBKE-tag 1990 óta. Az ALCOA-KÖFÉM Kft. területi termelés-vezetője. A Fémkohászati Szakosztály székesfehérvári

helyi szervezetének titkára. A helyi egyesületi rendezvények szervezője.

Sipos István okl. kohómérnök. OMBKE-tag 1967 óta. A Diósgyőri Öntőde Kft. minőségügyi és kereskedelmi igazgatója. Az Öntészeti Szakosztály diósgyőri helyi szervezetének elnöke, előtte több cikluson keresztül a titkára volt. Jelentős érdeme van a 2007-ben Miskolcon megrendezett Fazola Napok szervezésében.

Tóthné Medvei Zsuzsanna földmérő mérnök. OMBKE-tag 1971 óta. A Bányamérő Szakcsoport alelnöke 1997 óta. Az ISM XIII. Kongresszus szervező bizottságának titkára.

Vajda István vegyész üzemmérnök. OMBKE-tag 1982 óta. A BKL Bányászat szerkesztőbizottságának 1998-tól tagja. A Nógrád megyei Múzeum Bányamúzeumának munkatársa.

Virág István okl. bányamérnök. OMBKE-tag 1977 óta. A Magyar Bányászati és Földtani Hivatal Miskolci Bányakapitányság bányahatósági mérnöke. A Bányászati Szakosztály borsodi helyi szervezetének vezetőségi tagja.

Dr. Dobránszky János

Dr. Féderer Imre

Károly Ferenc

Kopasz László

Molnár Péter

Ördög Balázs

Simon László

Sipos István

Tóthné Medvei Zsuzsanna

Vajda István

Virág István

Kiemelkedő egyesületi munkáért OKLEVÉL kitüntetésben részesült:

Angeli Tamás főiskolai hallgató, Vaskohászati Szakosztály
Bagdi Lajos általános gépész üzemmérnök, Fémkohászati Szakosztály
Bakonyi István bányagépész technológus, Bányászati Szakosztály
Baranyai Róbert okl. gépészmérnök, Vaskohászati Szakosztály
Barten Péter főiskolai hallgató, Vaskohászati Szakosztály
Cseke Ádám bányamérnök hallgató, Egyetemi Osztály
ifj. Csurgó Lajos főiskolai hallgató, Fémkohászati Szakosztály
Leskó Zsolt kohómérnök hallgató, valétaelnök, Egyetemi Osztály
Liszka János okl. bányamérnök, Bányászati Szakosztály
Májerhoffer Ferenc okl. kohómérnök, Vaskohászati Szakosztály
Müller János okl. olajmérnök, Kőolaj-, Földgáz és Vízbányászati Szakosztály
Nagyné Halász Erzsébet okl. kohómérnök, Vaskohászati Szakosztály
Szalai Attila okl. kohómérnök, Öntészeti Szakosztály
Szuhányi Zsolt okl. kohómérnök, Fémkohászati Szakosztály
Tótiván Zoltán okl. bányamérnök, Kőolaj-, Földgáz és Vízbányászati Szakosztály
Wénusz Péter főiskolai hallgató, Vaskohászati Szakosztály

Angeli Tamás

Bagdi Lajos

Bakonyi István

Baranyai Róbert

Barten Péter

Cseke Ádám

ifj. Csurgó Lajos

Leskó Zsolt

Liszka János

Májerhoffer Ferenc

Müller János

*Nagyné Halász
Erzsébet*

Szalai Attila

Szuhányi Zsolt

Tótiván Zoltán

Wénusz Péter

70 éves egyesületi tagságért SÓLTZ VILMOS-EMLÉKÉREMBEN részesült:

Selmeczi Béla okl. fémkohómérnök, Vaskohászati Szakosztály

Selmeczi Béla

60 éves egyesületi tagságért SÓLTZ VILMOS-EMLÉKÉREMBEN részesült:

Sztermen Gusztáv okl. bányamérnök, Bányászati Szakosztály

Várhelyi Rezső okl. gépészmérnök, Fémkohászati Szakosztály

Dr. Pilissy Lajos okl. kohómérnök, Öntészeti Szakosztály

Sztermen Gusztáv

Várhelyi Rezső

Dr. Pilissy Lajos

50 éves egyesületi tagságért SÓLTZ VILMOS-EMLÉKÉREMBEN részesült:

Bányászati Szakosztály

Aleva János okl. bányamérnök

Bencze Imre okl. bányamérnök

Dr. Goda Miklós okl. bányamérnök

Hegedűs Csaba okl. bányamérnök

Hisztay Kálmán okl. bányagépészmérnök

Horváth Miklós okl. bányagépészmérnök

Jáger Ferenc bányatechnikus

Kiss Dezső okl. bányamérnök

Makara Ambrus okl. bányamérnök

Pál Dénes okl. bányamérnök

Pap László bányatechnológus

Sátory Sándor okl. bányamérnök

Dr. Sebestyén Gyula okl. bányagépészmérnök

Sütő Imre okl. bányagépészmérnök

Székely Tibor okl. bányamérnök

Szemán István bányatechnikus

Sztari Miklós okl. bányamérnök

Ursitz József okl. bányamérnök

Üveges János okl. bányagépészmérnök,
okl. bányaiipari gazdasági mérnök

Wéber Vilmos okl. bányagazdasági üzemmérnök

Hajdú Lajos okl. gépészmérnök

Jesch Aladár okl. gépészmérnök

Simon Norbert okl. olajmérnök

Vaskohászati Szakosztály

Kováts Jenő okl. kohómérnök

Pogány Gyula okl. kohómérnök

Szomolányi Tibor gépésztechnikus

Fémkohászati Szakosztály

Barták Imre okl. kohómérnök

Dr. Klug Ottó okl. vegyészmérnök

Dr. Mátyási József okl. vegyészmérnök

Salakta István okl. vegyészmérnök

Szarka János okl. kohómérnök

Öntészeti Szakosztály

Gallai Lajos öntőipari technikus

Mikus Károly okl. kohómérnök

Dr. Szili Sándor okl. gépészmérnök

Dr. Vörös Árpád okl. kohómérnök, gazdasági mérnök

Dr. Vörös Árpádné okl. kohómérnök

Kőolaj-, Földgáz- és Víznyelési Szakosztály

Bogenrieder Frigyes olajbányász technikus

Dr. Csaba József okl. olajmérnök

Egyetemi Osztály

Dr. Mihalik Árpád okl. kohómérnök

Dr. Szepesi József okl. olajmérnök

Aleva János

Bencze Imre

Dr. Goda Miklós

Hegedűs Csaba

Hisztay Kálmán

Horváth Miklós

Jáger Ferenc

Kiss Dezső

Makara Ambrus

Pál Dénes

Pap László

Sátorj Sándor

Dr. Sebestyén Gyula

Sütő Imre

Székely Tibor

Szemán István

Sztari Miklós

Ursitz József

Üveges János

Wéber Vilmos

Bogenrieder Frigyes

Dr. Csaba József

Hajdú Lajos

Jesch Aladár

Simon Norbert

Kováts Jenő

Pogány Gyula

Szomolányi Tibor

Barták Imre

Dr. Klug Ottó

Dr. Mátyási József

Salakta István

Szarka János

Gallai Lajos

Mikus Károly

Dr. Szili Sándor

Dr. Vörös Árpád

Dr. Vörös Árpádné

Dr. Mihalik Árpád

Dr. Szepesi József

40 éves egyesületi tagságért SÓLTZ VILMOS-EMLEKÉREMBEN részesült:

Bányászati Szakosztály

Dr. Asszonyi Csaba okl. gépészmérnök

Bakó Pál bányaiipari technikus

Bán Csaba okl. bányaművelő mérnök

Bicskei Endre okl. bányamérnök

Dr. Buzási István okl. bányamérnök

Dancsó János okl. bányagépészmérnök

Deményi József okl. bányagépészmérnök

Előd Béla okl. villamosmérnök

Emmer Artúr okl. földmérő mérnök

Glevitzky István okl. bányagépész mérnök,
okl. bányamérnök, okl. bányavillamossági mérnök

Dr. Gondozó György okl. geológus

Gyarmati György okl. geológus

Hamza Jenő okl. bányamérnök, környezetvédelmi
szakmérnök

Jäger László okl. bányamérnök

Kovács János okl. gépészmérnök

Kövesi Tibor okl. bányamérnök

Kreischer Károly okl. bányamérnök

Kusnyér András okl. bányagépész mérnök

Lois László okl. bányagépészmérnök

Lovász András okl. bányamérnök

Markovics Máté okl. bányamérnök

Marton Konrád okl. gépészmérnök

Ménész László okl. bányamérnök

Nagy György okl. bányagépész mérnök

Németh József okl. bányamérnök

Pothornik László okl. bányamérnök

Pozsgay Gyula okl. bányamérnök

Szabados György okl. bányamérnök

Szabó János vegyipari üzem mérnök

Szabó Károly okl. villamosmérnök

Szalay Gábor okl. bányamérnök

Széles Lajosné okl. földmérő mérnök

Szikrai Miklós okl. bányamérnök

Szloboda Imre bányatechnikus

Tóka Jenő okl. bányamérnök

Turcsányi László okl. bányamérnök

Vétek Vendel okl. bányamérnök

Viszoczky György villamosipari technikus

Kőolaj-, Földgáz- és Vízbányászati Szakosztály

Adorján Károlyné okl. olajmérnök
Balaicz Tibor okl. olajmérnök
Bényi Zoltán okl. olajmérnök
Bogdán Gyula okl. olajmérnök
Horváth Lajos okl. bányageológus
Ivancsics Sándor okl. olajbányász
Jármai Gábor okl. olajmérnök
Kiss László okl. olajmérnök
Kun Mihály okl. olajmérnök
Dr. Meidl Antalné okl. bányamérnök
Seláf Boldizsár okl. olajmérnök
Dr. Vincze Tamás okl. bányamérnök
Wappler Ferenc okl. bányamérnök

Vaskohászati Szakosztály

Dr. Farkas Péter okl. kohómérnök
Fiumei Attila okl. kohómérnök
Dr. Kovács Miklós okl. kohómérnök
Marczis Gáborné dr. okl. kohómérnök
Szaniszló Ágnes okl. kohómérnök

Fémkohászati Szakosztály

Schudich Anna okl. kohómérnök

Öntészeti Szakosztály

Fogarasi Béla okl. kohómérnök
Dr. Kovács Tibor okl. kohómérnök
Rózsa Jenő okl. kohómérnök
Szombatfalvy Rudolf okl. kohómérnök
ifj. Virág Ferenc okl. kohómérnök

Egyetemi Osztály

Dr. Benke László
okl. bányamérnök
Dr. Roósz Andrásné
okl. kohómérnök
Sólyom Jenő okl. kohómérnök
Dr. Sümegi István
okl. bányagépész mérnök,
okl. bányavillamossági mérnök
Dr. Tranta Ferenc
okl. kohómérnök

Dr. Asszonyi Csaba

Bakó Pál

Bán Csaba

Bicskei Endre

Dr. Buzási István

Dancsó János

Deményi József

Előd Béla

Emmer Artúr

Glevitzky István

Dr. Gondozó György

Gyarmati György

Hamza Jenő

Jäger László

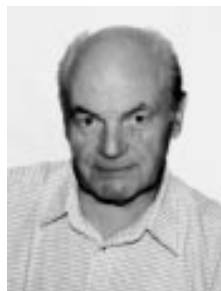
Kovács János

Kövesi Tibor

Kreischer Károly

Kusnyér András

Lois László

Lovász András

Markovics Máté

Marton Konrád

Ménes László

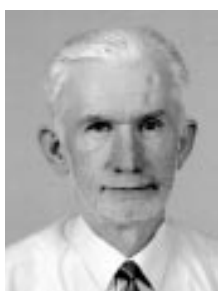
Nagy György

Németh József

Pothornik László

Pozsgay Gyula

Szabados György

Szabó János

Szabó Károly

Szalay Gábor

Széles Lajosné

Szikrai Miklós

Szloboda Imre

Tóka Jenő

Turcsányi László

Véték Vendel

Viszoczky György

Adorján Károlyné

Balaicz Tibor

Bényi Zoltán

Bogdán Gyula

Horváth Lajos

Iváncsics Sándor

Jármai Gábor

Kiss László

Kun Mihály

Dr. Meidl Antalné

Seláf Boldizsár

Dr. Vincze Tamás

Wappler Ferenc

Dr. Farkas Péter

Fiumei Attila

Dr. Kováts Miklós

Marczis Gáborné dr.

Szaniszló Ágnes

Schudich Anna

Fogarasi Béla

Dr. Kovács Tibor

Rózsa Jenő

Szombatfalvy Rudolf

ifj. Virág Ferenc

Dr. Benke László

Sólyom Jenő

Dr. Sümegi István

Dr. Tranta Ferenc

Beszámoló az OMBKE 2007. évi gazdasági tevékenységéről és a 97. Küldöttgyűlésig végzett munkájáról

Az OMBKE 2007-ben a közhasznú társadalmi szervezetekről szóló törvény és az alapszabályban megfogalmazott előírások szerint működött. Az egyesület az előző évekhez hasonlóan ismét tartalmában gazdag, eseménydús és gazdaságilag figyelemre méltó eredményes évet zárt.

A választmány tevékenysége

A választmány a 96. Küldöttgyűlés óta négyszer ülésezett és 17 sorszámozott határozatot hozott. A megtárgyalt főbb témák:

- az OMBKE ifjúsági munkájának áttekintése
- a Történeti Bizottság beszámolója
- az Iparpolitikai Bizottság beszámolója
- az Alapszabály Bizottság jelentése
- az Ellenőrző Bizottság tájékoztatója
- az OMBKE 2007. évi gazdálkodása
- felkészülés a Bányász-Kohász-Erdész Találkozóra
- a Fenntartható Fejlődési Bizottság megalakítása
- a Ganz Ábrahám Alapítvány megszüntetése
- a 96. Küldöttgyűlés határozatainak végrehajtása
- 2007. évi közhasznúsági jelentés, gazdálkodási mérleg
- az OMBKE 2008. évi gazdasági terve
- kitüntetések adományozása

A választmány munkájáról és a határozatokról a Bányászati és Kohászati Lapok rendszeresen beszámolt. A meghozott határozatok mind a lapokban, mind az OMBKE honlapján megjelentek.

Szervezet, tagság

Tagtársaink elsősorban a helyi szervezetekben és szakcsoportokban végzik egyesületi tevékenységüket. Továbbra is erősíteni és segíteni kell a helyi szervezetek, szakcsoportok munkáját. Kiemelt fontosságú a fiatal szakemberek bevonása az egyesületi életbe, ennek elősegítésére program készült, a terv alapján az ifjúsági bizottság a munkát megkezdte, és intenzív együttműködésre kéri az egyesület szakosztályait is.

A taglétszám egy év alatt – a korábbi évek tendenciájához hasonlóan – tovább csökkent. A múlt év hasonló időszakához képest 143 fővel kevesebb egyesületünk létszáma. Az egyesület tagságának a fele, ezen belül a Bányászati Szakosztály tagságának több mint kétharmada nyugdíjas. Az OMBKE tagságának negyede 70 évesnél idősebb.

Legidősebb tagunk *Baross József* okl. bányamérnök, aki ebben az évben tölti be a 97. életévét. Legrégebbi tagunk *Selmeci Béla* okl. kohómérnök, tiszteleti tag, aki 1938-ban lépett be az egyesületbe, az egyesület főtákarai tisztségét is betöltötte. Egyesületünk történetében Ő az első, aki a 70 éves tagságot elérte.

A Küldöttgyűlés alkalmával köszöntjük őket és kívánunk nekik jó egészséget!

Az egyesületi tagság összetétele:

Kor	Létszám 2008. június 1.	Részarány
30 év alatt	299	9%
31-40	271	8%
41-50	361	11%
51-60	594	18%
61-70	880	27%
71-80	588	18%
80 év felett	229	7%
Összesen	3 222	

Szakosztály	2007. január 1.	2008. január 1.
Bányászati	1 369	1 342
Kőolaj	338	339
Vaskohászati	582	552
Fémkohászati	389	389
Öntészeti	315	378
Egyetem	372	293
Összesen	3 365	3 199

Rendezvények

Egyesületünk az elmúlt egy év alatt több mint százötven központi és helyi rendezvényt szervezett, melyen tagságunk széles köre vett részt. Helyi szervezeteink szakmai napot, konferenciát, továbbképző előadásokat, hagyományápoló szakestélyt, baráti találkozót, nyugdíjas találkozót, szakmai kirándulást szerveztek. *A teljes igénye nélkül a következőkben felsoroljuk a jelentősebb rendezvényeket.*

Határon túli rendezvények

Egyesületünk tagsága szempontjából két határon túli, évente megtartott rendezvénynek van kiemelt jelentősége: a Selmezbányai Szalamander ünnepségnek és az Erdélyi Magyar Műszaki Tudományos Társaság (EMT) által megrendezett Bányászati-Kohászati és Földtani Konferenciáknak.

A selmeci Szalamander ünnepségre és a wielickai sóbányában tett tanulmányútra 2007. szeptember 7-9. között került sor. A szalamander ünnepségen mintegy 500 főnyi bányász, kohász tagtársunk volt jelen. Az ünnepi rendezvényen az Országos Erdészeti Egyesület küldöttsége is csatlakozott az OMBKE küldöttségéhez. A résztvevők megkoszorúzták Péch Antal, Faller Károly, Farbak István és Kerpely Antal professzorok sírjait. A Honvéd-szobornál *dr. Tolnay Lajos* elnök beszédét követően a két egyesület vezetői helyezték el koszorút, majd az Akadémia falán elhelyezett magyar, szlovák és német nyelvű emléktáblákat is megkoszorúzták. A városházánál a küldöttséget *Pavel Balzanka* polgármester és kísérete köszöntötte, ugyanitt a polgármester fogadást adott a küldöttség részére. A világörök-

ség részét képező wielicskai sóbánya OMBKE által szervezett megtekintése, mint szakmai program tette teljessé a résztvevők szerint felejthetetlen napokat.

Az Erdélyi Magyar Műszaki Tudományos Társaság által szervezett X. Bányászati-Kohászati és Földtani konferenciára, melyet Nagyszebenben rendeztek meg 2008. április 3-6. között, 151 magyar résztvevő utazott – többségük az OMBKE szervezésében –, közülük számosan előadást is tartottak.

A 68. Öntészeti Világkongresszuson Indiában (Chennai, Madras) 24 fő öntő szakember képviselte a magyar öntőket.

Főbb hazai rendezvények

A Szent Borbála-napi országos központi ünnepség a Gazdasági és Közlekedési Minisztérium, a Magyar Bányászati Szövetség, a Bánya- és Energiaipari Dolgozók Szakszervezete, az OMBKE, valamint az OMYA Hungária Kft. közös szervezésében 2007. december 4-én a Hotel Egerben került megrendezésre. A rendezvényen egy tagtársunk *Miniszeri Elismerés*, 11 tagtársunk pedig *Szent Borbála-érem* kitüntetésben részesült.

Szent Borbála-napi megemlékezést tartottak Budapesten (a Szent Gellért-sziliklatemplomban), Egerben, Márkushegyen, Dorogon, Miskolcon és más borsodi helységeken, Ajkán, Bakonycsérjén, Pilisszentivánon, Sárísa pón, Csolnokon, Komlón, Rózsaszentmártonban, Salgótarjánban, Tatabányán, Tapolcán és Pécsen.

Nemzetközi rendezvények

Clean Steel nemzetközi vaskohászati konferencia Balatonfüred, 2007. június 4-6.

Bányamérő Világkongresszus, Budapest, 2007. szeptember 24-28.

Szakmai rendezvények felsorolása

XI. Bányászati Szakigazgatási Konferencia, Zalakaros, 2007. május

XIV. Szigetközi Napok, Mosonmagyaróvár – Dunasziget, 2007. június 2-3.

Bányahatósági Konferencia, Miskolc, 2007. június 7-8. Résztétel a 6. Harang-öntészeti Ankéton, Budapest, 2007. június 7-9.

Szakigazgatási Konferencia, a borsodi helyi szervezet megalakulásának 110 éves évfordulójára, 2007. június.

Résztétel és szervezés Kerpely Antal halálának 100. és Jakoby László halálának 50. évfordulója tiszteletére tartott koszorúzáson és megemlékezésen az Öntödei Múzeumban, Budapest, 2007. július 22.

Központi Bányásznapi, Nagykanizsa, 2007. augusztus 30. A helyi szervezetek bányásznaphoz kapcsolódó rendezvényeket tartottak (Ajkán, Balinka, Dorog, Csolnok, Lencsehegy, Kőkapu, Pécs, Komló, Salgótarján, Tatabánya, Oroszlány, Visonta, Bükkábrány, Gyöngyös, Rózsaszentmárton, valamint Borsod több településén).

70 éves a magyar szénhidrogén-bányászat, Bázakerettye, 2007. augusztus 31 – szeptember 1. Központi Bányászati Múzeum jubileumi kiállítás, Sopron, 2007. szeptember 14-15. Kerpely Napok, Miskolc, 2007. szeptember 21.

Fazola Nap, Miskolc, 2007. szeptember 22.

Résztétel a „70 éves a magyar kőolaj- és földgázbányászat” tiszteletére rendezett Nemzetközi Szakmai Napon Lajosmizsén, 2007. szeptember 27.

50. Bányagépészeti Konferencia, Siófok, 2007. szeptember 28-29.

XI. Mikoviny Általér Túra, Tata-Dunaalmás, 2007. október 6.

VIII. Fémkohászati Napok, Miskolc, október 12.

A XIX. Magyar Öntőnapok rendezése Lillafüreden, a Palota Hotelben, 2007. október 14-16.

Nándory emlékülés, Miskolc, 2007. október 16.

Kerpely emlékülés, Dunaújváros, 2007. december 10.

Munkavédelmi Konferencia, Visegrád, 2007. december 10-11.

V. Bányász-Öntész Bál, Lillafüred, 2008. február 2.

Szakmai konferencia és megemlékezés a „Jó szerencsét” köszöntés bevezetésének évfordulóján, Várpalota, 2008. április.

Emlékhelyek, kiállítások

A hagyományörzés szellemében alkalmi szakestélyeket rendeztek a bakonyi, dorogi, nógrádi, tatabányai, oroszlányi, mátrai helyi szervezeteknél. Erdész-bányász találkozózt szervezett a dorogi helyi szervezet.

Újabb emlékhelyeken emlékművek, emléktáblák helyreállítása, avatása volt Pécsen, Felsőtelekesen, Felsőnyáradon, Tatabányán, Annavölgyben és Miskolcon.

„70 éves az oroszlányi szénbányászat” jubileumi ünnepséget szervezett az oroszlányi helyi szervezet. „70 éves a magyar kőolaj- és földgázbányászat” emlékülés Szolnokon, 2007. május 17.

Megemlékezések

A küldöttgyűlés előtt 2007. május 16-án megkoszorúztuk a Fiumei úti sírkertben *Sóltz Vilmosnak*, az egyesület alapítójának síremlékét.

Bányásznapi koszorúzás a nagykanizsai városi „Olajos” emlékműnél, 2007. augusztus 30.

Kunos Endre, a Bányászhimnusz írója sírjának a megkoszorúzása Kálózson, 2007. november 7.

Koszorúzás a Nagykanizsai Szent Borbála szobornál, 2007. december 3.

Bányászati és Kohászati Lapok

A 141. évfolyamát megért Bányászati és Kohászati Lapok megjelentetésére, a megfelelő színvonal megtartására a szerkesztőbizottságok nagy hangsúlyt fektetnek, ez fontos az Egyesület mások általi megítélése szempontjából, de fontos a tagság miatt is, hiszen nagy részük a szaklapokon keresztül kapcsolódik az egyesülethez. A lapok kiadása összhangban volt a beérkezett cikkállománnyal.

Lap	megjelent számok	éves terjedelem oldal
Bányászat	4 önálló + 2 közös	380
Kohászat	4 önálló + 2 közös	348
Kőolaj és Földgáz	6 önálló + 2 közös	288

A kiadói jogok és felelősség érvényesítését, továbbá a lapok egységes arculatának megteremtését és a kiadás koordinálását a választmány által megbízott Kiadói Bizottság végzi, melyet dr. Lengyel Károly főtítkárhelyettes vezet.

Az OMBKE Választmánya és az Ifjúsági Bizottság 2008-ban ismét kiírta pályázatát fiatal szakemberek számára, a BK Lapokban megjelentetésre alkalmas dolgozatok, tanulmányok, szakkikkek írására. A legjobb pályázatok írói komoly pénzjutalomban részesülnek.

A Lapok 2004 második félévétől a versenypályázat alapján kiválasztott nyomdában készülnek.

Az OMBKE saját internetes honlapját (www.ombkenet.hu) működteti, melynek segítségével az egyesület fontosabb hírei, eseményei nyomon követhetők. 2004-től már a BKL számai is felkerültek a honlapra, és így a nemzetközileg ismert kereső programokkal is megtalálhatók az egyesülettel kapcsolatos információk.

Az OMBKE gazdálkodása

Az OMBKE 2007-ben az elmúlt évek legeredményesebb gazdálkodásáról adhat számot. Szakmai célkitűzéseinket úgy sikerült megvalósítani, hogy bevételeink jelentősen meghaladták a kiadásainkat. A gazdálkodás tervszerű volt. Az egyesület az év során minden köztartozását rendezte és 2007. évre vonatkozó minden szállítói számláját kiegyenlítette.

Az OMBKE vállalkozási tevékenységét az egyesület közhasznú céljainak érdekében, azokat nem veszélyeztetve végezte.

Az OMBKE a 2007. évi gazdálkodási évet 7602 ezer forint mérleg szerinti eredménnyel zárta. A gazdálkodás főbb adatait a következő táblázat foglalja össze:

A gazdálkodást meghatározó fontosabb tényezők:

- Az igen jó pénzügyi eredményt nagyban befolyásolta a Clean Steel és az ISM nemzetközi konferenciák és az Öntőnapok sikere.
- A titkárság létszáma két főre csökkent, miközben a forgalom megkészszerződött.
- Az egyéni tagbevételek elérték a tervezettet.
- A kieső jogi tagdíjak helyett sikerült új támogatókat is megnyerni.

Bevételek	2006 tény	2007 terv	2007 tény
Egyéni tagdíj	10 949	11 844	11 728
Jogi tagdíj, támogatás	23 354	22 400	17 858
SZJA 1%	4 206	4 000	3 834
Pályázat	2 144	2 000	3 956
Ingatlan bérbeadás	2 260	2 260	2 000
MTESZ támogatás	0	3 000	-
Rendezvények	21 846	67 500	92 691
Pénzügyi műveletek	78	80	1 197
Egyéb tevékenységek	2 450	2 000	10 941
Korrekciók	-	-	-
Előző évről átjövő	-	-	-
Bevételek összesen	67 287	115 084	144 205
KIADÁSOK			
Szakosztályok működési költségei	3 880	3 552	3 856
BKL	15 987	19 094	17 625
Rendezvények	19 188	63 500	82 994
Közös költségek	8 612	9 300	8 855
Titkárság költségei	16 476	17 310	13 320
Egyéb tevékenységek	1 109	1 000	8 075
Értékcsökkenés	875	875	681
Egyéb	421	400	1 167
Kiadások összesen	66 548	115 031	136 603
EREDMÉNY	739	53	7 602

- A korábbi támogatók személyi jövedelemadójukkal továbbra is támogatták egyesületünket.
 - Az egyesület szervezhette a MOL NyRt. támogatásával a hazai kőolajbányászat 70. évfordulójával kapcsolatos rendezvénysorozatot, mely a küldöttgyűlés költségeiben megtakarítást eredményezett.
 - K+F tevékenység végzésére kötött szerződés (egyéb tevékenység) csökkentette a rezsiköltségeinket.
 - A posta-, telefon-, utazási költségekben a MTESZ kedvezményes lehetőségeit ki tudtuk használni.
- Összefoglalva az OMBKE fentiekben ismertetett tevékenységét, az egyesület 2007-ben mind a közhasznú céljainak megvalósítása, mind gazdálkodási szempontból eredményes évet zárt.

A választmány 2007. május 7-ei ülésén a közhasznúsági jelentést, ezen belül az egyesület gazdálkodásáról szóló beszámolót, az OMBKE pénzügyi mérlegét megvitatta, majd az Ellenőrző Bizottság és a könyvvizsgáló véleményének megismerése után elfogadta és a 97. Közgyűlésnek elfogadásra javasolja.

Kovacsics Árpád főtitkár

Az OMBKE 2007. évi közhasznúsági jelentése

Az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület 1892-ben alakult, 115 éves – 1999. március 10-től közhasznú – egyesület.

Címe: 1027 Budapest, Fő u. 68. tel./fax: (1)201-7337
e-mail címe: ombke@mtesz.hu

Bírósági bejegyzésének száma: 13.PK.60.434/1989/16
Közhasznú bírói végzés száma: 416, kelte: 1999. március 10.

Célja: tudományos tevékenység – kutatás – ismeretterjesztés – környezetvédelem – kulturális örökség megővése – határon túli magyarsággal kapcsolatos tevékenység

A könyvelés módja: kettős könyvvitel
Adószám: 19815912-2-41

Számviteli beszámoló

Az OMBKE 2007. évi közhasznú mérlegbeszámolóját az egyesület könyvvizsgálója elfogadó nyilatkozatával hitelesítette. 2007. évben is volt vállalkozási tevékenységünk, melyet Egyesületünk közhasznú céljainak érdekében, azokat nem veszélyeztetve végez.

I. Közhasznú és vállalkozási

tevékenység bevétele:	144 205 eFt
➤ egyéni tagdíj	11 728 eFt
➤ jogi tagdíj	9 899 eFt
➤ adomány	4 047 eFt
➤ rendezvények	74 359 eFt
➤ egyéb támogatások	30 575 eFt
➤ egyéb bevételek	8 806 eFt
➤ kapott kamatok	1 197 eFt
➤ bérbeadás	2 000 eFt
➤ hirdetés	1 594 eFt

II. Közhasznú és vállalkozási

tevékenység költségei:	136 603 eFt
➤ általános ktg.	20 828 eFt
➤ szakosztályok működési ktg.	3 856 eFt
➤ bizottságok működési ktg.	7 149 eFt
➤ rendezvények	77 752 eFt

➤ lapkiadás + K+F tevékenység	25 579 eFt
➤ ráfordítások	1 167 eFt
➤ bérbeadás ktg.	272 eFt

III. 2007. évi eredmény

	Összesen	Közhasznú	Vállalkozás
Bevételek:	144 205 eFt	140 611 eFt	3 594 eFt
Költségek:	136 603 eFt	136 331 eFt	- 272 eFt
Eredmény:	+7 602 eFt	+4 280 eFt	+3 322 eFt

Tájékoztatásul az alábbiakban felsorolt költségek alakulását ismertetjük:

a) Személyi jellegű ráfordítás	26 746 eFt
➤ bérköltség	17 583 eFt
➤ személyi jellegű egyéb	5 007 eFt
➤ bérjárulékok	4 156 eFt

b) Kapott támogatások **34 622 eFt**

I. Költségvetéstől

APEH-től SZJA 1%	3 834 eFt
Pályázatokra kapott támogatások	5 556 eFt
– NCA	1 556 eFt
– OMMF	1 500 eFt
– MBH	1 600 eFt
– Dorogi Szénmedencék Alapítvány	500 eFt
– Budapest Bank	400 eFt
Egyéb	21 184 eFt

II. Jogi személyiségű gazdasági társaságtól

Adomány	4 047 eFt
---------	-----------

c) 2007. évben beszerzett eszközök értéke: **463 166 eFt**

d) Az Egyesületnek befektetett pénzügyi eszköze nincs.

e) Az Egyesület vezető tisztségviselőinek nem nyújtott költségtérítést.

f) Az OMBKE 2007. évi közhasznú tevékenységét a 97. Küldöttgyűlésre készült választmányi beszámoló tartalmazza.

Budapest, 2008. április 8.

Dr. Gagy Pálffy András
ügyvezető igazgató

Az OMBKE 96. Küldöttgyűlésének határozatai és azok végrehajtása

4. A Küldöttgyűlés továbbra is kiemelkedően fontos feladatának jelöli meg a fiatal szakemberek bevonását az egyesületi életbe.

Az Ifjúsági Bizottság javaslatát – a fiatal szakemberek egyesületi életbe való bevonására – a 2007. december 5-ei választmányi ülésen terjesztette elő, mint átgondolt lehetséges megoldásokat, az alábbiak szerint (rövidítve):

a.) Nagyon fontos, hogy már az oktatási intézményben eltöltött idő alatt kialakuljon a fiatal szakember erősebb kötődése az egyesülethez. Gyakrabban kell olyan rendezvényeket tartani, ahol a fiatalok találko-

hatnak a helyi csoportok tagjaival, ismerkedhetnek az idősebb kollégákkal és az egyesületi élettel. Különösen fontos szerepe van ebben a Miskolci Területi Szervezetnek és a Dunaújvárosban, illetve a környékén található csoportoknak. Meg kell találni az anyagi forrásokat ahhoz, hogy Miskolcon és Dunaújvárosban gyakrabban kerülhessen sor egy-egy szakmai előadásra, majd egy azt követő szabad programra.

b.) Meg kell vizsgálni annak a lehetőségét, hogy a fiatalok már az egyetemen és a főiskolán töltött idejük alatt is bekapcsolódhassanak a helyi csoportok életébe. Minden hallgatónak van állandó lakhelye, annak

közéleben pedig működnek helyi csoportok. A szakosztályi besorolás nem változna, a végzésig maradnának abban a szakosztályban, ahová felvételt nyertek (Egyetemi Osztály, Vaskohászati Szakosztály), de kapják meg annak a helyi csoportnak a meghívóit is, amelynek közéleben állandó lakhelyük van. Mindent el kell követnünk, hogy a fiatal úgy gondolja, közöttünk a helye. Össze kell fogni az egyetemnek, a főiskolának és a helyi csoportoknak.

- c.) Lépéseket kell tenni arra, hogy a pártoló tagvállalatoknál dolgozó fiatal, nem kimondottan bányász és kohász, hanem gépész, közgazdász, jogász kollégák érdeklődését is felkeltsük az egyesület iránt. Bizonyára vannak az egyesületnek olyan értékei, amelyek számukra is fontosak lehetnek. Továbbá meg kell próbálni a technikusok, szakmunkások, átképzett szakmunkások bevonását is az egyesületünkbe.
- d.) Létre kell hozni egy cím- és telefonszámlistát, ami tartalmazza az egyes helyi csoportok elérhetőségét (a csoport és a kapcsolattartó személy nevét, székhelyét, telefonszámát, e-mail címét). A végzősök névsorát és elérhetőségét az Ifjúsági Bizottság tagjai is és a helyi csoportok is megkapják. Abban az esetben, ha egy végzős hallgató néhány hónap múltán sem jelentkezik át a szakosztályba, az Ifjúsági Bizottság tagjai keressék meg és kérdezzenek rá, nem tudnának-e segíteni az átjelentkezésben.
- e.) Az internet adta lehetőségeket jobban ki kell használni. Létre kell hozni egy egyesületi levelező listát, amin keresztül naprakész információkkal lehetne ellátni a tagságot, nemcsak a fiatalokat, hanem mindenkit, aki tagja az egyesületnek és igényli ezt. Ezen a levelező listán nemcsak az egyesület küldhetne információkat, hanem maguk a lista tagjai is megoszthatnának fontos tudnivalókat másokkal. Állandóan jelen kell lennie az egyesületnek a tagok életében, főleg a fiatalokéban.

Összefoglalva:

- nagyon fontos minél több egyesületi, szakmai vonzó rendezvény a felsőoktatási intézmények székhelyén,
- meg kell fontolni annak lehetőségét, hogy már a tanulmányok idején tartozzanak a fiatal szakemberek egy-egy helyi csoporthoz,
- meg kell célozni a nem kimondottan bányász és kohász szakembereket is, meg kell győzni őket arról, hogy helyük van az egyesületünkben,
- létre kell hozni egy cím- és telefonszámlistát, ami tartalmazza a helyi csoportok elérhetőségét szakosztályonként,
- az internet adta lehetőségeket minél jobban ki kell használni (levelezőlista, e-mail használata),
- a végzősökre több oldalról oda kell figyelni, végzés után, ha lehet, levélben is keressük meg őket és segítünk nekik az átjelentkezésben,
- távlati célként lehetőséget kell találni a fiatalok segítésére a publikálásban, ösztöndíjak megszerzésében, külön munkákhoz való hozzásegítésben. Fontos, hogy pályázati formában továbbra is lehetőséget nyújtsunk számukra a tudományos szférában való megjelenésre.

A fentiek szerint az előttünk álló időszakra érvényes program megvalósítása megkezdődött, vannak rész-eredmények, de az a legfontosabb, hogy ezt a kérdést állandóan napirenden tartsa az Egyesület vezetősége.

5. A Küldöttgyűlés felkéri a Választmányt, hogy az érdekképviseleti szerveinkkel, a Bányász Szakszervezettel, a Bányászati Szövetséggel, a MA VAE és a MÖSZ bevonásával dolgozzon ki javaslatot megfelelő széndioxid kvóták kialakítására.

Az Ipargazdasági Bizottság összefoglalta a Nemzeti Kiosztási Terv szerinti CO₂ kvóták Magyarország fejlesztésére gyakorolt hatásait. Megállapította, hogy a CO₂ kvóta csökkentése ellentétes az elfogadott lisszaboni fejlesztési stratégiával. Az energiaipart – ezen belül a bányászatot – ellehetetleníti. A hazai természeti erőforrások kitermelését akadályozza, ezzel párhuzamosan az energiainport növelésével a fizetési mérleg hiányát növeli és a költségvetési bevételeket csökkenti. A bizottság javasolja, hogy az EU előírások ellenében, a hazai igényeknek megfelelően kerüljön tervezésre a CO₂ kvóta kiosztása.

A bizottság tagjai részt vesznek a Magyar Bányászati és Földtani Hivatal (MBFH) koordinálásával készülő ásványvagyon-gazdálkodási törvény kidolgozásában. A törvény kidolgozása elsősorban hatósági feladat (MBFH). A bizottság a javaslatait eljuttatja az ásványi-nyersanyag-politikát összefoglaló MBFH-ba.

Az Egyesület írásos javaslatokat nyújtott be a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztériumnak, de azokat nem vették figyelembe. Az OMBKE, az MBSZ, a BDSZ és a GTTSZ szakemberei együtt is tárgyalták a témakört. Kezdeményezéseik eredménytelenek voltak.

6. A Küldöttgyűlés felkéri a Választmányt, vizsgálja meg, milyen javaslatokkal járulhat hozzá az Egyesület egy új ásványi-nyersanyag-politika kialakításához.

A hazai természeti erőforrások ügyében tett OMBKE írásbeli kezdeményezések nem vezettek eredményre. Az Iparpolitikai Bizottság megállapította, hogy a hazai erőforrásokból egyharmad áron lehetne energiát előteremteni. A hazai energetika jövőjét a lignit, az atom és a víz jelentheti. A gondot a megfelelő magyar energiapolitika hiánya okozza. Versenyképes energiaárak nélkül nincs magyar energiaipar. A versenyképes és a biztonság megköveteli, hogy az OMBKE is foglalkozzon ezzel a nagyon fontos kérdéssel. Egyesületünk terve kerekasztal beszélgetések és tudományos programok szervezésének kezdeményezése.

7. A Küldöttgyűlés javasolja a Választmánynak, hogy szakmai múzeumaink támogatása ügyében fogalmazzanak levelet az Egyesület nevében az oktatási és kulturális miniszternek.

„Tisztelt Miniszter Úr!

Magyarországon sajátosan, az európai gyakorlattól eltérően alakult ki a szakmúzeumi hálózat. Még csak most formálódik a hazai valódi műszaki múzeum az Országos Műszaki Múzeum (OMM) és a Közlekedési Múzeum (KM) összevonásával. Az 50-es évek elejétől a jelentősebb szakmák vállalati keretek közt létrehozták a saját múzeumukat. Esetenként egy-egy jelentős vidéki

ipartelep is rendelkezett saját gyűjteménnyel, kiállítással. A nehézipar nagy részének viszonylag gyors leépülésével több gyűjtemény veszélybe került. A nagyobb múzeumokat átmenetileg sikerült megmenteni alapítvány(ok) létrehozásával. Közben a kulturális tárca is évenkénti külön pályázatokkal igyekezett támogatni a saját hibájukon kívül bajba került szakmúzeumokat. Tíz év óta az Országos Műszaki Múzeum (OMM) is elkezdte magába olvasztani a gazdátlanul maradt szakmúzeumokat (Központi Kohászati Múzeum, Öntödei Múzeum, Magyar Alumíniumipari Múzeum, Magyar Vegyészeti Múzeum). Egy-két helyi jelentőségű gyűjtemény városi vagy megyei szervezetbe integrálódott. A két jelentősebb szakmúzeum, a Központi Bányászati Múzeum (KBM) és a Magyar Olajipari Múzeum megtartotta önállóságát, működési nehézségei ellenére. Sőt a KBM néhány bányászati gyűjteményt is átvett. A szakmúzeumok szervezeti működési körülményei még sokszintűbbé váltak. A melléklet tartalmazza a magyarországi bányászati és kohászati múzeumokat és a fontosabb adatokat.

Sajnálatos tapasztalat, hogy az utóbbi években a szakmúzeumok pályázati eredményessége, pontosab-

ban az elnyert összegek lényegesen csökkentek. A szakmúzeumok, szakgyűjtemények és -kiállítóhelyek a magyar ipartörténet mással nem pótolható őrző- és bemutatóhelyei, tudományos kutatóműhelyei. Az elmúlt évek szakfelügyeleti jelentései alapján még eredményesebb munka folya, ha megfelelő és kiszámítható (anyag-, működési) feltételekkel rendelkezének. Egy lehetséges megoldás lehetne – elsősorban a bányászati múzeumok megsegítésére – a bányajáradékból évi 200-250 M Ft elkülönítése a múzeumok finanszírozására.

Tisztelettel kérem Miniszter Urat, hogy az intézmények méreteivel, a tudományos kutatómunkával arányosan további rendszeres támogatást biztosítson a szakmatörténet, a szakmai hagyományok ápolását végző technikai múzeumok, gyűjtemények részére. Annál is inkább bátorodom kérni a fentieket, mert a szakmúzeumi hálózat összes működési költsége nagyságrendekkel kisebb, mint a hasonló humán múzeumok költségvetése.

Kívánok Önnek további eredményes munkát és bányászköszöntéssel Jó szerencsét!

Dr. Tolnay Lajos elnök

Az Ellenőrző Bizottság jelentése az OMBKE 97. Küldöttgyűlése számára

Az Ellenőrző Bizottság az Alapszabály által előírtak szerint végezte munkáját. Éves munkaterveit a küldöttgyűlés és a választmányi gyűlések határozatai végrehajtására, azok segítségével dolgozta ki. A Bizottság folyamatosan figyelemmel kísérte az Egyesület szakmai tevékenységét, gazdálkodását, civil szervezatként való működését és az országos gazdasági, társadalmi helyzetbe való egyre fokozottabb mértékű beilleszkedését.

A 2007. évi küldöttgyűlés óta az Ellenőrző Bizottság mind az elnökséggel, mind pedig a szakosztályokkal, valamint az egyesület bizottságaival jó kapcsolatot alakított ki, javaslatainkat, észrevételeinket e szervezetek befogadták.

Az EB a 96. Küldöttgyűlés előtti időszakban végzett egyesületi tevékenységről készült korábbi megállapításai a teljes választási ciklusra továbbra is érvényesek.

Az OMBKE az eltelt idő alatt is – mint az előző időkben – az Alapszabály szerint működött, a meglévő törvények és jogszabályok szigorú betartásával.

Az Egyesület pénzügyi gazdálkodását illetően megállapítható, hogy 2007 az utóbbi hosszabb időszak legeredményesebb éve volt. Ebben jelentős szerepet játszott az évek óta folyó következetes és körültekintő gazdálkodás, a minden téren történő takarékoskodás, valamint két igen jól szervezett és lebonyolított nemzetközi konferencia. Ezt igazolja a közhasznúsági jelentés is, ami az OMBKE vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetét ismerteti.

Az Egyesület felső vezetői korrekt, jó kapcsolatot tartanak a jogi tagvállalatok vezetőivel, ami az egyesület működését pozitív irányba befolyásolja. Fontos volt,

hogy a nagyobb szponzorok megtartása mellett több új, kisebb szponzort is sikerült az egyesület részére megnyerni. Ez más területeken is ismertebbé teheti egyesületünket, színesíti a munkánkat.

Pályakezdő – egyetemet, főiskolát végzett – fiatal szakemberek egyesületi munkába történő bevonására, továbbfoglalkoztatására az Ifjúsági Bizottság 2007 decemberében javaslatot tett, amely igen körültekintő és előremutató. A javasolt hét fontos pontból kettő már megvalósult (cím- és telefonlista és „levelező” lista), a további javaslatok életbe léptetése a szakosztályok és az ügyvezetés segítségét igényli, megvalósulásuk alapvető egyesületi érdek.

Új módszerek kellenek az egyesületi tagság közel 60%-át kitevő nyugdíjasok mozgósítására, a különböző területeken meglévő nyugdíjas klubok, szervezetek, hagyományápoló körök közös rendezvényeinek elősegítésére. Erre kezdeményezések történtek, ezt javasolja az EB segíteni, felkarolni az egyesület vezetősége és a szakosztályok részéről.

A BKL szaklapok változatlan nyomdánál készülnek, több éve azonos feltételekkel, ami pénzügyileg igen elfogadható. Külön elismerés illeti a Kiadói Bizottság sok problémát megoldó munkáját. Egyes lapoknál ma is gondot okoz a szócikkek hiánya. Sajátos módon oldotta meg ezt a kérdést a KFVSZ lapja; a civil szervezet BOK (Budapesti Olajosok Klubja) másfél éve havonta szakmai előadásokat tart, és ezeket, szerkesztett formában, a lapban leközli. Ebben a szakosztály is nagy segítséget ad.

Ami a tagdíjfizetési morált illeti, javulás tapasztalha-

tó. Ezt a munkát változatlanul fontosnak tartja az EB.

Továbbra is ki kell használni a központi költségvetés által nyújtott pályázati lehetőségeket. Erre a szakosztályok nyugdíjas tagjaiból célszerű lenne csoportokat szervezni, mert megfelelő szellemi kapacitás minden területen adott, csak eddig kevésbé sikerült kiaknázni.

Továbbra is érvényt kell szerezni annak a határozatnak, mely szerint az OMBKE nevét használó rendezvények bevételeiből az egyesületnek megfelelő arányban részesülnie kell.

Az Ellenőrző Bizottság megállapítja, hogy az OMBKE működése a 96. Küldöttgyűlés óta eltelt időszakban a szabályoknak megfelelő és eredményes volt. A beszámolót és a közhasznúsági jelentést elfogadásra javasolja.

Budapest, 2008. május 14.

Götz Tibor
az Ellenőrző Bizottság elnöke

Hazai hírek

IV. Szent György Napi Bauxit Találkozó

Ismét nagyszerűen sikerült a 2008. évi IV. Szent György Napi Bauxit Találkozó, amit most már joggal könyvelhetünk el hagyományos rendezvénynek. Ez nem csak a most már sorozattá vált találkozó örögyén, de a megszokott családi hangulat és az ennek ellenére tapasztalható tudományos igényesség miatt is hagyományosnak tekinthető.

A szokásos megnyitók indították a sorozatot: Kovács Istvánné, a Magyar Alumíniumipari Múzeum igazgatója, Tóth Álmos szervező és levezető elnök, Szabados Gábor, a Magyar Bányászati és Földtani Hivatal elnöke, Haas János, a Magyarhoni Földtani Társulat elnöke kapott szót.

A szakmai rész választott témája, a bauxit anyagvizsgálat történet bőséges alkalmat kínált a nosztalgikus visszatekintésre, a hazai vizsgálatok akadályokkal teli fejlődésének megismerésére és a nehézségek ellenére elért sikerek összegzésére.

Fodor Józsefné, az Ajkai Timföldgyár és Alumíniumkohó történetének iratanyagából részletesen ismertette laboratóriumban végzett vizsgálatok történetét és fejlődését az ún. levonásos módszertől (100% – 5 alkotó) a komplexometriás elemzésen át a modern, műszeres, közvetlen meghatározásokig.

Érdekes fejlődésről számolt be Pintérmé Csordás Tóth Anna és Csanády Ágnes. A Fémkut és később Aluterv-FKI a magyar bauxit-timföld-alumínium analitikának minden területén szorosan együttműködött a bányákkal és ipari üzemekkel. Volt is miről beszámolnia.

A többi előadó referátumai elsősorban a bauxit-kitermelést megelőző vizsgálatok történetét ismertették, de tulajdonképpen ezek a vizsgálatok alapozták meg a technológiai vizsgálatokat. A két csoport eredményes munkája csak a bennük résztvevők jó együttműködésével érhetett el azokat az eredményeket, amikről a konferencián visszaemlékeztek (tünk). Balogh Iván a bauxit meghatározás geofizikai módszereiről, Bognár László az ELTE Ásványtani Tanszékén folyt munkáiról, Földvári Mária a Földtani Intézetben végzett ásványtani vizsgálatokról, Knauerné Gellai Mária a „szervezett bauxitkutatás” bauxitföldtani vizsgálatairól számolt be.

Az előadók folyamatosan és többször idézték a jelen- vagy távol lévő kollegáikat. Így ismét bebizonyosodott, hogy milyen szoros összefüggés és kapcsolat volt a szakma művelői, az intézetek és a vizsgálatok felhasználói között.

Sokszor került említésre a sajnos túl fiatalon, 35 éves korában elhunyt Gecse Éva, akinek munkássága jelentősen befolyásolta a magyar bauxit megismerését. Róla emlékezett meg Mindszenty Andrea professzor, aki Gecse Évával együtt kezdte szakmai pályafutását. Az előadás fénypontja volt a találkozó. A megemlékezés során az előadó nem csak Gecse Éva tu-

dományos munkáját ismertette, de emberi kvalitásairól is sokat elmondott. A ragyogó fordulatokkal és mély emberi érzésekkel elmondott referátum elgondolkodtatta a konferencia résztvevőit és kissé elszomorította a rendezvény hangulatát.

Ezt oldotta fel részben Tóth Álmos több (rég)i újdonságot is tartalmazó ismertetője a hazai bauxit anyagvizsgálat kezdeteiről és Szekér Zoltán visszaemlékezése a kincsesbányai, majd balatonalmádi vegyelemzések vidám pillanatairól.

Bihari György hajdani egyetemi szakdolgozó visszaemlékezése érdekes színfoltja volt a találkozóknak. Szellemes befejezés volt, amikor az előadó megemlítette, hogy szakmai munkájához Bárdossy György Karsztbauxitok c. könyve adta meg az indítást, és mindjárt meg is kérte a szerzőt, hogy dedikálja könyvét. A professzor szívesen tett eleget a kérésnek.

Az előadások során és közben is ismételtelen méltatták és ünnepezték a rendezvény díszvendégét, Bárdossy György akadémikust, a magyar bauxitkutatás utolsó hatvan évének élő tanúját.

A konferenciát az Alumíniumipari Múzeumban kedélyes beszélgetés zárta, amin a múzeum vendégeként élvezhettük a szokásos vendéglátást, amiért külön köszönet jár a múzeum vezetőjének és munkatársainak. Ide mindig hazajövünk.

Tóth Álmos, mint szervező és levezető elnök ismét nagyon alakított a IV. Szent György Napi Bauxit Találkozó megrendezésével.

Szép lett volna, ha a mosonmagyaróvári és az almfűzítői laboratóriumok vizsgálatainak fejlődése is terítékre került volna. Mindkét laborból élnek még „öreg rókák”, akik érdekes dolgokról számolhattak volna be. A konferencia előadásait tartalmazó kiadványt érdemes lenne kiegészíteni a rendezvényen – idő, vagy vállalkozó előadó hiánya miatt – nem elhangzott, de a szakma számára érdekes írásokkal (kibicnek semmi sem drága). Az előadások is megérdemelnének némi kiegészítést. Ilyen összefoglaló előadás- vagy cikksorozat összegyűjtésére most még van, de a jövőben sajnos már nincs sok remény.

Harrach Walter

Tisztújítás a MTESZ-ben

A MTESZ Szövetségi Tanácsa 2008. június 25-i ülésén titkos szavazással újabb két évre elnöknek választotta dr. Gordos Géza egyetemi tanárt.

Együtt alelnöknek választották meg egyesületünk tagját, dr. Valastyán Pál okl. olajmérnököt.

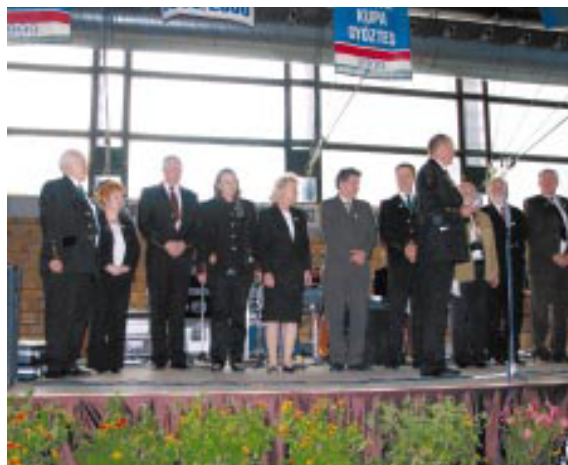
A MTESZ Ellenőrző Bizottságának elnökévé szintén egyesületünk tagját, dr. Esztó Péter okl. bányamérnököt választották meg.

GPA

KÉPEK A BÁNYÁSZ-KOHÁSZ-ERDÉSZ TALÁLKOZÓRÓL

*A Várpalotai Bányász Koncert Fúvószenekar
térzenét ad a Technika Háza előtt*

*Védnökök, díszvendégek és szervezők
a Találkozó megnyitóján*

A Találkozó résztvevői a sportcsarnokban

Az Alba Regia Együttes műsora

A várpalotai zenekar a díszfelvonulás élén

Az egyetemisták viszik a zászlókat

KÉPEK A BÁNYÁSZ-KOHÁSZ-ERDÉSZ TALÁLKOZÓRÓL

*Egyesületi vezetők és a bányászati szakosztály
a menet élén*

*A Dorogi Német Nemzetiségi Kulturális Egyesület
Bányász Zenekara a kohászok előtt*

Erdészek a menetben

Zászlóink a Városháza előtt

*Díszvendégek a Városházánál
(a pódiumon dr. Pataki Attila és Petrusz Béla)*

Felsorakoztunk a Városháza előtt

KÉPEK A BÁNYÁSZ-KOHÁSZ-ERDÉSZ TALÁLKOZÓRÓL

*Szabados Gábor, az MBFH elnöke
köszönti a Találkozót*

*Pável Balzanka, Selmecbánya polgármestere
köszönti a Találkozót*

*Emlékszalagok felkötése
Warvasovszky Tihamér, dr. Tolnay Lajos, dr. Pethő József*

Útban a sportsarnok felé

*Fúvós koncert a sportsarnokban
Oroszlányi Bányász Koncert Fesztivál Fúvósszenekar*

A valétaelnökök köszöntője

A MTESZ GYÉMÁNTJUBILEUMA A MAGYAR MŰSZAKI ÉRTELMISÉG NAPJA

*MTESZ gyémántjubiléumi ünnepi ülés elnöksége
dr. Valastyán Pál MTESZ EB elnök, Keller László PM
államtitkár, dr. Tolnay Lajos OMBKE elnök, dr. Világosi Gábor
Országgyűlés alelnöke, dr. Császi Ferenc MTESZ alelnök,
dr. Gordos Géza MTESZ elnök, dr. Pártos Ferenc NKTH
elnök, dr. Gagyi Pálffy András főigazgató*

*Dr. Tolnay Lajos OMBKE elnök
felszólalása a jubileumi ülésen*

*Dr. Gagyi Pálffy András megnyitja az ünnepi ülést
az elnökségben: dr. Gordos Géza MTESZ elnök, Pálinkás József MTA elnök,
dr. Patkó Gyula, az ME rektora, Szabó Gábor, a Magyar Innovációs Szövetség elnöke,
Kováts Gábor, a Mémöki Kamara elnöke, Ginszler János, a Mémökakadémia elnöke*

A Magyar Műszaki Értelmiség Napja ünnepi ülésének résztvevői a Parlament kongresszusi termében

BÁNYÁSZ- KOHÁSZ- ERDÉSZ TALÁLKOZÓ

Székesfehérvár, 2008. június 13-15.

Szakmaszeretet, barátság, hazaszeretet

Ebben a három szóban foglalható össze az az összetartó erő, amely a világ legrégebben alapított műszaki felsőoktatási intézményéről, a hajdani Selmezbányai Akadémiáról származó szakmáink: a bányászat, a kohászat és erdészet jellemzője évszázadok óta.

A három szakma büszkén vallja magáénak a több mint két és fél évszázados közös múltat, mely az ősi Alma Mater hagyományaiban gyökerezik. Büszke arra, hogy megőrizte értékeit, átmentette azokat országokon, rendszereken, korokon keresztül.

Mára már hagyományaink közé számít, hogy együvé tartozásunk kifejezéséeként közös ünnepeléssel, időről időre országos találkozót tartunk, amelyen a szakmai kapcsolatok, barátságok erősítése mellett cél szakmáink eredményeinek széleskörű megismertetése, annak tudatosítása, hogy a bányászat, a kohászat és az erdészet szerepe mindennapi életünkben átértékelődött, és újra mutatkoznak ezen ősi szakmák jövőbeni felértékelődésének jelei.

Eddig a következő városok adtak helyet ezen szakmák országos találkozójának:

1996-ban Tölggyar	2002-ben Sopron
2000-ben Tapolca	2004-ben Miskolc
2001-ben Tatabánya	2006-ban Eger

A 122 éve alapított Országos Erdészeti Egyesület (OEE) és a 116 éve alapított Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület (OMBKE) 2008. június 13-15-én Székesfehérvárra, ebbe a nagy történelmi múltú városba hívta a három testvérszakma képviselőit, barátaikat, mindazokat, akik közvetlenül vagy közvetve részei szakmáink életének határainkon innen és túl.

Székesfehérvár – a királyok városa, koronázó város, barokk város, a gazdasági fejlődés városa – büszke arra, hogy a hagyományokat ápoló és őrző városok között is kiemelkedő szerepet tölt be. E városban is nagy szeretettel őrzik és ápolják a Nyugat-Magyarországi Egyetem Főiskolai Kara révén azokat a diákhagyományokat, amelyek oly kedvesek a fehérváriaknak is.

Székesfehérváron és Fejér megyében is képviselve van a bányász, kohász szakma: Székesfehérvár a hazai alumíniumipar egyik meghatározó központja, itt működik az *ALCOA-KÖFÉM Kft.* Fejér megyében működik az ország legnagyobb vaskohászati üzege, a *DUNA-FERR Zrt.* A megyében a bányászat hosszú évekig képviseltette magát: jelentős bauxitbányászat folyt (Gánt, Kincsesbánya) és számottevő szénbányászat (Balinka) volt. Pátkán az ötvenes években ércbányászati tevékenységet is folytattak, Fehérvárcsurgón még ma is bányásszák és nemesítik az üvegipari homokot, jelentős a dolomitbányászat és -feldolgozás (Iszkaszentgyörgy, Gánt). Az erdészet legjelentősebb képviselője a *VADEX Kft.* Székesfehérvárott található az Alumíniumipari Múzeum is.

A székesfehérvári találkozóra meghívást kaptak mindazon felsőoktatási intézmények dékánjai és diákjai, akik a Selmezbányai Akadémián tanított szakmákat ma is oktatják: Miskolci Egyetem, Nyugat-magyarországi Egyetem, Dunaújvárosi Főiskola, Székesfehérvári Kar, valamint ezen városok polgármesterei.

A találkozón megjelentek az Erdélyi Magyar Műszaki Tudományos Társaság (EMT) és a Szlovák Bányászati Egyesületek vezetői is.

Szakmai konferencia

A találkozó szakmai jelentőségét hangsúlyozza az a 2008. június 13-án délután a székesfehérvári Technika Házában tartott szakmai konferencia, mely igazolni kívánta, hogy a bányász, kohász, erdész szakmák képviselői nemcsak a hagyományok őrzésében jeleskednek, hanem a modernizáció mindenkor követelményeit követve képesek jelentős szerepet játszani országunk és a Kárpát-medence népeinek boldogulásában. A konferencián elhangzott előadások:

• *Dr. Bakó Károly* okl. kohómérnök, a Magyar Öntészeti Szövetség elnöke:

Az öntvénygyártás helye a világ gazdaságában

• *Dr. Wanek Ferenc* okl. geológus, az EMT bányász-kohász szakosztály elnöke:

Mit tudott az erdélyi medence földgázgazdagságáról a magyar tudomány 100 évvel ezelőtt, a véletlen felfedezés előestéjén?

• *Maár Gyula* okl. gépészmérnök, az ALCOA-KÖFÉM Kft. vezérigazgató-helyettese:

Az ALCOA Magyarországon

Wanek Ferenc előadását tartja

- *Dr. Csóka György* okl. erdőmérnök, okl. zoológus, az Erdészeti Tudományos Intézet osztályvezetője:
A rovarok szerepe az erdő életében
- *Schultz György* okl. közgazdász, a Székesfehérvári Polgármesteri Hivatal kabinet igazgatója:
Székesfehérvár múltja és jövője

Megnyitó ünnepség

A hivatalos megnyitó előtt a találkozó központjában, a sörpadokkal berendezett Alba Regia Sportsarnokban a miskolci egyetemisták beatzenekara és az Alba Regia táncegyüttes szórakoztatta az érkező résztvevőket. A Találkozó hivatalos megnyitó ünnepségére június 13-án, péntek este 19 órakor került sor, ahol vadászkiűrtösök hangjára bányász, kohász, erdész egyenruhába öltözött egyetemisták és főiskolások vonultak be a résztvevő szervezetek zászlóival.

Miután *Petrusz Béla*, a rendezőbizottság elnöke invitálására a színpadra vonultak a rendezvény védnökei és szervezői, továbbá a meghívott díszvendégek, *dr. Pataki Attila* cantus praeses intonálásával a résztvevők együtt énekelték nemzeti himnuszunkat.

Székesfehérvár város nevében *dr. Csapó Csilla* alpolgármester, a rendező OMBKE nevében *dr. Tolnay Lajos* elnök, a társrendező OEE nevében *dr. Pethő József* elnök, az Erdélyi Magyar Műszaki Tudományos Társaság nevében *Wanek Ferenc* szakosztályelnök köszöntötte a megjelenteket. A résztvevők az egyes köszöntők után a Gaudeamus igitur, a Bányáshimnusz, az Erdéshimnusz, a Székelyhimnusz és a Koháshimnusz énekeltével ünnepeltek.

A Gaudeamus igitur éneklése

A megnyitót követően éjfélig a CORD zenekar fellépésével nosztalgia esttel folytatódott a baráti találkozó.

Az idén is a Találkozó alkalmával tartotta az OMBKE évi rendes Küldöttgyűlését. Június 14-én, szombat délelőtt azok részére, akik nem voltak érdekeltek a Küldöttgyűlésen, az OEE autóbuzos kirándulást szervezett Soponyára, a természetvédelmi terület megtekintésére.

Öt város szerződése

A székesfehérvári Találkozó jelentős eseménye volt, hogy a díszfelvonulást megelőzően *Warvasovszky Tihamér*, Székesfehérvár polgármestere *dr. Tolnay Lajosnak*, az OMBKE elnökének kezdeményezésére a városházán együttműködési szándéknyilatkozatot írt alá az ünnepségen megjelenő *Mgr. Pavol Balžankával*, Selmechánya polgármesterével. A szándéknyilatkozatot aláírták a selmeci hagyományokat ápoló városok – Miskolc, Sopron, Dunaújváros – polgármesterei is.

A szándéknyilatkozat aláírása

Az együttműködési szándéknyilatkozatot támogatták a hagyományok ápolásában közreműködő szakmai szervezetek elnökei is:

OMBKE elnöke: *dr. Tolnay Lajos*,

OEE elnöke: *dr. Pethő József*

a Szlovák Bányászati Egyesületek elnöke: *Ing. Jaroslav Malchárek*, CSc

a Selmechányai Bányászati Egyesület elnöke: *Jozef Karabely*.

A szándéknyilatkozat szövege:

„a Szerződő Felek

- mindent elkövetnek azért, hogy a Selmechányai Bányászati Akadémia szellemi, tudományos, szakmai örökségét és hagyományait magukénak vallják, azt megőrizték, ápolják és továbbadják az eljövendő generációknak;
- a kulturális, tudományos kapcsolatok erősítésével elősegítik a szlovák és magyar polgárok szorosabb kapcsolatát;
- pártolják oktatási és kulturális intézményeik kapcsolatteremtését a hagyományörzés, hagyományápolás területén;
- védik és ápolják a bányászat, kohászat és erdészet kulturális, művészeti és építészeti emlékeit, muzeális értékeit, megosztják a műemlékvédelmi teendők tapasztalatait;
- kölcsönösen tájékoztatják egymást a kulturális eseményekről, ösztönözik az idegenforgalmi szervezeteik együttműködését, ezen belül helyet adnak egymás rendezvényeinek propagálására a saját médiáikban;
- szakmai, tudományos, kulturális rendezvényeikre egyeztetést követően rendszeresen meghívják egymást.”

Díszfelvonulás

A Találkozó szokásosan kiemelkedő eseménye volt a 2008. június 14-én délután 4 órakor a Zichy ligetből induló díszfelvonulás. A szakmák képviselői – mintegy ezer fő – hagyományos egyenruhákban, zászlóikkal a

belvároson át a Városháza elé vonultak, ahol a város és a szakma, a hagyományőrző városok vezetői, valamint a meghívott külföldi szervezetek vezetői köszöntötték a résztvevőket, és ünnepélyes keretek között dísz-szalagot kötöttek a zászlókra. A felvonulás ünnepélyességét növelte, hogy a bányász, kohász, erdész szakmák csoportjait a várpalotai, a dorogi és az oroszlányi bányász fúvószenekarok menetzenével vezették fel.

A városháza előtt nemzeti Himnuszunk elénekését követően *Petrusz Béla*, a Találkozó szervezőbizottságának elnöke köszöntötte a megjelent városvezetőket és a résztvevőket. Székesfehérvár város nevében *Warszowszky Tihamér* köszöntötte a három szakma képviselőit és bejelentette, hogy az öt város aláírta az együttműködési szándéknyilatkozatot. Selmechánya nevében *Mgr. Pavol Balžanka* polgármester, az OMBKE nevében *dr. Tolnay Lajos* elnök, az OEE nevében *dr. Pethő József* elnök, a kormányzati szervek nevében pedig *Szabados Gábor*, az MBFH elnöke mondott üdvözlő szavakat. A városháza előtti ünnepség a szakmai himnuszok elénekelésével zárult, majd a résztvevők rendezett sorokban, a zenekarokat követve a város vezetőivel együtt vonultak az Alba Regia Sportcsarnokba.

Kultúrműsor a Sportcsarnokban

A díszfelvonulást követően az Alba Regia Sportcsarnokban került sor – ugyancsak az előző Találkozókhoz hasonlóan – az „Év erdése 2008” eredményhirdetésére.

A kultúrműsor keretében fellépett a Dorogi Német Nemzetiségi Kulturális Egyesület Bányász Zenekara és az Oroszlányi Bányász Koncert Fesztivál Fúvószenekara, akik igen jó hangulatot adtak a régi ismerősök találkozásához a sörpadoknál és a lelátón. Az Alba Regia táncegyüttes nagy tetszést arató, színvonalas folklór előadását követően a valétaelnökök köszöntőjével zárult a találkozói hivatalos programja.

Ezután a *Lucky Boys* dixieland zenekar játszott a talpalávalót az éjfélig tartó bálhoz.

Korhelyeves az Alumúzeumban

Másnap délelőtt az eleredő eső ellenére többen részt vettek a szervezett városnézésen, mely az Alumíniumipari Múzeum megtekintésével és az ott felszolgált korhelyeves elfogyasztásával zárult.

A résztvevők a találkozói jó hangulatával távoztak, azzal az elhatározással, hogy a Bányász-Kohász-Erdész Találkozók hagyományát folytatni kell: legközelebb 2010-ben Pécs városában.

Végezetül köszöntük a háromnapos rendezvény szervezésében résztvevőket:

A szervezőbizottság vezetője: *Petrusz Béla*; a szervezők: *dr. Gagy Pálffy András*, *Csapóné Salla Szilvia*, *Csurgó Lajos*, *Gécsi Edina*, *Gombár Jánosné*, *Halász Etelka*, *Kovácsics Árpád*, *Kovács Istvánné*, *dr. Pataki Attila*, *Schmotzer András*, *Szilágyi László*, *Szombatfalvy Anna*, *Szombatfalvy Rudolf*, *Varga Sándorné*.

Külön köszönet illeti a Miskolci Egyetemet, a Dunaújvárosi Főiskola és a Ny-Magyarországi Egyetem hallgatóit, akik jókedvűen, de nagy fegyelmezettséggel jelentős segítséget nyújtottak a rendezésben.

GPA

(A Találkozóról további képeket a színes megjelenés érdekében a 31-33. oldalakon láthatnak Olvasóink.)

Külföldi hírek

Timföldgyár-bővítés Ny-Ausztráliában

A BHP Billiton konszern jóváhagyta a Ny-Ausztráliában lévő Worsley timföldgyár bővítését 3,5 Mt/éves kapacitásról 4,6 Mt/év-re. A beruházás magában foglalja a bauxitbányák és a hajókikötő fejlesztését is. A beruházás összes költsége 1,9 Mrd dollár, amelyben 10%-kal a Japán Alumina Associates és 4%-kal a Sojitz Alumina is részt vesz. A bővített üzem 2011-ben fog 100%-os termeléssel dolgozni.

Engineering and Mining Journal 2008. május

Bogdán Kálmán

Nepheline (zsírkő) – timföld – alumínium

Oroszországban, Dél-Szibériában a Kuznyeck Alatau hegységben tártak föl a geológusok nefelin (nátrium-kálium-alumínium szilikát) ércet. A feltárt ércvagyron 94 Mt, a

reménybeli 236 Mt, az érckészlet külszíni bányaművelésre alkalmas. Az érc nagyon kemény, fúrással, robbantással jövesztik, majd hidraulikus exkavátorokkal rakodnak 120 t teherbírású BELAZ teherautókba, ezek az üzemben felállított primer törőkbe ürítenek. A tört ércet vasúton szállítják Achinsk (250 km) városba, ahol a feldolgozás történik. A világon egyedülálló technológiát – nefelinből timföld – az Orosz Nemzeti Alumínium és Magnézium Intézet dolgozta ki. A timföldgyár a krasnojarszki és bratszki alumíniumkohó területén fekszik. Ez a timföldgyár éves szinten 1,081 Mt timföldet állít elő.

A bánya, a timföldgyár és a kohók az orosz UC Rusal konszern tulajdona. A Rusalnak további timföldgyarai is vannak; két üzem Oroszországban Szentpétervár mellett, ill. külföldön Írországban, Olaszországban (Szardínia), Jamaicában, Ausztráliában, Guineában és Ukrajnában.

Mining Magazine 2008. május

Bogdán Kálmán

A MTESZ gyémántjubiléuma (Budapest, 2008. május 8.)

Kiállítással és tudományos ülésekkel ünnepelte megalakulásának 60. évfordulóját a Műszaki és Természettudományi Egyesületek Szövetsége, a MTESZ. A megalakulásáról ténylegesen az 1948. június 29-én tartott alakuló kongresszuson döntöttek, a 60. évforduló megemlékezéseit májusban tartották, az idén második alkalommal megrendezésre került Magyar Műszaki Értelmiség Napjához kapcsolódva, melynek éppen a jubileum miatt a MTESZ volt a fő szervezője, rendezője.

Az egykor 14 tagegyesületből álló tudományos-társadalmi egyesülés ma már 40 tagegyesületet és 21 területi szervezetet integráló, állami feladatokat is ellátó kiemelten közhasznú civil szakmai szervezetté nőtte ki magát.

Az előzetes sajtótájékoztatón ismertetett ünnepségsorozat nyitó rendezvénye a gyémántjubiléumi ünnepi ülés volt. Május 8-án a MTESZ konferenciatermében a szövetségi vezetőkön, a területi és tagegyesületi szervezetek képviselőin kívül a magyar politikai, társadalmi és tudományos élet több jeles szereplője is megjelent.

Az érkezők a székház földszintjén láthatták az „Alkotó Magyarok (Örökség és haladás – magyar műszaki- és természettudósok a világ élvonalában)” c. kiállítást, mely a egykori elődök, szakmai egyesületalapítók, kutatók, tudósok, magyar származású Nobel-díjasok emléke előtt tisztelgett a MTESZ Tudomány- és Technikatörténeti Bizottsága. A tablók 38 híres magyar és magyar származású szakember, tudós életútját mutatták be (rendező: Gajdos Gusztáv és dr. Vámos Éva, konzulens: dr. Németh József). A kiállításon megnyitó beszédet mondott dr. Gordos Géza, a MTESZ elnöke és dr. Vámos Éva, az Országos Műszaki Múzeum főmuzeológusa.

Az ünnepi ülést dr. Császi Ferenc, a MTESZ alelnöke nyitotta meg, és ő volt az ülés levezető elnöke is. Dr. Gordos Géza ünnepi beszédét követően dr. Világosi Gábor, a Magyar Országgyűlés alelnöke, a Mérnökök Világszövetsége képviselője és dr. Tolnay Lajos, az OMBKE elnöke köszöntötte az ünnepi ülést. Megható volt hallani az egykori alapító tag, a Németországban élő prof. dr. Mosonyi Emil üzenetét, melyet dr. Gordos Géza olvasott fel. Az ezt követően elhangzott két előadás: dr. Pártos Ferenc, a Nemzeti Kutatási és Technológiai Hivatal (NKTH) elnöke „Kutatás, fejlesztés, innováció keretrendszerének fejlődése” és dr. Németh József, a MTESZ TTB elnöke „Alkotó Magyarok” (Örökség és megújulás, műszaki és természettudományos egyesületek, társaságok Magyarországon) a szövetségi munka megújulásáról és az innovációs tevékenységbe való intenzívebb bekapcsolódásáról szólt.

Az erdélyi Regélők együttes zenés számai után dr. Gordos Géza kitüntetésekkel adta át a szövetség életében kiemelkedő teljesítményt nyújtó vezetőknek, tagoknak, valamint az apparátusban több évtizeden át eredményes munkát végző alkalmazottaknak. Négy MTESZ-díj, két MTESZ aranyérem és 90 MTESZ jubileumi érem átadására került sor. Egyesületünk következő tagjai kaptak jubileumi MTESZ emlékérmeket: dr. Gagy Pálffy András, Gombár Jánosné, dr. Laár Tibor, Pálffy Gábor, dr. Tardó Pál, dr. Tolnay Lajos, dr. Tóth István (posztumusz), dr. Valastyán Pál. Az ünneplők emléklapot és egy reprezentatív kiadású évkönyvet (dr. Nagy Ferenc: A hatvan éves MTESZ jubileumi évkönyve) kaptak.

Az ünnepség fogadással zárult.

de

A II. Magyar Műszaki Értelmiség Napja eseményei (Budapest, 2008. május 9-10.)

A programsorozat részeként a Magyar Innovációs Szövetség és a Magyar Tudományos Akadémia május 9-én ünnepi tudományos ülést tartott az Akadémia dísztermében. A Kroó Norbert akadémikus, az MTA alelnöke által megnyitott „Tudomány és mérnökség a XXI. században” c. ülésen elhangzott előadások:

- „Föld alatti gáztárolók létesítésének és üzemeltetésének földtudományi és műszaki sajátosságai” (Pápay József akadémikus, a MOL Nyrt. KTD tanácsadója)
- „Az atomenergia magyar találmány, avagy a magyar maffia Chicagóban” (Bencze Gyula, a fiz. tud. doktora, emeritus prof.)
- „A precíziós mezőgazdaság műszaki-térinformatikai kérdései” (Neményi Miklós egyetemi tanár – Fekete András emeritus prof. – Németh Tamás akadémikus, c. egyetemi tanár)

- „A tudomány és a mérnökség viszonya a magyar járműiparban 25 éve és ma” (Palkovics László akadémikus)
 - „Energetikai kihívások – technológiai válaszok” (Szépvölgyi János egyetemi tanár)
 - „Mérnök és innováció: a feltalálástól a hétköznapi gyakorlatig” (Bendzel Miklós, a Magyar Szabadalmi Hivatal elnöke)
- A zárszót követő állófogadást a MOL Nyrt. támogatta.

Másnap az eseménynek a Parlament adott otthont. A kongresszusi teremben tartott rendezvény fővédnöke Szili Katalin házelnök volt, a tanácskozás levezető elnöki tisztét dr. Gagy Pálffy András, a MTESZ főigazgatója töltötte be. Nyitó beszédet mondott dr. Világosi Gábor, az Országgyűlés alelnöke. A műszaki értelmiség

képviselőiben megjelent résztvevőket dr. Patkó Gyula oktatási miniszter, dr. Pálkás József akadémikus, az MTA elnöke, dr. Gordos Géza, a MTESZ elnöke, dr. Kovács Gábor, a Magyar Mérnöki Kamara elnöke, dr. Szabó Gábor akadémikus, a Magyar Innovációs Szövetség elnöke és dr. Ginsztler János akadémikus, a Magyar Mérnökakadémia elnöke köszöntötte.

Az elhangzott előadások:

- „Európaiságunk mérőföldkövei (mérnökszerepek és lehetőségek)” (Molnár Károly, a BME rektora, a tudománypolitikáért, a kutatás-fejlesztésért és technológiai innovációért felelős tárca nélküli miniszter)
- „Richter – az innováció tradíció” (Bogsch Erik vezérigazgató, Richter Gedeon Nyrt.)
- „Infokommunikáció határok nélkül” (Straub Elek ny. elnök-vezérigazgató, Magyar Telekom Nyrt.)

Az ülés végén lelkes tapsal fejezték ki egyetértésüket és fogadták el a szervező bizottság és a Magyar Műszaki Értelmiség Napját támogató szervezetek által a műszaki és természettudományok, az oktatásügy megoldandó kérdéseinek kiemelt kezelése céljából készített felhívást (melyet alább közlünk).

A Parlamentben is bemutatták az alkotó magyarok tiszteletére készített MTESZ kiállítást, melyet a következő hét kezdetén a parlamenti képviselők is megtekinthettek. A szervezők a kiállítás anyagát tartalmazó CD-vel és a MTESZ jubileumi évkönyvével ajándékozták meg az ünnepi ülés résztvevőit.

A résztvevőket a hivatalos programot követő fogadáson a Vadászteremben látták vendégül a szervezők.

A MTESZ szervezői és koordinátori közreműködésével lezajlott Magyar Műszaki Értelmiség Napja programsorozatot a Miniszterelnöki Hivatal, a Magyar Szabadalmi Hivatal, a Nemzeti Kutatási és Technológiai Hivatal, a Magyar Telekom Nyrt., a Magyar Villamos Művek Zrt., a Paksi Atomerőmű Zrt., a Richter Gedeon Nyrt., az Audi Hungária Motor Kft., a MOL Nyrt., a Magyar Suzuki, a Budapesti Elektromos Művek, a Szociális és Munkaügyi Minisztérium, az Önkormányzati és Területfejlesztési Minisztérium, valamint számos média támogatta. (dé)

(Fényképek a 34. oldalon.)

FELHÍVÁS

Az utóbbi évtizedek tapasztalatai egyértelműen megmutatták, hogy a tudásintenzív, innovatív gazdaságnak nincs alternatívája, tehát a 21. században az országok gazdasági versenyképességét iparuk tudástartalma határozza meg. Mivel a tudás forrása a magasan képzett munkaerő, ezért egyértelmű az is, hogy a gazdasági fejlődés meghatározó tényezője az oktatás.

Ez a felismerés az USA-tól az EU gazdaságilag élenjáró országain át a Távol-Keletig számos országban oda vezetett, hogy igen komoly fejlesztési programok indultak az oktatás, és ezen belül is a műszaki-természettudományos oktatás fejlesztésére. Magyarországon sajnos éppen ezzel ellenkező tendenciák érvényesülnek. Országunk elsősorban alacsony emberi erőforrás mutatóink miatt évek óta igen gyengén szerepel az EU Innovációs Eredményjelzőjén. Az OECD Oktatási Körképének (Education at a Glance) 2007-es adatai szerint az OECD országok között a felsőfokú oktatásban Magyarországon a legalacsonyabb a természettudományos diplomák aránya, és a mérnöki diplomák tekintetében is a sereghajtók közé tartozunk. A felsőoktatás kibocsátása azonban nyilvánvalóan csak a jéghegy csúcsa, a problémák gyökere a közoktatásban keresendő. A természettudományoktól már az általános iskolában elforduló gyermekek igen nehezen hódíthatók vissza a műszaki pályákra, legyen szó akár a szakképzésről, akár a felsőoktatásról. A helyzet komolyságát nemcsak a statisztikai adatok jelzik. Amint azt különböző felmérések, illetve nyilvános fórumokon elhangzott vélemények is mutatják, a hazai cégvezetők legnagyobb része úgy ítéli meg, hogy a nem kielégítő szakember-utánpótlás ma már a magyar gazdaság fejlődését közvetlenül veszélyezteti.

Az ország jövőjéért felelősséget érző politikai erőknek, döntéshozóknak meg kell érteniük, ahhoz, hogy Magyarország napjaink kiélezett gazdasági versenyében talpon maradjon, elengedhetetlen, hogy minél több, nagy hozzáadott értéket termelő, innovatív munkahely jöjjön létre. A versenyképes oktatási rendszer és a belőle kilépő képzett és kreatív fiatal szakemberek ezért a hazai vállalatok számára éppúgy létfontosságúak, mint ahogy a multinacionális nagyvállalatok K + F központjaiért folyó igen erős nemzetközi versenyben is ez a legjobb országmarketing.

A Magyar Műszaki Értelmiség Napját szervező társadalmi szervezetek, illetve a rendezvényt támogató vállalatok ezért nyomatékosan felhívják a döntéshozók figyelmét arra, hogy Magyarország csak akkor állhat stabil fejlődési pályára, ha a műszaki és természettudományok területén mélyreható fejlesztési programok indulnak a közoktatásban és a felsőoktatásban egyaránt. Az oktatásügyben gyors sikereket elérni nem lehet, ezért ezek a programok csak akkor lehetnek hatásosak, ha politikai hovatartozás nélkül hosszú távú nemzeti prioritásnak tekintik azokat, és megfelelő forrásokat rendelnek hozzájuk. A fentiek megvitatására és konkrét programok kidolgozására az aláírók bármikor a mindenkorai döntéshozók rendelkezésére állnak.

Budapest, 2008. május 10.

Műszaki és Természettudományi Egyesületek Szövetsége • MOL Nyrt. • Magyar Mérnöki Kamara • Richter Gedeon Nyrt. Magyar Mérnök Akadémia • Paksi Atomerőmű Zrt. • Magyar Tudományos Akadémia • Magyar Villamos Művek Zrt. Magyar Innovációs Szövetség • Magyar Telekom Nyrt. • Magyar Szabadalmi Hivatal • Budapesti Elektromos Művek

Bányászati-Kohászati-Földtani Konferencia

Nagyszeben, 2008. április 3-6.

Nagyszeben

Az Erdélyi Magyar Műszaki Tudományos Társaság (EMT) immár tizedik alkalommal megrendezett rangos szakmai találkozójának, a Bányászati-Kohászati-Földtani Konferenciájának helyszíne Európa 2007. évi kulturális fővárosa, Nagyszeben volt.

Nagyszeben Erdély egyik legrégebbi városa. A város és környéke már a kőkorszakban lakott volt. A rómaiak idején a népvándorlás által elsodort Cedónia nevű település feküdt itt. A honfoglaláskor ide letelepedett székelyeket II. Géza király uralkodása idején elköltöztették, s helyükre szászokat telepítettek. A település szász neve ekkor még Hermannsdorf volt, ami hamarosan a szászok egyházi központjává vált. A gyors építkezések és királyi kiváltságok révén megindult fejlődésnek köszönhetően a település már a XIII. században városi rangra emelkedett, ezzel neve Hermannstadt-ra változott, Nagyszebennek ma is ez a szász neve. A XIII. században épült fel a város plébániatemploma, amely köré tornyokkal erősített falat emeltek; a XIV. század közepére elkészült a második, a XV. században pedig a harmadik védőfal is. A XVI. század második felében már 39 torony, 4 bástya és két rondella áll. A XIX. században a kapuk és a régi házak egy részét lebontották, de a megmaradt és több helyen is látható védőfal, torony és bástya ma is őrzi a város középkori hangulatát. Ilyen például a XV. században épült nyolcszögű Kádár-torony (1. kép).

1. kép: Kádár-torony

Az 1540-ben épült rondellában, amit ma Kövér-toronynek neveznek, hozták létre 1778-ban a város első német ajkú színházát. Az épületet 2004-ben renoválták, és a Thália teremhez (2. kép) csatolták, s ez ma a Nagyszebeni Állami Filmharmónia épülete. E régi múltra visszatekintő, impozáns épületben hangzottak el a konferencia plenáris előadásai.

2. kép: Thália terem bejárata

Nagyszeben történelmi központjának a Nagypiac tér tekinthető, amit 1411-ben említeneek, mint gabonapiacot. Nagyságát tekintve a piac a legjelentősebb tér Erdélyben, hossza 142 m, szélessége 93 m. Az északi oldalán látható a XVIII. században épült római katolikus templom és a polgármesteri hivatal (3. kép).

3. kép: Nagypiac tér a katolikus templommal és városházával

A Nagypiacról a Várostorony alatt levő átjárón jutunk át a városközpont másik nevezetes terére, a Kispiac térre, melynek középkori épületei megőrizték eredeti formájukat, és így a turisták számára talán legvonzóbb része a városnak (4. kép).

4. kép: Kispiac tér a várostoronnyal

5. kép: Az OMBKE csoport a Hazugok hídján

A Kispiacon található Románia legrégebbi öntöttvas hídja, az 1859-ben épült Hazugok hídja (5. kép). Nevét a helyén korábban álló fahíd környékén áruoló kofák füllentéseiről, nagyotmondásairól kapta, a vashíd új nevet kapott ugyan, de a szájhagyomány erősebbnek bizonyult. A hídon áthaladva sajátos varázsú, szűk utcácskán jutunk Nagyszeben központjának harmadik jelentős terére, a Huet térre. A téren található a város lenyűgöző építménye, az evangélikus templom (6. kép). A templomot a XIV. században építették egy régebbi román kori templom helyére. A torony Erdély legmagasabb tornya, magassága 73,34 m.

6. kép: Evangélikus templom

Nagyszeben utcáin sétálva, építészeti örökségét csodálva érthettük meg Wanek Ferencnek, a konferencia elnökének a plenáris megnyitón elhangzott szavait, miszerint „Erdély kultúrája, történelme, de még jövője sem lehet teljes a szászok egyénisége, az általuk teremtett kultúrértékek, emberi viszonyulásuk nélkül. A szász gondolkodás alapja, lényege a közösséghez való tartozás, a közösség érdekében való cselekvés minden körülmények között. ...a nemzet közös felelőssége ezt az örökséget megismerni, megőrizni, ápolni.”

A konferencia

A konferencia szervezője az EMT Bányászati-Kohászati-Földtani Szakosztálya volt Wanek Ferenc szakosztályelnök vezetésével, az Oktatási és Kutatási Minisztérium (Bukarest) támogatásával. A konferencia tudományos bizottságának tagja volt dr. Gagyai Pálffy András, az OMBKE ügyvezető igazgatója is.

A konferencián a résztvevők plenáris és szekció előadásokat hallgattak, s egynapos szakmai és kultúrtörténeti kiránduláson vettek részt.

A konferenciát Wanek Ferenc, az EMT Földtani Szakosztályának elnöke nyitotta meg. Megnyitójában a kerek évforduló kapcsán elmondta, hogy az út az első konferenciától a tizedikig olyan volt, mint egy túra: „Esett is, fűjt is, no meg a nap is ránk-ránk sütött, voltunk fáradtak és volt erőnk feltápáskodni. Voltak szép emlényeink, de bosszúságaink is. Együtt voltunk, s ez azzal jár. De reméljük, mindig nyílt tekintettel, mosolygósan nézünk majd egymás szemébe.” Az elmúlt tíz konferencia baráti hangulatára, szakmai színvonalára,

az együtt töltött időre emlékezve, azt hiszem mindnyájunk nevében ígérhetem, ez így volt és így is lesz.

A konferenciát *dr. Tolnay Lajos*, az OMBKE elnöke és *Tóth János*, a Magyar Olajipari Múzeum igazgatója is köszöntötte. A megnyitót fellépésükkel színesítették a szász gyermekkórus tagjai (7. kép).

7. kép: Nagyszebeni gyermekkórus

A megnyitó után a következő plenáris előadások hangzottak el:

- **Szabó Csaba** (ELTE TTK): A Kárpát-Pannon régió felsőköpenyének szöveti és geokémiai sajátosságai
- **Tardy Pál, Tardy Gyula** (Magyar Vas- és Acélipari Egyesülés): A fenntartható fejlődés és az EU vaskohászata
- **Tóth János** (Magyar Olajipari Múzeum): 100 éve fedezték fel a sármási gázmezőt
- **Böhm József** (Miskolci Egyetem): Bányamérnökképzés Magyarországon, múlt, jelen és jövő
- **Somody Anikó** (Zábrák Kútfürő és Környezetvédelmi Szolgáltató Kft.): A környezetvédelem, mint exportképes tevékenység

A plenáris előadást követő ebéd után a konferencia az „Octavian Goga” Elméleti Líceum épületében folytatódott 10 szekcióban (párhuzamosan 7 helyszínen), összesen 69 előadás hangzott el:

- Bányászati szekció – 11 előadás
- Kohászati szekció – 12 előadás
- Környezetföldtan – Őskörnyezettan szekció – 4 előadás
- Tudománytörténeti szekció – 3 előadás
- Ásványtan – Kőzettan – Geokémia szekció – 8 előadás
- Ércteleptan szekció – 2 előadás
- Földfelszínalaktan szekció – 4 előadás
- Fluidumok földtana szekció – 5 előadás; itt hangzott el *Galicz Gergely, id. Ősz Árpád*: Nem hagyományos szénhidrogénkészletek c. előadása (8. kép)
- Gazdaságföldtan, szerkezetföldtan és talajtan szekció – 8 előadás
- Poszter szekció – 12 előadás

A 209 résztvevőből 151-en voltak Magyarországról és 58-an Romániából. A 74 előadásból 64-et magyarországi, míg 10-et hazai szerzők tartottak. A konferencia résztvevőinek száma örömdetesen megemelkedett, hi-

8. kép: id. Ősz Árpád előadását tartja

szen az első Bányászati, Kohászati és Földtani Konferencián, Szovátnán még „csak” 76 fő vett részt.

A konferenciára ez évben is külön autóbust is indított az OMBKE, így egyesületi szervezésben a korábbi évekhez viszonyítva nagyobb létszámmal vettek részt egyesületi tagjaink az EMT e rangos rendezvényén.

A konferencia programját, az előadások kivonatait, a földtani kirándulás szakszerű ismertetőjét s az elmúlt tíz konferencia anyagát CD-n minden résztvevő megkapta.

A konferencia a SILVA Hotel éttermében tartott, hangulatos, kellemes baráti beszélgetéseknek helyt adó fogadással zárult.

Bogdán Győző

Segesvár, Óratorion

Kirándulás Erdélyben

Az EMT konferenciához kapcsolódva ebben az évben az OMBKE szervezte meg a bányászati-kohászati kirándulást, melyen a Budapestről induló autóbusszal vettek részt. A csoport április 3-án reggel indult Budapestről a Szeged-Arad-Máriaradna-Szászsebes-Déva-Nagyszeben útvonalon. A nagyon rossz útviszonyok, útjavítások miatt csak késő este érkezett a szálláshelyre.

Másnap, április 4-én pénteken Segesvár környékét látogattuk meg, mely emlékezetes helyszíne az 1848-49-es szabadságharcnak; 1849. július 31-én határában volt a segesvári csata, ahol Petőfi Sándor is elesett. Csoportunk előbb a közeli Fehéregyházán lévő Petőfi Múzeumot tekintette meg, majd megkoszorúzta az 1848-49-es szabadságharc emlékművét, azután a hajdani ispánkút-nál lévő Petőfi emlékművet.

A segesvári emlékhelynél

Dr. Tóth István koszorúz a Petőfi emlékműnél

Segesváron a város szimbólumává vált Óratorony alatt mentünk fel a világörökség részét képező történelmi központba, majd 175 lépcsőfokot megtevé a fedett diáklépcsőn a várdomb tetejére, az 1345-1525 között épült evangélikus vártemplomba. A templom az erdélyi gótikus építészet remeke, valóságos remekművek tárháza, szobrok, szentképek, szebbnél szebb oltárok gyönyörködtetik a szemet.

Segesvár történelmi központját *Borbély Kiss László*, helyi földrajztanár idegenvezetésével járhattuk végig.

Segesvár az ősidőktől fogva lakott hely, a rómaiak „Stenarum” nevű katonai őrhelye állott itt, majd óbolgár nép lakott a környéken. II. Géza 1141 és 1161 között százszázakat telepített ide. A szász szék központja lett, favárát 1191-ben kezdték el építeni. Ez a tatárjáráskor elpusztult, majd ezután falakkal és tornyokkal fokozatosan épült be a Várhegy felső része.

A XIV. századtól szabad királyi város. Segesvár a középkorban egyike volt Erdély legfontosabb városainak, mind gazdasági, mind egyházi szempontból.

Ma Segesvár 36.000 lakosából 20% magyar, 73% román, 4% német, 3% egyéb anyanyelvű.

Az OMBKE csoport a városban

A BURG étteremben elfogyasztott ebéd és némi cukka után indultunk a világörökség egy másik nevezetességét megtekinteni, a Berethalmi templomot, mely Erdély egyik legnagyobb szász erődtemploma, három védőfallal körülvéve. A templomban található oltár egyike Erdély legnagyobb szárnyas oltárainak. A következő megálló Medgyes volt, és Vízaknát érintve értünk vissza Nagyszebenbe.

Szombaton délután a bányász-kohász csoport közös városnézésen tekintette meg Nagyszeben nevezetességeit, beleértve Románia legnagyobb területű skanzenjét.

A vasárnapi hazautazás során megálltunk a hajdani erdélyi fejedelmek székhelyén, Gyulafehérváron. Megnéztük a váruddal nevezetességeit: a fejedelmek székhelyét, a püspöki palotát, a román templomot, a hajdani Majláth Gimnázium és a Battyáneum épületét, majd a Szent Mihály-templomban a nagy történelmi személyiségek sírhelyeit. *Dr. Tóth István* koszorút helyezett el Hunyadi János sírkövén.

A Gyulafehérvár közelében lévő Magyarigen község református templomának megtekintése után a község borospincéjében jó hangulatban költöttük el ebédünket. Hazafelé érintettük Zalatna, Abrudbánya, Vulcan, Brád és Körösbánya településeket, és rövid pihenőre már itthon, Szolnokon álltunk meg.

A jól sikerült és jó hangulatú szakmai kirándulás megrázóan szomorú eseménnyel végződött: Budapesten, az út végén, szeretett tagtársunk, *dr. Tóth István* már nem ébredt fel. Útitársai két hét múlva együtt vettek tőle végső búcsút Tatabányán.

GPA

A mechanikai szűrés szerepe a gáziparban

BLASKÓ-NAGY ANDRÁS okl. vegyészmérnök, igazgató (MOL Nyrt. KTD Algyő) – KIS BÁLINT okl. technikus, termelési művezető (MOL Nyrt. Kardoskút) – LIVO LÁSZLÓ okl. bányamérnök, ügyvezető (MARKETINFO társaság)

A földgáz életünk és kényelmünk „nélkülözhetetlenné vált” energiahordozója. Az írás a termelés – tárolás – előkészítés – felhasználás során a tisztasági követelmények betartásának lehetőségeit és a mechanikai szűrés eredményeit foglalja össze.

Irodalmi adatok szerint elsőként Kínában találtak földgázt, miközben bambuszból készített fűrészárrakkal konyhasó, illetve sólé után kutattak. Kellett a só az étkezéshez. A sótermelés melléktermékeként feltörő földgázt bambusz vezetékeken elvezették, és öntöttvasból készített égőkön elégetve a sólé bepárlására használták fel (1. ábra).

1. ábra: A mélyfűrés kezdetei...

Talán 2000 évvel ezelőtt lehetett a földgáz mára világméretűre nőtt felhasználásának a kezdete. A világrészeket csővezetékek kötik össze, a tengereken tartályhajók szállítják a cseppfolyós földgázt. Vannak országok, ahol a legtöbb lakott település földgázellátása közel 100%-os.

Mint könnyen kezelhető energiahordozót előszerezettel használjuk a háztartásban, az energiaiparban, a vegyiparban, a közlekedésben egyaránt.

Mivel a gáz a földkéreg tárolásra képes (nagy pórus-térfogatú) rétegeiben helyezkedik el, szilárd és folyékony komponenseket, valamint élő szervezeteket (baktériumokat) is tartalmaz. Ezek a kitermelés során berendezéseinkbe bekerülnek.

A földgáz termelőtől felhasználóig tartó útja során számos ipari folyamaton, technológiai lépcsőn megy keresztül. Szükséges, hogy a gáztechnológia minden szintjén a kívánt mennyiség mellett a kívánt minőségben álljon rendelkezésre.

A kitermelés során a gázmező számos termelő kútjából különböző paraméterű termék kerül ki. E termék mechanikai tisztítását és a nem kívánt folyadékoktól, gázoktól való fizikai-kémiai elválasztását el kell végezni. Ezután a megtisztított földgáz egy nyomásfokozó kom-

2. ábra: Gyűjtő- és elosztórendszer

resszortelepen keresztül a szállító vezetékbe kerülve megkezdheti esetenként sok ezer kilométeres útját (2. ábra).

Az elosztás során az erőművekbe, fűtőművekbe, gázfeldolgozó állomásokra, vegyi üzemekbe, közlekedési hajtógáz előállító üzemekbe, a háztartásokba kerül a földgáz. Minden technológiai lépcső ma már konkrét, a gyakorlat során kikristályosodott minőségi paraméterekkel jellemezhető. Ezek megbízható és tartós biztosításában alapvető szerepet játszik a mechanikai szűrés.

Mechanikai szűrés a gáziparban

A gázt előkészítése során a szilárd szennyeződésektől és a nemkívánatos folyadékoktól már a kitermelő kutak kútkörzetében célszerű megtisztítani (3. ábra).

A munkát különböző folyadék-leválasztó szeparátorral és szűrőberendezésekkel végezhetjük el. Ezzel védjük meg a gyűjtő vezetékek berendezéseit, szerelvényeit, műszereit, a nyomásfokozó kompresszorokat a nemkívánatos koptató és korróziós hatástól. A mechanikai szűrés segíthet abban is, hogy a gáz szárítására használt glikolokat és más technológiai folyadékokat megtisztítva újra felhasználhassuk.

A szállító csővezetékbe betáplált gáz mennyiségét, energia-tartalmát érzékeny és pontos műszerek mérik. A mérést a nemkívánat szennyeződések megbízhatatlanná tehetik. A drága és finom mérőturbinák, gázkromatográfok meghibásodhatnak a szennyeződés miatt. Erre

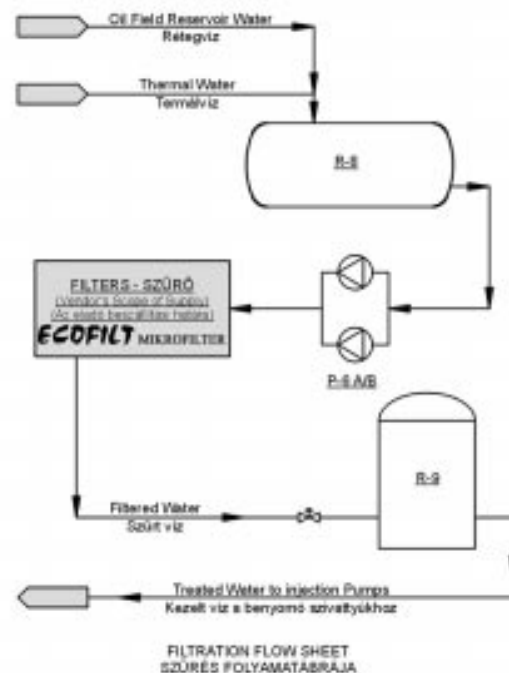

3. ábra: Kútfej szűrőink

a célra egy finom szűrőt fejlesztettünk ki, mely a gáz maradék folyadéktartalmát is kiválasztja. A membrán szűrővel kombinált Ecofilt Mikrofilter hosszú ideig (a kívánt ciklusidő) képes a berendezések védelmét biztosítani karbantartási igény nélkül.

A szállító- és elosztó vezeték csomópontjaira nagy terhelhetőségű, nagy kapacitású szűrőberendezéseket tervezünk. Ezek feladata, hogy a csővezeteki port, a korróziós termékeket, a kopadékokat összegyűjtsék és a további gázáramból visszatartsák. A berendezések igény szerint képesek karbantartás nélkül akár több évig is üzemelni a kiválasztott csomópontban (több százezer köbméter/óra szállítási kapacitás mellett).

A gázmezőkön a leválasztott sós vizet és egyéb folyékony fázist is kezelni kell. A folyadék-szétválasztó szeparátor megtisztítja a nagy mennyiségű vizet a könnyebb folyadékoktól és a paraffin-, aszfaltendaraboktól. A tiszta folyadék még tartalmaz könnyebb fajsúlyú olajcseppeket és egyéb (szilárd) lebegő anyagokat. A vízviszassajtoló szivattyúk és a befogadó közetréteg

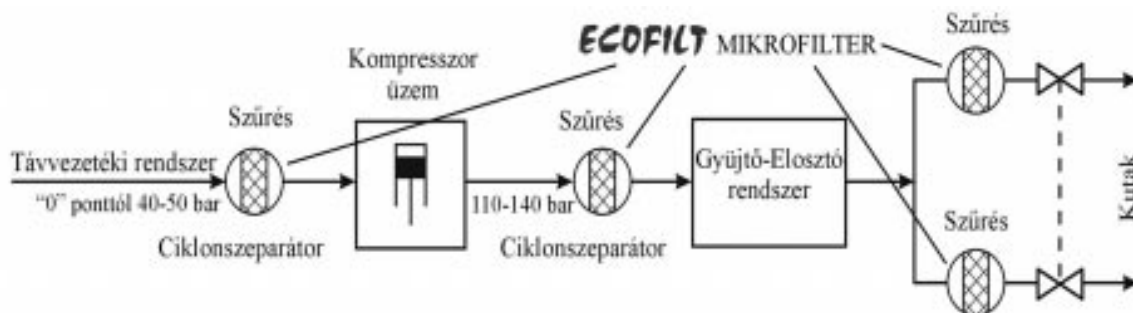
4. ábra: A vízviszassajtolás technológiai vázlata

mikropórusainak kis mérete ($< 10 \mu\text{m}$) miatt a vizet ezektől is meg kell tisztítani (4. ábra).

A szűrés alkalmazásával a vízviszassajtoló rendszer szintentartását, üzemi költségeinek csökkentését lehet elérni, melyet gyakorlati tapasztalatok támasztanak alá.

A szűrés, mint fajlagos karbantartási költséget csökkentő és üzembiztonságot növelő módszer, a föld alatti gáztárolás esetében fontos szerepet tölt be. A föld alatti gáztároló esetében a szűrés rendszer kiépítését (5. ábra) az alábbi üzemeltetési problémák megoldása igényelte:

- Tároló-termelő kutak hozamcsökkenése, kompresszorok okozta termelőszerelvény-dugulás miatt.
- Mérő, szabályzó technológiai műszerek gyakori meghibásodása szilárd szennyeződés miatt.
- Kompresszorok process rendszeri szűrőinek és technológiai elemeinek sérülése, gyakori javítási igénye a távvezetésekről érkező földgáz jelentős mennyiségű szilárd szennyezőanyag tartalma miatt (fekete, gyakran piriforos por).

5. ábra: A gázbetárolás technológiai vázlata

Az üzemeltetői igények felmérése alapján, a kapott jelentős számú laborelemzés értékelését követően több lépcsőből álló műszaki megoldás vezetett a kívánt eredményre:

- Kutak és réteg védelme, besajtolt közeg szűrése 2 mikrométer finomsággal.
- Kompresszorüzem védelme érdekében távvezeték-gázszűrés 2 mikrométer finomsággal.
- Kompresszorolaj kiszűrése a besajtolandó földgázból, a tároló réteg védelme érdekében.
- A rendszerkiépítést több lépcsőben végeztük:
- A kútkörzeti, meglévő szűrőházakba 45 bar nyomáskülönbsége alkalmas, 2 mikrométer szűrési finomságú előszűrők beépítése méretezett, huzalozott szűrővázra.

– Kompresszorok szívóágába ciklonszeparátor és Ecofilt szűrőgyertya kombinációjával készült szűrő beépítése. Az egység szűrési finomsága 2 mikrométer.

– Kompresszorolaj kiszűrésére ciklonszeparátor és Ecofilt szűrőgyertya kombinációjával készült szűrő beépítése. Az egység szűrési finomsága 2 mikrométer.

A kiépített megoldás a vele szemben támasztott követelményeket kielégítette. A rendszeren garanciaidő alatt és azóta sem lépett fel meghibásodás. Az első ciklonberendezésünk 1998 óta üzemel (azóta is ugyanazokkal az Ecofilt Mikrofilter szűrőbetétekkel, melyek takarítását évente egy alkalommal kell elvégezni).

A szűrőrendszer élettartami jellemzői az alábbiak:

– Gyertyavázak: 10 év üzemelés alatt 5 váz huzalozását kellett javítani (közel 100 gyertyából).

– A kútkörzetben a kútfejszűrők előszűrői egy betárolási ciklus alatt hibamentesek az átlagosan 180 nap folyamatos üzemelés és napi 60-80 ezer köbméter földgáz átbocsátása mellett. Az egységen a maximális nyomásvesztés nem éri el a 0,5 bart. A szűrők induló ellenállása (tisztá állapotban) nem haladja meg a néhány millibart.

– A szívó- és nyomóági szeparátorokon javítást, szűrőcserét nem kellett végezni. Az előszűrőket itt is elegendő a betárolási ciklus végén kicserélni.

Az eddig megtervezett és megépített legnagyobb ciklonszeparátorunk kapacitása 5 millió köbméter/nap. A szűrőtisztítás ciklusideje itt is 180 nap.

A rendszer alkalmazásának gazdaságosságát a következő adatok igazolják:

– A kompresszorok karbantartási költsége 13-17%-kal csökkent.

– A kompresszorüzem rendelkezésre állása 3-5%-ot javult.

– A szűrési rendszer kiépítését követő 3-4 év után a kút- és rétegsavazások megszűntek. Hozzávetőlegesen két kút savazásának költsége a teljes rendszer bekerülési költségét fedezi.

A cseppfolyós gáz szűrésére is Ecofilt Mikrofilter védjegyű mechanikai szűrőt fejlesztettünk ki. Ez nem csak vezetékes földgáz, de palackos (propán-bután) gáz esetében is használható. A tisztaság problémája a palackok töltésénél és ürítésénél egyaránt jelentkezhet. A csővezetéki, tárolóhelyi kopadékok és korróziós termé-

6. ábra: Folyékonygáz szűrőink

kek a töltőszlep, a nyomáscsökkentő finom furatait könnyen eltömítheti. Megfelelő szűréssel a probléma megoldható (6. ábra).

Ugyanez a helyzet az autógáz töltő- és elosztóállomásokon is. Itt a szűrést úgy terveztük meg, hogy az autó finom vezetékeit és szelepeit a mechanikai szennyeződések ne terheljék.

A gázfeldolgozó (gázbontó) finomító üzemekben a technológia során számos esetben segítheti a kívánt eredmény elérését a mechanikai szűrés. A vezetékekben, a tisztító körökben, a trietilén glykol vezetékekben, a gázolin leválasztásánál, a metanol előállításánál és más helyen is egyaránt használható a megfelelő kapacitású és kellő szűrési finomságú Ecofilt Mikrofilter.

A fűtőművekben, a villamos erőművekben a gázmotorok előtt a vezetéken érkező földgázt célszerű megtisztítani. E helyeken a vezetékJavítások során bekerülő anyag, homok, a távvezetéki por (7. ábra), a kopadékok és a korróziós termékek okozhatnak problémát. A szelvények és a műszerek, fűvókák, szelepek, égőfejek finom furatait részben vagy egészben leszűkíthetik, elzárhatják. A mechanikai szűrés e problémáktól tudja mentesíteni a rendszert.

Végül, de nem utolsósorban, a hosszú, zezgugos felszín feletti gázvezetékekben gyakran előfordul, hogy a környezeti hőmérséklet változása miatt a földgáz folyadéktartalma megnövekszik. Ezek a folyadékcseppek köddé összeállva, kicsapódva a finom szabályozású számítógép-vezérelt égő és adagoló rendszerekben a szoftverek által már nehezen kezelhető paraméter-változá-

7. ábra: Távvezetéki por

sokat okozhatnak. A megfelelő működés az Ecofilt Mikrofilterrel szerelt coalescer szeparátor alkalmazásával hosszú távon, szűk tűrés mellett is megoldható.

A felsorolt példákban láthatjuk, hogy a kívánt paramétereket stabilizáló mechanikai szűrés jó segítőtárs lehet a gáztechnológiai folyamatokban is.

Az Ecofilt Mikrofilter tulajdonságai

A szűrő a szennyeződés útjába a kívánt méretű és alakú rést állítja. Ezen az nem tud átmenni és az előszűrőben marad.

Az Ecofilt Mikrofilter alkalmazása általában nem kíván plusz energiát. Hiszen induló ellenállása (tisztá állapotban) maximálisan néhány tized vagy század millibar. Nagy nyomástűrése több bar (akár több 10 bar) nyomáskülönbség kialakulását teszi lehetővé, ami

hosszú idejű működést garantál. Nyomástartó edényekbe építhető, egyoldali nyomástűrésre méretezhető. A szűrőn uralkodó nyomáskülönbséget PLC figyel és a beállított érték elérésekor beavatkozik, tiszta szűrési útvonalra kapcsolva a földgáz áramlását.

A kívánt karbantartási ciklusidő tervezhető, megfelelő szabad felületű szűrővel biztosítható. A PLC a karbantartási igényt is jelzi. A rendszer működése automatikus, a meglévő telemechanikai rendszerekhez csatlakoztatható.

A folyadékfázist méretezett ciklonokkal választjuk le. Az olajködre olajleválasztó betétet használunk.

Az Ecofilt Mikrofilter minimális karbantartásigényű, 10-15 éves élettartamra tervezett szűrőbetét, mely ez alatt az idő alatt folyamatosan használható a kívánt feladatra. A mechanikai szűrés segítségével a földgáz megfelelő tisztasága biztosítható.

8. ábra: Épül az 5 millió m³/nap kapacitású földgáztisztító állomás (Banatski Dvor, Szerbia)

BLASKÓ-NAGY ANDRÁS 1977-ben diplomázott vegyészmérnök, olajipari szakmérnök. Technológus, majd kutatómérnök volt a Temesvári Műszaki Egyetemen. 1992 óta magyar állampolgár, a MOL Nyrt.-nél különböző vezető beosztások betöltése után 2003 óta az Algyői Gáztechnológia Egységet vezeti.

KIS BÁLINT 1990-ben szerzett technikus oklevelet Nagykanizsán, mint szénhidrogén-kitermelő technikus. Az olajiparban 1986 óta dolgozik különböző beosztásokban. Kezdetben gépkezelő, termelő mester volt, majd a gáztermelés és föld alatti gáztárolás, valamint a karbantartás, beruházás szakmai irányítását végzi napjainkban is Kardoskúton.

LIVO LÁSZLÓ 1977-ben szerzett oklevelet az NME Bányamérnöki Karán. Tanszéki mérnök, majd az MTA kutatómérnöke, továbbá a Nógrádi Szénbányák megszűnésekor annak technikai főmérnöke volt. 1990 óta mérnökirodát vezet.

Balkáni bauxit

Háromszoros győzelmet aratott – miután három bizottság is a legjobbnak értékelte pályázatát – a *MAL Magyar Alumínium Zrt. Montenegróban*, a Niksic megyében lévő bauxitlelőhelyre írt tenderen. Pályázott még a görög Hellenic Mining Enterprise és az orosz Ruszal is. A MAL Zrt. 2008. július 18-án a Montenegrói Gazdaságfejlesztési Minisztériumban írta alá a koncessziós szerződést.

Dr. Tolnay Lajos, a MAL Zrt. elnöke a FIGYELŐ 30. számában számolt be arról, hogy a bányanyitás a becslések sze-

rint 2 millió euróba kerül majd, és egy tízéves program szerint 15,6 millió euró értékű bauxitkutatást is vállaltak. Mindezt saját erőből és hitelből fedezik, mint a korábbi akvizíciókat is. A koncesszió tíz évre szól, s lejárat előtt egy évvel meghosszabbítható.

Az újabb bauxitkészletek bevonása a meglévő hazai és boszniai bauxitvagyonnal együtt 10-15 évre megoldja a MAL bauxitellátását. Emellett az ajkai timföldgyárban megtalálták a megoldást a vörösiszap távlati elhelyezésére is, ami szintén feltétele a további működésnek.
Figyelő 2008/30.

Dr. Horn János

A Bánya-, Kohó- és Erdőmérnök-hallgatók Ifjúsági Köre 60 éve számolta fel önmagát

MOLNÁR LÁSZLÓ aranyokleveles bányamérnök, ny. múzeumigazgató (Sopron)

Az Ifjúsági Kör történetének rövid áttekintése, és megszűnésének eseményei, körülményei

A selmecbányai, 1820-as évek óta működő, német diákhagyományokra épült diák egyesületet a kiegyezést követően – hosszas viták után – 1879. május 22-én felváltotta a Selmeczi m. kir. Bányászati és Erdészeti Akadémia Ifjúsági Köre. (1. kép) A Kör sajátos szabályozó

1. kép: Az Ifjúsági Kör megalakulása 1879-ben

és összekötő erő szerepét töltötte be a hallgatók közösségi életében. A bensőséges diákhagyományok, az „egy mindenkéért, mindenki egyért” eszméje áthatotta a hallgatók egymás közti kapcsolatát. A bajtársiasság, a nemes értelemben vett hazafiság, a szívből fakadó jókedv és a választott hivatás szeretete alkotta az ún. „selmeczi szellemet”. A diákhagyományok, mint a ballagás, a valetálás, a szalamander, a tablóképek Selmecről terjedtek el az ország iskoláiban.

Az első világháború végén a főiskola elhagyni kényszerült közel két évszázados székhelyét, és Sopronba letelepedve az Ifjúsági Kör fontos szerepet töltött be a város életében. A főiskolásokból szervezett felkelő alakulat 1921. szeptember 8-án megállította és visszazsorította Ágfalvánál az osztrák csendőröket, majd a december 14-én tartott népszavazáson hatékonyan ellensúlyozta a célratörő osztrák propagandát.

Az 1920-as évek lassan konszolidálódó gazdaságában az Ifjúsági Kör elsősorban a hallgatók szociális ügyeivel foglalkozott, a Rákóczi Ferenc utcai otthonát 1931 februárjában avatta fel.

Az osztrák Anschluss után fokozatosan jelentkezni nemet-náci ideológiát és gyakorlatot az Ifjúsági Kör háttározottan elutasította, ugyanakkor a szélső jobboldali

Turul Szövetség támogatását és szervezési próbálkozását is visszautasította.

A felvidéki, erdélyi és kárpátaljai területek visszacsatolását az ifjúság nagy lelkesedéssel fogadta, hiszen ezen bányákban és erdőkben gazdag vidékek révén reményteljes távlatok nyíltak a soproni hallgatók előtt. A háború kitörése után a hallgatók szeretettel fogadták a környékre települt lengyel menekülteket, akik közül hatan – a tiltás ellenére – beiratkoztak a soproni karokra.

Az Ifjúsági Kör a Volksbund-dal szembefordult. 1940 decemberében három bányamérnök-hallgatót, akik a Volksbund jelvényét viselték, kiközösítettek tagjaik sorából, noha a német nagykövetség szigorú vizsgálatot kezdeményezett az ügyben. A három hallgató elhagyta az egyetemet.

Horthy Miklós kormányzónak a háborúból és a német szövetségből való 1944. október 15-i sikertelen kiugrási kísérlete után az Ifjúsági Kör helyzete egyre nehezebb lett. A Kör elnöke elrejtette az egyetemi hallgatók címlistáit, így gördítve akadályokat a katonai behívások ellen. A budapesti egyetemek német parancsra részben kitelepültek Németországba. A soproni kar és a hallgatóság szándékos időhúzással – a nyilas kormány nyomása ellenére – elkerülte a kitelepítést.

Az egyetemi hallgatók Volksbund-, illetve náci-németellenes magatartása a frontátvonulás utolsó pillanatában mártírokat is követelt a Kör tagjai és hozzátartozói sorából. A Mátyás király utcai Erdélyi Diákokthontból az esetleges utcai harcok elől Brennbérgbányára menekültek közül az Ó-brennbérgi vendéglőben tanyázó SS katonák öt főt tarkón lőttek.

A háború befejeztével, 1945 tavaszától az egyetemi hallgatókat nagy nélkülözések sújtották. A létfenntartásért és a tanulmányok folytatásáért vívott küzdelem volt a jellemző. Az Ifjúsági Kör 1945 májusában újjáalakult, a szovjet városparancsnok 1945. október 25-én engedélyezte a Kör működését a Rákóczi utcai székházban. A Kör tagjai kivették részüket az újjáépítési munkából, a romok eltakarításából.

1945 végén gondok keletkeztek a magyar ifjúság egységes szervezetbe való erőszakos tömörítésére irányuló törekvésekből. December 13-án megalakult a Népi Ifjúság, és kemény küzdelmek folytak a pártszer-

vezetők között az egyetemi ifjúság politikai arculatának kialakításáért.

Az egyetemi ifjúság politikai fejlődése két irányba tendált. Az egyik irányzat a múlt hagyományait kívánta tovább vinni, a másik az új, szocialistának nevezett, marxista-leninista tanítások, elvek megismerésére, átvételére és ezen alapuló országos, egységes szervezet megteremtésére törekedett. A Kör a szakmai zártságával, a politikai élettől való elfordulásával, a selmeci hagyományokra épülő céljaival ellenszegült az egységesítési törekvéseknek. Visszautasította a hangoztatott nacionalista vádakokat, de büszkén patriótának vallotta magát, ragaszkodott múltjához, nem kívánt teret engedni az új, kommunista nemzetköziséget hirdető áramlatoknak.

Rajk László belügyminiszter 1946. július 4-én feloszlatta a Magyar Cserkész Szövetséget és további, mintegy 1500 társadalmi egyesületet, egyházi ifjúsági szervezetet. Megalakultak a népi kollégiumok, amelyek erősen baloldali egyetemisták irányítása alatt álltak. A vezető szerepet játszó néhány év alatt letűntek és eltávoztak Sopronból.

Az Ifjúsági Kör tagsága értetlenül szemlélte a változásokat és a vele szemben megnyilvánuló bizalmatlanságot. A hallgatóság zöme bányá- és kohóvidékekről, erdészeti telepekről érkezett Sopronba, és mérnöki, kistisztviselői vagy munkás családból származott. A professzorok többsége a patinás jogelődök utódai, magukban hordták és ápolták a selmeci szellemet.

Az Ifjúsági Kör utolsó, hivatalos szereplésekor rendezőként és szervezőként vett részt az 1848-as forradalom és szabadságharc március 15-i ünnepségén. (2. kép)

A centenáriumi ünnepségek után a politikai események gyors fordulatot vettek. Március 22-én megalakult a MEFESZ, a Magyar Egyetemi és Főiskolai Egyesületek Szövetsége. Programjában olvasható volt, hogy magába kívánja olvasztani az ország ifjúsági szervezeteit. Április hónapban a MEFESZ Sopronban járt küldöttsége közölte, hogy – elnevezésüknek megfelelően – egyedüli szervezatként ők fogják képviselni az egyetemi hallgatóságot, gondoskodni a politikai neveléséről, a tanulmányi és ösztöndíj ügyek szervezéséről.

Az ifjúság körében a bejelentések során számos vita alakult ki, az érvelések a csatlakozás vagy feloszlítás mellett törttek lándzsát.

2. kép: Az Ifjúsági Kör székházának falán 1948. március 15-én elhelyezett márványtábla

Május 5-én a vezetőség a sörgyár kerthelyiségében szakestélyt hirdetett. A gyönyörű, holdfényes nyári estén megjelentek a professzorok, tanársegédek és a Kör mintegy 250 tagja. Érezni lehetett, hogy a szakestély búcsúzott a 70 éves Kortól. (3. kép)

A Kör alapszabálya a feloszlítás kérdésében a létszám és szavazatarány vonatkozásokban szigorú követelményeket írt elő. Az 1948. május 7-i rendkívüli közgyűlésen szinte az egész tagság jelen volt.

3. kép: Az Ifjúsági Kör utolsó szakestélyének jelenléti íve (részlet)

Az elnök problémát felvető kérdése után egyetlen felszólalás hangzott el Gombás László kohómérnök-hallgatótól. Beszéde kiválóan összefoglalta a gondokat, a felelősséget és hangulatot. Felidézte a MEFESZ Sopronban járt küldöttségének az Ifjúsági Kort elítélő véleményét, a nehezteléseket és a támadásokat. Feltette a kérdést: átadjuk-e az Ifjúsági Kort a nevével, zászlójával együtt egy új tartalmú egyesületnek?

„Felelősek vagyunk magunknak, firmáinknak, alapítóinknak, professzorainknak, akiktől kaptuk, örököltük a Kort. ...Be kell látnunk, hogy a selmeci szellemű Ifjúsági Körünk tarthatatlan, ezért – bár vérző szívvel – döntünk a megszűnése mellett. Szavazatunkkal helyet adunk egy új egyesületnek, amelynek tagjai vívják ki maguk az elismerést. ...Csak egyet kérünk: ne kívánják, és ne kérjék tőlünk azt a nevet, azt a pár szót, amely nekünk mindmáig a tradíció, a múlt, a történelem, amely a lelkünk volt, amelynek csengése a szívünkig hatott: Bányá-, Kohó- és Erdőmérnök Hallgatók Ifjúsági Köre.”

A negyedórás beszédhez senki sem szólt hozzá. A kör pecsétellátott szavazócédulák megszámlálása után kiderült, hogy a tagság az alapszabályban előírt négyötödös arányt meghaladó, 88 százalékos többséggel az Ifjúsági Kör feloszlítása mellett döntött! Négy nappal később az egyetem hivatalosan bejelentette az Ifjúsági Kör önkéntes feloszlását.

Tudomásunk szerint az Ifjúsági Kör volt az egyetlen olyan társadalmi egyesület, amelyik 1948 tavaszán ilyen világosan meg tudta ítélni az országban várható fejleményeket, és ilyen – hazánkban szokatlan – imponáló egyetértéssel hozta meg döntését.

A szervezet megszűnt, a külsőségek: balekfogadás, keresztelés, szakestély, szalamander, nótázás stb. szigorú

ruian tiltottá váltak. Néhány ügybuzgó személy – csak a rombolásra törekedve – megkísérelte teljesen elpusztítani a Kör tárgyi és írásos emlékeit. A Kör 70 éves zászlójából barbár kézzel kiollózták a magyar koronát. (4. kép) Itt meg kell jegyezni, hogy 1977-ben nagy csomag érkezett a Központi Bányászati Múzeum címére, amelyet *Barsi Károly* (1923-1984) bányamérnök adott fel Tatabányán. A kísérő cédulán írta: „A zászlót idáig megőriztem, úgy érzem, hogy jó kezekbe kerül.” Barsi harminc éven át senkinek nem mondta el, hogy őrizi az elveszettnek hitt köri zászlót. A múzeum a zászlót az ország legelismertebb restaurálójával gyönyörűen helyreállította (5. kép).

4. kép: A köri zászló megrongálása

5. kép: A köri zászló restaurálás után

A megszűnt Kör volt tagságának tevékenységét a politikai rendőrség, majd az ÁVH figyeltette, részben beépített személyekkel. Az ifjúság titokban, kis csoportokban össze-összejött, a selmeci dalokat halkán énekelték.

A hatóságok a legfelháborítóbb akciót 1951. május végén követték el. Egy Budapestről érkezett ötfős brigád név szerint idézett be hallgatókat, és néhány perces kihallgatás után 45 erdészt, majd 3 bányászt és 2 kohászt – mint a rendszer ellenségeit – kizárt az ország összes egyeteméről! Minden indoklásban szerepelnek a selmeci szellem sovínisza, reakciós célkitűzéseinek vádjai, a hagyományok fasiszta maradványai, a népi demokratikus rendszerrel való szembenállás ráfogásai. A helyesírási hibáktól hemzseggő, öt-tíz soros írárok megdöbbenették a hallgatókat és a városi lakosokat. A kizártaknak két nap alatt el kellett hagyni Sopront. A határozatokat *Fehér Dániel* dékánnal, a nemzetközileg elismert tudóssal írárták alá, akit a tortúra ideigleg tönkretett. A minisztérium részéről *Rédai István* volt a kihallgatások vezetője és a határozatok jóváhagyója.

A selmeci hagyományok az 1970-es évek elejétől kezdve fokozatosan visszatértek Sopronba, majd a Mis-

kolci Egyetemre is. Az Ifjúsági Kör teljes, elemző történetét még nem írták meg, közli az 1987 novemberében kiadott *Pajtás! Szerencse fel!* című emlékkönyv. Az Ifjúsági Kör viszontagságos történetének vizsgálatára, elemzésére fél évszázadig kellett várni.

A legmegrázóbb önvallomással zárjuk a cikket: Az Erdészeti Lapok 2004. évi áprilisi számában „Fények és árnyak” című cikkben írja *Rédai István*: „Vétettem. Bocsanatot kérek mindazoktól, akiknek szomorúságot, keserűséget és bajt okoztam. ...Már megbűnhődtem. Ugyanazt a büntetést róttam magamra, mint amit másoknak kiosztottam. 51 éve hurcolom némán, egyedül a lelkemben ezt a gyalázatot.”

A 60 éve önként feloszlott Ifjúsági Kör története és az azt követő nyomasztó események *Keresztury Dezső* egy szép és igaz gondolatára emlékeztetnek: „sorsunk nálunk nagyobb hatalmak kezében van, de jellemünk a magunkéban.”

IRODALOM

- Hiller István*: A soproni egyetemi hallgatók mozgalmi a két világháború között. Soproni Szemle kiadás. Sopron, p. 73-140 (1975)
- Hiller István*: Ismét tüzek a végeken. Sopron, I. köt. p. 1-32 (1990)
- Molnár László*: A Selmeci Akadémián alakult Ifjúsági Kör és zászlójának viszontagságos története. BKL Bányászat. 129. évf. 5. sz. p. 527-540 (1996)
- Wisnovszky Károly*: Ötven éve ölték meg az Akadémiát. Sopron nem ereszt. Erdészettörténeti Közlemények 44. Budapest-Sopron, p. 81-137 (1999)
- Honvári János*: Kettőtört karrierék. Valóság. 12. sz. p. 91-106 (2001)
- Bánó László*: Fények és árnyak. Erdészeti Lapok. 4. sz. p. 138-142 (2004)

MOLNÁR LÁSZLÓ bányamérnöki oklevelét 1949-ben Sopronban, bányaipari gazdasági mérnöki oklevelét 1964-ben Miskolcon szerezte. Dolgozott Brennbergbányán, Tatabányán, Várpalotán és Nógrádban a szénbányászatban, ill. az Aknamélyítő Vállalatnál üzemvezetői és főmérnöki beosztásokban. 1975-1999-ig a soproni Központi Bányászati Múzeum igazgatója volt. Publikációinak száma meghaladja a 300-at. Számos társadalmi szervezetben, szerkesztő bizottságban is aktív tevékenységet fejtett ill. fejt ki. Több kitüntetés mellett a Pro Urbe Sopron tulajdonosa, az OMBKE tiszteleti tagja.

Emlékeim az Ifjúsági Körről

KÁRPÁTY LÓRÁNT aranyokleveles bányamérnök, Budapest

Személyes visszaemlékezések a soproni egyetemi diákegyesület működésének utolsó éveiről.

Úgy vélem, a 70 évnél idősebb kollégák legtöbbje számára nyilvánvaló, hogy a címben a Bánya-, Kohó- és Erdőmérnök-hallgatók Ifjúsági Köréről van szó. Arról a nemzeti érzelmű, független diákegyesületről, amely 1879-ben alakult Selmechányán, s közel 70 évnyi selmeci-soproni működés után, éppen 60 évvel ezelőtt – az igaztalan politikai rágalmak miatt várható betiltását megelőzve – 1948. május 7-i rendkívüli közgyűlésén Sopronban feloszlatta önmagát.

Az Ifjúsági Kört – röviddel az 1867-es kiegyezést követő magyar tannyelvű szakoktatás bevezetése után – Selmechányán az egységes diákszervezetre és az évszázados hagyományok anyanyelvű ápolására irányuló, többségi hallgatói akarat hozta létre. Az új ifjúsági szervezet hatására rövid idő alatt kifejlődött az egymást támogató, jóban-rosszban barátian segítő, az énekes-tréfás diákhagyományokat féltékenyen őrző színes diákélet, amely felejthetlenné tette a selmeci hallgatói éveket. Ezt a szellemiséget a Kör maradéktalanul továbbörökítette a trianoni kényszerből Sopronba költöztetett főiskola (majd műegyetemi kar) hallgatóira is. Sőt a diákéleti hagyományok élményéből fakadó barátság máig hatóan tovább él a közös Alma Mater emlékein nevelődött bányász-kohász-erdész szakemberek sokaságában és társadalmi-szakmai egyesületeiben is. Reméljük, hogy nem fog kihunyni a jelenkor megváltozott körülményei között sem.

A továbbiakban az említett évfordulókhoz kapcsolódva, a Körhöz fűződő, kizárólag személyesen átélt emlékeim vázlatos felidézésével szeretnék tisztelni az Ifjúsági Kör teremtette szellemiség előtt.¹

Ismerkedésem a Körrel és a diákhagyományokkal

1942 szeptemberének első szombatján a délutáni személyvonattal érkeztem a soproni GySEV-állomás-

ra, amely nyüzsgött a balekokra váró, „városbemutatásra éhes” egyenruhás egyetemistáktól. Még sohasem jártam Sopronban, s kicsit riadtan néztem a nevetve kiáltózó tömeget a győri átszállás miatt füleszakadt, nehéz bőrröndömmel. Szerencsére várt rám kedves mosollyal *Réti Vilmos* harmadéves kohómérnök-hallgató, aki szülővárosom, Salgótarján reálgimnáziumában két évvel előttem érettségizett. Intett, hogy ne siessek a leszállással. Csak ennek köszönhettem, hogy megúsztam a városnéző sétát. Felváltott cipelgetéssel vezetett el az általa lefoglalt Felkelő úti (ma József Attila u.) albérleti „kamaráig”. Már „kamarásom” is volt *Szlabey László* kohómérnök-hallgató személyében. Bár – bányatelepi születésű lévén – már gimnazista koromban hallottam a soproni, egymást támogató hagyományokról, most nagyon meghatott az a gondoskodó szeretet, amelyben firmáim engem, a „poros fülű balekot” részesítettek.

A következő napon, vasárnap délből *Réti Vili* bevezetett az Ifjúsági Kör Rákóczi utcai székházába, és bemutatott *Kassai Ferenc* végzős bányamérnök-hallgatónak, a Kör ügyeletet tartó, akkori főtítkárának. Biztató

Az Ifjúsági Kör épülete

szavak kíséretében felvilágosítást kaptam tőle a megpályázható segélyigénylési lehetőségekről (menza, tanszer stb.), melyeket a Körhöz kellett benyújtani elbírálás végett. A Kör hirdetőtábláján albérleti hirdetések is lógtak rajzszöggel felerősítve. Mindjárt körülnéztem az emeletes köri ház helyiségeiben. A földszinten akkoriban a vezetők irodáján kívül a köri háznagy kamarája helyezkedett el. A diákélet az emeleti szobákban folyt. Az egyik szobában néhány asztalnál kártyacsatákat (zömmel ulti és tarokk) vívtak, egy másik az olvasószoza volt újságokkal. Itt lógtak a falakon a balekvizsgára felkészítő, bekeretezett balektudnivalók. A sarokszoba volt a

¹ Előre elnézést kérek a tisztelt Olvasóktól, ha a cikkben szereplő dátumokban vagy a megemlített nevekben pontatlanságot fedeznek fel. Tudják ezt be előrehaladott koromnak és bocsássanak meg érte.

balekvizsgák és más társas összejövetelek színtere, ennek ablakai a függőfolyosóra nyíltak. A II. éves „szén-égetők” ezeken át kísérhették figyelemmel a balekok vizsgáztatását. A helyiségeket dohányfüst lengte át.

Röviddel a hivatalos egyetemi beíratkozás és a dékáni kézfogás után népes hallgatóság előtt, szigorúan önkéntes jelentkezéssel megkezdődtek az egyéni balekvizsgák, melyek – minden kedélyes, néha csúfondároskodó hangulatuk ellenére – lényegében a Kör új tagjainak a bemutatkozását szolgálták a nagy tekintélyű balekcsősz felvezetésével. Soproni tartózkodásom talán 15-20. napján szántam rá magamat a procedúrára, miután többször részt vettem öblös hangú balekcsőszünk, *Szepeshegyi István* bányamérnök-hallgató kiokosító előadásain. Az elsötétített teremben, a megvilágított „selmeci szent kő” előtt folyt a vallatás, melyen általában nem lehetett (nem is illett) csak úgy, egy szuszra sikerrel átjutni. Azon az estén a második sikertelen próbálkozásból éppen kínos vigyorral hátráltam az ajtón kifelé, amikor utánam jött egy magas, waldenes erdész firma, s a várakozók előtt a nyílt színen leteremtett szemtelenné vigyorgásomért. Egy hétig lelkibetege voltam a jelenetnek, de *Réti Vili* elmagyarázta, hogy ez is egyik módja a nagyfiús önbizalom nyesegetésének. Így hát a következő ismétlés már sikeres volt, és ezzel az Ifjúsági Kör tagjává váltam.

November elsején először kísértem az 1921. szeptemberi ágfalvi csata főiskolás hősi halottainak emlékére évenként vezetett gyász-szalamandert a Szent Mihály temetőbe. E napokban sörfélszolgáló balekként részt vehettem az összes szak számára rendezett, nagyszabású díszbalek-keresztelő ismerkedési szakestélyen, melyet az akkori kör elnök, *Saly Emil* erdőmérnök-hallgató vezetett le. Itt csodálkoztam rá a hagyományápoló szertartások és a selmeci nóták lélekmelegítő ízére, a komoly és víg hangulatok utánózzhatatlan elegyére. Mindennek a teteje volt a hagyományos balekbál a Széchenyi téri kaszinó (művelődési ház) termeiben, melyen a város lányos házai szemügyre vehették az új udvarlójelölteket. Addig még sohasem voltam nagyvárosi bálon, volt tehát mit tanulnom.

Mindeközben megindult a komoly tanulás a nagy tekintélyű Walek, Stasney, Boleman, Prosz² professzorok előadásain és gyakorlatain. A Kör és Solt professzor³ jóvoltából ingyen ebédre jogosító menzasegélyt kaptam a Berzsenyi utcában működő kis magánétkezdébe. Nekem félárva, nagycsaládos szülői háttérrel szemben a Salgótarjáni Kőszénbánya Rt. szerény ösztöndíja tette egyáltalán lehetővé a bányamérnöki tanulmányokat, s ehhez kiegészítőként jól jött az egyetem szom-

szédtségében elfogyasztható kétfogásos ebéd. Néhány hónap múlva a Kör ezt a segélyt a volt MÁV (Déli) pályaudvar közelében lévő 7-es tűzraktanyába szőlő, ebéd-vacsorát nyújtó ingyenes bakakosztra váltotta át⁴ (a vacsorát a sok gyaloglás miatt azonban csak ritkán vettem igénybe). A katonakonyhát az 1944. december 6-i nagy bombázásig élvezhettem, a bányavállalati ösztöndíjat pedig utoljára 1944 decemberében kaptam meg, a további egyetemi éveket „önellátóként” éltem meg.

Második egyetemi félévem központi körű élménye a harmadéves firmák rendezte szakestély volt a lakáshoz közeli Schmauser-vendéglőben. Itt mások között engem is hagyományos módon megkereszteltek. Két keresztstülöm természetesen engem a kezdetektől támogató két firmám, *Réti Vili* és *Szlabey Laci* lett. Tőlük a bebokszolt farbőrbe hajolva, majd a vizes lavór fölött sörrel meglocsolva és szelíden farba lökve, a liturgikus keresztelőszöveg kíséretében a Vitavár alias Locsogó nevet (vulgót) kaptam, nyilván nem véletlenül. Emlékezetes szép tavaszi este volt, sok énekkel és sok-sok sörrel, minek következtében a csak néhány perces hazaúton többször „megimádtam a földet”. De másnap a rutinosabb Vili firmám kótyagos, fájós fejem ellenére beparancsolt a délutáni ábrísgyakorlatra.

Ebben az időben megpróbáltam bekapcsolódni az egyetemi sportéletbe is, nem sok sikerrel. Jelentkeztem egy vitorlázó repülő tanfolyamra, amelyet hétfőgeken a határközei Sopron-pusztai térségben tartottak. Még csak néhány földi oktatási és vitorlás-húzogató gyakorlaton voltam túl, amikor egy, már vizsgával rendelkező erdőmérnök-hallgató halálos balesetet szenvedett. Igazi szalamanderes, díszsortüzes körű temetéssel búcsúztunk tőle (persze a háborús légveszély miatt nem este, hanem délután). Nekem viszont elment a kedvem a tanfolyamtól.

Bekapcsolódásom a Kör életébe

1943 elején kezdődött másfél éves ifjúságmentő-nevelő kapcsolatam a város akkori nyomornegyedének, a kurucdombi volt szélmalom-laktanyának 8-14 éves gyerekeivel. *Lichner Pál* bányamérnök-hallgató⁵ vezetésével a Kör ún. szociális munkacsoportja már 2-3 éve hetenként önkéntesen néhány órát foglalkozott a kurucdombi szükséggladásokban élő, elhanyagolt, gyakran iskolakerülő gyerekekkel, kulturált játékokra, helyes magyar beszédre, népdalokra, a magyar történelmi évfordulók játékos ismeretére oktatva őket. Ez a kezdeményezés elsősorban a soproni Volksbund-szervezet által

² Az én tanulmányaim idején *Walek Károly* a matematika, *Stasney Albert* az ábrázoló geometria, *Boleman Géza* a fizika és elektrotechnika, *Prosz János* az általános és szerves kémia tanszékvezető egyetemi tanára volt.

³ *Solt Béla* erdész professzor a Kari Tanács megbízásából felügyelte a Kör segélyelosztó tevékenységét.

⁴ Önkéntes társadalmi segítségnyújtásként egyes katonai alakulatok, néhány egyházi középiskola, a Szent Imre Kollégium stb. a Kör által javasolt rászoruló hallgatóknak ingyenes étkezést (esetenként csak ebédet) biztosított. Igen csekély térítésért rendelkezésre állt még a Városház téren (ma Fő tér) városi támogatással fenntartott népkonyha (diáknevelő Opera) is a Tábornok-ház földszintjén (persze igen vegyes közönnyel).

⁵ *Lichner Aurél Pál* a soproni kar irodagazgatójának, *Lichner Józsefnek* volt a fia. Nevét *Szilásra* magyarosítva, *Szilás A. Pál* néven a Miskolci Egyetem fluidum-bányászati tanszékének neves egyetemi tanára lett.

erőltetett s leginkább a nyomorgó német ajkú családok fiataljai számára vonzó, elnémetesítő törekvéseket igyekezett ellensúlyozni, vállalva használt gyermekruhák, ágyneműk gyűjtését és a város által ott üzemeltetett bérmosoda népszerűsítését is a diákság körében. Mivel a kurucdombi munkacsoport tagjai ezen a télen befejezték egyetemi tanulmányaikat, *Lichner Pál* önkénteseket keresett társadalmi munkájuk folytatására. Földim és ugyancsak Salgó-ösztöndíjas évfolyamtársam, *Csaszlava Jenő* bányamérnök-hallgató vállalkozott erre, s engem is bevont a csapatba (1943 őszétől *Szebényi Ferenc* bányamérnök-hallgató rendszeresen, mások pedig alkalmanként csatlakoztak hozzánk). Hetenként 1-2 alkalommal tartottuk a néhány órás foglalkozást. Ez a 20-30 főnyi, hiányosan öltözött, gyakran magyarul is rosszul beszélő gyerekcsapat már várt bennünket a labdajátékokra, a közös éneklésre, mondahallgatásra. Máig emlékezetes maradt számomra, ahogyan az 1943. év Mikulás-napját megünnepeltük e szeretetre, törődésre éhes gyerekekkel. Nem vittünk véhez egetverő dolgokat, de morszákkal mégis hozzájárultunk a magyarságtudat fenntartásához, s valamit enyhíteni próbáltunk a nyomorban élők hétköznapijain. A nagy bombázások azután véget vetettek a kurucdombi foglalkozásoknak, a múlt évtizedek szerencsére elmosták a szélmalom-laktanyai nyomornegyedeket is.

1943-ban javában dúlt a gyilkos világháború. A hallgatóságból észrevétlenül eltűnt az a néhány fiú, aki árja származását nem tudta előírásosan igazolni. A Don-kanyar lesújtó híreit megdöbbenő, de távoli valósággént éltük meg, ezek alig-alig befolyásolták a háborús korlátokat (származásigazolás, élelmiszerjegyek, elsőtétítés stb.) már megszokó hétköznapi életet. Ugyanígy voltunk a haláltáborokról, tömegsírokról, elhurcolásokról szóló suttogó hírekkel, de az újságokból, rádiókból ömlő hadi dicsőségekkel is. A Kör nem politizált, „csak” hagyományaira büszke, magyar és független akart maradni.

A farsangi hagyományos főiskolai bálon, amely a nehezedeő háborús körülmények miatt ez évben már álarcnélküli bál lett, sajnos nem vettem részt. Valószínűleg megfelelő ünnepi öltözék hiányában, hiszen a nehezen kiizzadott, használtként vett, de jó állapotú grubenem (amely kezdő mérnökként még bányajáró öltözékemül is szolgált) nem lett volna ide illő.

Húsvét után megkezdődtek a következő tanévi ifjúsági kör elnököt jelölő korteskedések. Az egyetem főbejáratával szemben lévő akkori sportpálya kőkerítésének maradványain még sokáig láthatók voltak olyan, ebből az időből származó, felmázolt kortesfeliratok, mint pl.: „Hangos daltól zeng az ájer, mert az elnökünk lesz Mayer”, vagy „Jobb ma egy Mayer, mint holnap egy Sebők” és másutt is hasonló. Tény, hogy az 1943. májusi kör közgyűlésen titkos szavazással *Saly Emil* után *Ruzsinszky István* bányamérnök-hallgató látta el ezt a nagy tekintélyt adó tisztséget.

Még gyönyörködtem a valétálók júniusi szalamanteres felvonulásában, de a valétabált már „impasszoltam”, mert irgalmatlanul tanulnom kellett, hogy az

összes előírt kollokvium letételét igazolhassam az idegenben, melyet otthon a vállalat igazgatóságának a tanulmányi szerződés szerint be kellett mutatnom.

Az 1943/44-es új tanév látszólag ugyanazokkal a köri hagyományokkal kezdődött, mint a korábbiak, de léleken már tudtuk, hogy a háborút most is a vesztes oldalon vívjuk, bármit is harsog a német propagandagépezet. A sokiskolás soproni diákság, élén a Kör alelnökével, *Buda Ernő* bányamérnök-hallgatóval, a Volksbund erősödő nyomását a magyar népi értékek (főleg a népdalok) szervezett megismertetésével, népszerűsítésével igyekezett ellensúlyozni. A hétvégeken megtelt a Művelődési Ház nagy koncert- és bálterme, ahol felkészült előadók és együttesek néptáncokat mutattak be, és különböző tájegységi, valódi magyar népdalokra tanították a sűrűn szorongó, lelkes diákságot. Ma is előnt a jó érzés, ha a bécsi döntésekkel visszacsatolt felvidéki és erdélyi országrészek először ott hallott és tanult népdalait hallom. A népi értékek előtérbe helyezése indokolja talán, hogy egy, akkori szemmel túlerotikusnak ítélt Karády-film bemutatását az Elit-moziban az összetrombitált ifjúság füttögéssel, sípolással megakadályozta. Bár volt olyan érzésem, hogy ebben inkább a jó hecc, mint a szilárd erkölcsi meggyőződés vitte a nagyobb szerepet.

Még a nyári üzemi gyakorlaton összegyűjtöttem néhány kedélyes bányász adomát. Ezekből egy csokorralvalót „*Mosoly a bányában*” címmel elfogadott megjelentetésre az akkor már harmadik évfolyamában járó, *Báskyánk* névvel és fedőlappal megjelenő köri havilap. Mindjárt be is vontak a szerkesztőségi munkába, mint korrektort és terjesztőt. Sajnos a háború ezt a zömében irodalmi, kulturális jellegű diáklapot is halálra ítélte, talán összesen 20-25 szám készült el belőle 1941 és 1944 között.

Közeledik a front

Sopron a néhanapján magasan átvonuló, a légiriadó ellenére nyíltan megbámult, amerikai harci repülőgéprajokon kívül eddig nem került személyes kapcsolatba az évek óta dúló véres háborúval. Ezért nagy riadalmat keltett, amikor 1944. március 19-én, vasárnap reggel a német katonák tüzelésre kész tankokkal néztek farkasszemet a Széchenyi téren is a templomokba igyekvőkkel. Német tankok azon a téren, melynek országzászlójánál néhány nappal előbb az egyetemi ifjúság, a Kör hagyományosan és méltósággal emlékezett az 1848. március 15-i forradalom évfordulójára? Hihetetlen volt, de igaz, hogy a németek megszállták az országot. Április 15-ével a németbarát új kormány a tanulmányi félétet befejezettnek nyilvánította. A köri élet átmenetileg megbénult, bár májusban a megszokottnál kisebb létszámú közgyűlés még egyhangúlag megválasztotta a Kör új vezetését az 1944-45. tanulmányi évre. Az elnök a független magyar államvezetésért közismerten lelkesedő *vitéz Laczkó György* erdőmérnök-hallgató lett. Én is bekerültem az ügyvezetést irányító választmányba, mint a pénzgazdálkodás ellenőre.

A tanév lezárása ellenére, aki felkészültnek érezte magát, az kollokválhatott a csonka félév tantárgyaiból, sőt jelentkezhettek az első négy félév eredményes vizsgái után esedékes első szigorlatra is. Így sikerült nekem is letennem ezt a szigorlatot, de bizony szívszorítóan szomorú körülmények között. A mechanikai tárgyakat összefoglaló mechanikaszigorlat ugyanis a zsidó származásának minősített és ezért áprilistól sárga csillag viselésére kötelezett *Kövesi Antal* professzor lakásán folyt *dr. Tárczy Hornoch Antal* dékán jelenlétében. A nagy tekintélyű, rendíthetetlen nyugalmáról híres, idősegyetemi tanár a megalázó rendelet óta nem járt be az egyetemre, melyet – szavai szerint – nem akart megszégyeníteni a sárga csillaggal, de feladatait rezzenéstelen arccal és szigorral a lakásán is ellátta.

A románok 1944. augusztus 23-i átállása miatt a harcok már közvetlenül az akkori államhatáraink közelébe kerültek, amikor megkezdődött – látszólag tervszerű rendben – az 1944. évi őszi szemeszter. Úgy tűnt, mintha az egyetemi ifjúság és maga a Kör is nem akarna tudomást venni a közeledő veszedelemtől, annyira hagyományápoló volt a hangulat a nyári gyakorlatról visszatérő firmák és az új balekok között. A vasútállomási balekfogadások, a balekvizsgákat előkészítő balekcsősi okítások a köri házban, majd maguk a balekvizsgák is – melyek némelyikét a választmány megbízásából már személyesen vezethettem –, a segélyezések beindítása, a kurucdombi foglalkozások stb. mind úgy indultak, mint „békeidőben”. A budapesti József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem – mint anyaintézmény – szeptember közepi évnyitó ünnepségén egy háromtagú köri küldöttség élén, kölcsönkapott díszegyenruhában (köpenyesen, kardosan) még én képviselhettem a soproni kar egyetemi ifjúságát. Emlékeim szerint nem győztünk visszasitztelegni a Budapesten nyüzsgő szövetséges külföldi katonák szalutálásának, mely szokatlan és ismeretlen egyenruhának szólt. Még megjelent a Bástyánk új száma (ez volt az utolsó), és leventeként október 13-án még kötelező hűségesküti tettünk *Horthy Miklós* kormányzóra, amikor az október 15-i napsütéses vasárnapon, a háborúból való sikertelen (elszabotált) kiugrási kísérletet követően egyetemi életünk gyökeresen megváltozott.

A feje tetejére állított tanulmányi rend

Ezen a ponton szükségesnek érzem annak a tanulmányi időrendnek a felvázolását, amelyet 1944 októberé és 1946 júliusa között az átvonuló háború és következményei miatt egyetemünk vezetői alkalmazni kényszerültek, mert ez az Ifjúsági Kör további tevékenységét is befolyásolta.

Az 1944. október 15-i nyilaskeresztes hatalomátvétel utáni napokban az új kormányzat úgy döntött, hogy csak a harmad-, illetve felsőbb éves mérnök- és orvoshallgatók folytathatják tanulmányaikat. Így Sopronban is csupán az akkor V., VII. és IX. félévüket hallgatóknak folytak tovább az előadások és gyakorlatok, melyek nagy részét a novembertől állandósuló délelőtti légive-

szély miatt délelőtt 10 óráig, illetve késő délután igyekeztek a tanszékek megtartani. Tudomásunk szerint a nyilas kormányzat ezzel azt a célkitűzést akarta biztosítani, hogy a háború sikeres befejezése után, melyet a bevetésre váró új rakétafegyverektől (a V1, V2 stb. ún. csodafegyverektől) várt, sok új mérnököt és orvost lehessen gyorsan munkába állítani. Ezt kívánta szolgálni az emelt heti óraszámú, gyorsított tanulmányi időrend is, az ún. rövidített félévek bevezetésével. Az 1944. őszi félév ebben a szellemben már november végén le lett zárva, és megkezdődött a kéthetes, rövidített vizsgahé- nap. Leckekönyvem tanúsága szerint december 20-án megkezdtem a 6. félév hallgatását, amely 1945. február 25-ig tartott. Erre az időszakra esett *dr. Sébor János* erdész professzornak (a budapesti lakóhelyén rekedt *dr. Cotel Ernő* dékánt helyettesítő prodékánnak) azon bölcs megegyezése a német földre telepítést irányító hatóságokkal, hogy a Sopronban maradt hallgatók minden vásár- és ünnepnapon kötelező nyolcórás sáncásáson vesznek részt, s ezért egyelőre – hiszen úgyis a határ mellett vagyunk, jelszóval – nem szükséges a soproni kart Németországba telepíteni. A budapesti anyaegyetem felsőbb éves hallgatóit ugyanis már december elején odavezényelték, nekünk ezt így sikerült megúsznunk.

A rövidített félévet ismét kéthetes, akkor jobbára már csak elméletinek tekinthető vizsgaidőszak követte, és 1945. március 10-én megkezdődött az új (nekem a 7.) félév. 1945. március 25. és április 29. között szünetelt az oktatás, mert – szerencsére nagyobb harci cselekmények nélkül – átvonult a városon a frontvonal, de utána következett a kényszer-összegyűjtésen alapuló közmunka, a „malenkij robot”. Aki ezt fogságba hurcolás nélkül megúszta, folytathatta tanulmányait a részben katonakórházként szolgáló egyetemi épületeknek a téli bombázások miatt (1944. december 6., 1945. február 21., március 4. stb.) csak papírral fedett ablakú helyiségeiben. Ez a félév azonban a régi tanulmányi rendre való visszatérés jegyében már július végéig tartott. Közben 1945. május 9-én Európában befejeződött a háború, a gyorsítással érintett vidéki hallgatók a félév befejeztével igyekeztek családjukat felkeresni, vagy akinek szüksége volt rá, valamilyen átmeneti munka után nézni. Jőmagam is ezért kapcsolódtam be akkor a földosztást követő falusi földbirtokrendezési mérési munkálatokba.

A régi tanulmányi rend helyreállítása a gyorsításban résztvevő hallgatók számára azzal a hátránnyal járt, hogy a következő (nekem a 8.) félévre csak 1946 tavaszán iratkozhattak be, s így kialakult számukra egy üres félév. A visszatért alsóbb évfolyamosok és az új hallgatók számára azonban 1945 szeptemberétől a megszokott tanulmányi időrend szerint indult az oktatás. (Megjegyzendő, hogy egy kisszámú, a gyorsításban részt vett hallgatócsoportnak, amely a háborús állapotok ellenére minden vizsgájával egyenesben volt, lehetőséget adtak tanulmányaik kényszerszünet nélküli befejezésére. Én nem tartoztam közéjük.) Végülis az 1945. őszi félév tanítási ideje december 6-án fejeződött be, majd – a fűtési

és ellátási gondok miatt egyhónapos késéssel – a következő, most már teljes létszámú félév 1946. március 4-én kezdődött el. Ez a félév a vizsgahónappal együtt 1946. július végéig tartott, és 1946 őszétől végleg helyreállt a megszokott tanulmányi rend.

Kényszerszünet a Körben

Visszatérve körí emlékeimre, az 1944. október 15-i nyilas hatalomátvétel után *Laczkó István* körí elnöknek köztudottan németellenes, hazafias érzelmű megnyilatkozásai miatt célszerű volt Sopronból eltűnni. A választmány ekkor a Kör kifelé irányuló tevékenységének felfüggesztéséről döntött, és a függőben lévő belső ügyek (segélyek, a Rákóczi utcai körí székház karbantartása stb.) vitelére *Járó Zoltán* erdőmérnök-hallgató vezetése alatt háromtagú bizottságot hozott létre, melynek én is a tagja voltam. Ebből az időből élénken emlékszem az 1944 decemberében végzett új mérnökök szerény búcsúztatására a Sátor-tanszék előadótermében. Egyéb-ként a Kör elhagyatott volt, csak *Tóth Sándor* bányamérnök-hallgató⁶, a tavasszal megválasztott körí ház-nagy, aki a Kör székházában lakott, gondoskodott (amíg lehetett) a ház takarításáról és tartotta a kapcsolatot *Járó Zoltánnal*.

A továbbiakban nem könnyű visszafognom privát emlékeimet az 1944 októberét követő egy éves időszak-ról (bombázások, sáncásás, frontátvonulás, megmaradt értékeink falusi elkötyavetyélése, a zabrálások és davar-jok, a „felszabadulást” követő életmentő egyetemi bab-levesek, az alkalmi pékinaskodás, a napokig tartó haza-utazás, a sorkosztos földmérés stb., stb.), mivel azonban írásom a Körrel való kapcsolataimról szól, mindezeket mellőzöm benne.

1945 júniusában a Kör Sopronban tartózkodó tagjai önkéntes szervezetséggel vonultak ki az 1945. március 30-i (nagy-pénteki) brennbergbányai gyilkos SS-akció áldozatainak temetésére. A Cszaslava-házaspár, a Feren-czi-testvérek és Neumann János tragédiáját számos írás feldolgozta, itt nem kívánom megismételni. *Cszaslava Jenő* bányamérnök-hallgató csodával határos módon lőtt fejsebbel életben maradt, de egyetemi könyvtáros fiatal felesége és a velük egyidőben, de másik helyszínen orvul agyonlőtt *Ferenczi János* erdőmérnök-hallgató és tartalékos hadnagy bátyja, valamint *Neumann János* kohómérnök-hallgató a menekülő SS-katonák áldozata lett. A hónapok múlva végzett exhumálások egyikén személyesen is jelen voltam. Emlékük kiolthatatlanul él bennem!

Ifjúsági körí elnökségem hónapjai

1945. október közepén, amikor a Gyórá, Cirák és Dénesfa Sopron megyei községekben négy hónapon át végzett földbirtokrendezési munkák befejeztével vissza-

tértem Sopronba, megkeresett az Ifjúsági Kör képvis-eletében *Mersich Endre* erdőmérnök-hallgató, és felkért, hogy vállaljam jelölésemet az Ifjúsági Kör elnök-választó közgyűlésén. Tőlük tudtam meg, hogy a gyakorlatilag hónapok óta alvó Ifjúsági Kör tevékenységének a felélesztését a családi kötelékekkel Sopronhoz fűződő *Ruzsinszky István* bányamérnök (volt körí elnök) kezdeményezte. Ő a nyáron összegyűjtötte a kör néhány soproni tisztségviselőjét, élükön *Mersich Endre* választmányi taggal, akit megbíztak az ügyvezető elnökí teendők ellátásával. A jelölést elfogadtam.

1945. október 27-én választottak meg az akkor 66 éves Bánya-, Kohó- és Erdőmérnök-hallgatók Ifjúsági Köre elnökének, egyhangúlag. Az egyhangú választás-ban szerintem nagy szerepe volt az ismertett rendha-gyó tanulmányi időrendnek, vagyis annak a körülmény-nek, hogy az 1946 tavaszi félév megindulásáig nem volt előadás-látogatási kötelezettségem. A Kör alelnöke *Szász Tibor* erdőmérnök-hallgató, főtitkára *Ruhmann Jenő* kohómérnök-hallgató lett, megválasztottuk a vá-lasztmány tagjait is. A matézis épület előadótermében tartott közgyűlési bemutatkozáson vázoltam alapvető törekvéseimet:

- az új hallgatókban, de Sopron városában is újra tuda-tosítani kell a „főiskolai” ifjúság jelentőségét, s ennek érdekében a selmeci hagyományok (balekvizsgák, szakestélyek, bálók, szalamander stb.) felújítását hala-déktalanul meg kell szervezni;
- meg kell próbálni enyhíteni a hallgatók szociális gondjait, elsősorban a tanulmányi körülmények javí-tásával és a korábbi segélyezési módok újraélesztésé-vel;
- ki kell takarítani és rendbe kell hozni a Rákóczi utcai körí székházat (melynek egy részét a szovjet csapatok istállónak használták), hogy otthona legyen a körí életnek.

A közgyűlés a kitűzött célokat elfogadta, s utána a választmány igyekezett a feladatokat megosztani. Teljes egyetértés volt köztünk abban a tekintetben, hogy – a háború alatt is követett magatartásnak megfelelően – igyekszünk az Ifjúsági Kör nemzethű elkötelezettségét és szervezeti függetlenségét megőrizni.

Mivel több mint 60 év távlatából már nem emlék-szem az elkövetkező hétköznapi aprómunkás részle-teire, alábbiakban csupán a jelentősebb megmozdulása-inkat próbálom kiemelni.

A választást követően jött el a hagyományos novem-ber elsejei gyász-szalamander ideje, ezt mindenképpen meg akartuk tartani. Október 30-án ennek érdekében fel kellett keresnem a közterületi tömegrendezvényeket engedélyező szovjet őrnagyot (talán Turov volt a neve), aki a Kossuth Lajos utcában, a volt nyilasházbeli szék-helyén fogadott éppen ebédelés közben. Tolmács segí-tségével elmagyaráztatta kegyeleti felvonulásunk lénye-

⁶ *Tóth Sándor*, aki tőlünk több mint 10 évvel idősebb volt, az 1940-ben felszabadult bihari vidékről származott, és érett fővel, profi sportolói és kereskedői múlttal kezdte meg soproni tanulmányait, melyre korábban szülőhelyén a román uralom nem adott lehetőséget. Életútja során a Bányászati Tervező Intézet elismert létesítményi főmérnöke volt. Haláláig hűségesen ápolta körí kapcsolatait. Ebben az évben van halálának tizedik évfordulója.

gét, azonban a Sopront magyarnak megtartó 1921-es felkelőharok főiskolás hősi halottai iránt megnyilvánuló tiszteletadás az osztrákok érintettsége miatt nem tartotta időszerűnek. Mikor megemlítettem neki, hogy egyetemünknek vannak a visszavonuló német csapatok által megölt új mártírjai is, a Ferenczi-testvérpár, a Csaszlava-házaspár és Neumann János személyében, az őrnagy megenyhült és a koradélutáni órákra rendőri kíséret mellett engedélyezte a gyász-szalamandert, de nem a Szent Mihály-temetőben nyugvó Szecsányi-Mahatsek főiskolás felkelők sírjához, hanem a Ferenczi-testvérek nyughelyéhez, a Balfi úti evangélikus temetőbe. A szalamanderes gyászmenet – mintegy 30 rendőr kíséretében – 1945. november 1-jén 15 órától méltósággal vonult az egyetemtől végig a városon, majd hangtalanul koszorút helyeztünk *Ferenczi János* erdőmérnök-hallgató és tanár bátyja sírjára.

A következő körülmények 1945. november 6-án a hagyományos ismerkedési szakestély volt *Béldi Miklós* I. éves erdőmérnök-hallgató díszbalek megkezdésével. A szakestélyt a Szent György utcai evangélikus konvent emeleti dísztermében tarthattuk meg a még hatályos kijárási tilalom miatt 18-21 óra között, kb. 120 meghívott és kiválasztott firma részvételével. A szakestély elnöke a hagyományok szellemében az Ifjúsági Kör elnökeként én voltam, két oldalamon, mint díszvendég *dr. Tárczy Hornoch Antal* és *dr. Vendl Miklós* professzor ült. Megfelelően előkészítve, jó hangulatban folyt le a háború utáni első hivatalos szakestély (amely életem egyetlen, általam vezetett szakestélye maradt).

Emlékeim szerint *Ruhmann Jenő* főtitkár kitűnő szervezésében november 15-én este 9 óra és hajnali 6 óra között rendeztük meg a hagyományos balekbált. Erre szigorúan csak írásos meghívóval lehetett az egyetem kapuján belépni, melyet azután hajnalig lezártunk a gyakran még garázdálkodó megszálló katonák ellen (az övintézkedést mindenki megértéssel, sőt örömmel fogadta). A tánc részére a botanikus kertben álló, a bombázásoktól viszonylag ép állapotban maradt matézis-épület kiürített nagy előadóterme állt rendelkezésünkre, ugyanott az ábrázoló geometria rajztermét vehettük igénybe büféül. A bált a meghívottak részére batyus alapon (szendvics + sütemény) hirdettük meg, a büfé csak italt szolgáltatott ki. Kitűnő volt a hangulat, nem kis mértékben a zárt egyetemi vaskapu adta, régen várt személyi biztonság miatt, melyre a Kör önként vállalkozó, egymást váltó tagjai féltékenyen vigyáztak.

November második felében nehéz napok következtek. Az előadásokon és a gyakorlatokon a nyirkos, hideg levegőjű, a háború sebeit viselő előadókban didergett a hiányos téli ruházattal rendelkező, korgó gyomrú hallgatóság. Egyik nap a porta melletti hirdetőtáblán hallgatói sztrájkjal fenyegető névtelen írás jelent meg, arra az esetre, ha az Ifjúsági Kör vezetősége rövid időn belül nem tudja elérni a félév mielőbbi lezárását az áldatlan oktatási körülmények miatt. Kihallgatást kértem ezért *Modrovich Ferenc* erdész professzortól, az akkori dékántól, s tolmácsoltam a hallgatóság kérelmét. Mivel a Kari Tanács az előző tanulmányi félévek ismertetett zavaros

körülményei után végre a normális tanulmányi időrendhez szeretett volna visszatérni, a dékán hallani sem akart a félév lerövidítéséről. A hallgatók rossz hangulatát tovább fokozta, mikor meghallották, hogy a budapesti Műegyetemen ugyanilyen okokból a hallgatóság kikényszerítette a félév november 30-i befejezését. Újra felkerestem *Modrovich professzort*, de ő hajthatatlan maradt. Amikor közöltem vele, hogy az esetleges hallgatói sztrájkért nem tudom vállalni a felelősséget, annyira dühbe gurult, hogy szabályosan elkergetett, s még a dékáni irodákból levezető lépcsőházban is utánam kiáltozott. Ebben a kényszerhelyzetben harmadmagammal Budapestre utaztam (ez az akkori közlekedési viszonyok között nem volt egyszerű és olcsó dolog), és kihallgatást kértem *Heller Farkas* közgazdász professzortól, a Műegyetem akkori rektorától. Ő helyzetünk ismertetését megértéssel fogadta és kérésünkre – előtűnk – telefonon felhívta *Modrovich professzort*, a Kari Tanács állásfoglalásának felülvizsgálatát kérve. Ennek hatására december 6-án lezárult a félév, a kedélyek megnyugodtak, de kapcsolatom *Modrovich professzorral* jó ideig hűvös maradt.

A félévi vizsgák után a hallgatók többsége hazautazott, a Sopronban maradtakkal nekifogtunk a Rákóczi utcai körüli ház rendbetételének. A munkákat *Tóth Sándor* bányamérnök-hallgató, az újraválasztott körüli ház nagy irányította nagy ügybuzgalommal és komoly hozzáértéssel. A rendbetétel csak a földszinti helyiségekre terjedhetett ki, mert az emeleti szobákat, melyeket még a nyilas éra közellátási adminisztratív célokra foglalt le, a Kör az 1948. évi önkéntes feloszlásáig sem tudta visszakapni.

1946 januárjában *dr. Hám Tibor*, akkori Sopron vármegyei főispán, kisgazdapárti politikus, egy kora estén a megyeházára összehívta a soproni ifjúsági szervezetek vezetőit. Az Ifjúsági Kör részéről én vettem részt a megbeszélésen. A főispán rendet, fegyelmet, a közcélú társadalmi munkákban való részvételt és összefogást kért a különböző pártok ifjúsági részlegeinek, az iskolai és egyházi ifjúsági szervezeteknek a vezetőitől. Kimondatlanul is érezni lehetett, hogy a felhívás valamiféle közös ifjúsági szervezet létrehozásának ösztönzésére irányul. Kifejtettem ott, hogy a közel 70 éves Ifjúsági Kör minden körülmények között meg kívánja őrizni pártoktól független önállóságát, de kész részt venni minden építő jellegű feladat megvalósításában. Ezt az alkalmat használtam fel arra is, hogy a főispán személyes közbenjárását kérjem az ingyenes étkeztetések újraindításához. A kérés nem maradt pusztába kiáltott szó, márciustól már konkrét segítséget tudtunk nyújtani az azt igénylő társainknak.

A téli hónapokban Budapestről is megkeresték a Kör vezetőségét egy országosan egységes főiskolai diákszervezet (a MEFESZ) megalakulásának támogatása végett. E megbeszéléseken *Szász Tibor* alelnök fejtette ki, hogy az ún. selmeci szellemet valló, a diák hagyományokat élénken ápoló patinás diákegyesületünk ragaszkodik szervezeti függetlenségéhez.

1946 tavaszi féléve a március 2-i hagyományos főiskolai bálalattal indult, melyet a balekbállal megegyező helyen és azonos feltételekkel, azonos körülmények között rendeztünk meg az egyetemen belül, csak a hajnali zárórát lehetett már két órával előbbre hozni. A nyitótáncsal és elnöki megnyitóval bevezetett bál nagyszerűen sikerült, többek között a zárt és őrzött egyetemi kapuknak is köszönhetően.

A következő hetekre, hónapokra a rohamtempóban gyorsuló infláció nyomta rá bélyegét. Az egyik napról a másikra élés nem kedvezett az igazi diákélet kialakulásának. Jómagam is egy nagymamámtól örökölt, hosszú arany nyaklánc szemenkénti eladásából éltem. A kamarák belső vitáktól hangos világát beárnyékolta, hogy a hallgatóság között itt-ott feltűntek nagyhangú, erősen balos nézeteket hirdető egyének, akik nyíltan támadták az általuk idejtműltnek tekintendő Ifjúsági Kört, mint nacionalista szellemű közösséget.

Így érkezünk el 1946. május végén a valétafelvonuláshoz, elnökségem utolsó nyilvános szerepléséhez. Erre az engedélyt a rendőrségtől minden nehézség nélkül megkaptuk. A hagyományokhoz igazodva a valétalók civilruhában, a kísérek egyenruhában, égő bányászlámpákkal a kezükben vonultak végig a város főutcaíain *Bokor Pál* bányamérnök-hallgató – mint valétaelnök – vezetése alatt, aki kalapkarimáján számos szalagot viselt a Sopronban nem csak tanulással töltött jó néhány év emlékére. A valétamenet a háborús évek viszontagságait bőven átélte, a vállalkozások nyilvános búcsúja volt a kedves várostól, az Alma Matertől. A hagyományos valétabál megrendezésére akkor, a billpengők hónapjaiban már nem gondolhattunk, szűk körű szakestélyen idéztük fel egyetemi éveink víg perceit és szorongásait.

KÁRPÁTY LÓRÁNT 1924-ben született Salgótarjánban. Bányamérnöki tanulmányait Sopronban végezte, az 1945-46. tanévben a hallgatók Ifjúsági Körének az elnöke volt, 1949-ben diplomázott. Üzemvezetési gyakorlatot a nógrádi és borsodi szénbányaszatban szerzett. Az 1960-as években a Bányászati Tervező Intézet bányatelepítési osztályát vezette. Beruházási osztályvezetőként dolgozott Borsodban, Tatabányán és a Magyar Szénbányászati Trösztben. 1984. évi nyugállományba vonulása előtt a Központi Bányászati Fejlesztési Intézet bányászati főmérnöke, majd koordinációs főosztályának vezetője volt. Az OMBKE-nek 1949-től tagja. Közel 40 éven át volt a BKL Bányászat olvasószerkesztője, 1986-90 között felelős szerkesztője. Az egyesület tiszteleti tagja.

OMMF-MBFH együttműködési megállapodás

2008. májusban *Papp István*, az Országos Munkavédelmi és Munkaügyi Főfelügyelőség elnöke és *Szabados Gábor*, a Magyar Bányászati és Földtani Hivatal elnöke együttműködési megállapodást írtak alá. A munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII., a bányászatról szóló 1993. évi XLVIII. és a munkaügyi ellenőrzésről szóló 1996. évi LXXV. törvények megfelelő előírásaira tekintettel.

Az együttműködés célja a munkaügyi, munkabiztonsági és munkaegészségügyi tevékenység összehangolása az MBFH és az OMMF között, rendszeres kölcsönös tájékoztatás, együttes ellenőrzések, továbbá együttműködés a munkavédelmi képzésben és a jogszabályalkotásban. A felek az együttműködéstől az alábbiakat várják:

A bányászati tevékenység végzése során a munkavállalókat érő, a munkavégzésből és a munkakörnyezetből származó

Május végén a köri közgyűlés megválasztotta a következő tanév tisztségviselőit. Az új elnök *Igmándy Zoltán* erdőmérnök-hallgató lett. Arra már nem emlékszem, hogy egyedüli jelölt volt-e, mindenesetre azt a zajos, falfeliratos, szórócédulás korteskedést, ami a régebbi elnökjelöléseket oly tréfás-komolyan megelőzte, elmosta az idők kegyetlen változása. A tanév befejeződött, ki-ki, amennyire körülményei engedték, vagy a kötött vizsgarend lehetővé tette, eleget tett tanulmányi kötelezettségeinek, azután legtöbbször valamilyen anyagi forrást biztosító munkálkodás után néztek. Én is folytattam a természetbeniekben (zsír, krumpli, bor stb.) fizetett falusi földbirtokrendezési munkákat, de nem a versenytársakkal túlsúfolt Sopron megyében, hanem a Balaton északnyugati partvidékén, amely akkor Zala megyéhez tartozott.

Noha újra bekerültem az Ifjúsági Kör választmányába, a fegyelmi bizottság vezetésére, az egyre hangosabbá váló ideológiai vitákat messze elkerültem. Nem is tettem mást, a napi megélhetési gondok, a 9. szemeszter látogatása, az elmaradt kollokviumok pótlása, a II. szigorlat stb. minden energiámat lekötötte.

Még Sopronban éltem meg, hogy a Kör az 1947/48. tanévre *Ruhmann Jenő*t elnökké választotta, de a Kör halódásáról és utolsó hónapjainak eseményeiről személyes benyomásaim nem maradhattak. 1947 nyarán – bizony még jó néhány elmaradt vizsgával terhelt – az államivá lett szénbányászat munkába állított Salgótarján szénbányáiban. Onnan jártam Sopronba elmaradt vizsgáimat pótolni, majd a végszigorlatot letenni. De ez már másik történet.

veszélyek, egészségkárosító hatások mind teljesebb körű feltárása, a kockázatok csökkentése és lehető legalacsonyabb szinten tartása, a munkahelyi balesetek és a foglalkozási betegségek számának csökkenése.

A hatékony munkaegészségügyi felügyelet, a munkavédelmi (bányabiztonsági, munkaegészségügyi) előírások folyamatos számonkérése rövid és hosszú távon a munka humanizálását és a szociális munkavédelem megvalósulását fogja eredményezni.

A munkaügyi ellenőrzés során szerzett tapasztalatok kölcsönös cseréje kedvező hatást gyakorol a munkáltatók jogkövető magatartásának elősegítésére, és kitekintést, ismereteket nyújt az elkülönült szakterületeken a munkajogi szabályok érvényesüléséről.

www.mbfh.hu
KF-PT

Szoboszlai Kornél professzor emlékére

A BKL „Hol sírjaik domborulnak...” címmel két cikkben ismertette Sopronban elhunyt és eltemetett egykori professzorok szakmai életútját [1]. Szoboszlai Kornél nem szerepel az ismertetett professzorok között, ezért hézagpótlónak számom ezt az írást.

2007-ben volt 115 éve, hogy a Baranya megyei Szászvár bányászközségben született, és 75 éve, hogy Sopronban elhunyt Szoboszlai Kornél bányamérnök. Felsőfokú tanulmányait az 1910-1914. években végezte a selmecbányai m. kir. Bányászati és Erdészeti Főiskola Bányamérnöki Szakosztályán (karán). 1914 nyarán az ország legnagyobb szénmedencéjében, a Salgótarjáni Kőszénbánya Rt. petrozsényi bányájánál lett segédmérnök. A világháború kitörésekor a komáromi tüzérezredhez vonult be katonai szolgálatra, és már ősszel a szerb fronton, májusban a Doberdón szolgált. A 33 havi frontszolgálat alatti érdemeiért a kardokkal ékesített bronz érdeméremmel, a bronz, az I. és II. osztályú ezüst vitézségi éremmel, a Károly csapatkereszttel, a sisakos háborús emlékéremmel tüntették ki, és két hadseregparancsnoki dicséretben is részesült.

1918 decemberében visszakerült Petrozsénybe, dolgozott a piscoui üzem vízmentesítésén, és az aninóasai (egerpataki) főakna vízvédelmi munkáját irányította. Az 1920-1924. években az Első Dunagőzhajózási Társaság (DGT) pécs-szabolcsi üzeméhez kerülve, mint bánya-főfelügyelő dr. Jičinsky Jaroslav koncentrációs és fejlesztési programja keretében a 400 m-ig mélyített Szent István-akna munkáinak irányításával bizonyította szakmai tudását és emberi rátermettségét [2]. A programot és az addig megvalósított létesítményeket szakszerűen ismertette az OMBKE Pécsen tartott közgyűlésén.

1923-ban egészségének megromlása miatt kénytelen volt a rendszeres bányajárást igénylő pécsi állásáról lemondani. Henrich Viktor bányamérnök – később a Frölich és Klüpfel Bányászati Mélyépítő Vállalat többségi tulajdonosa – hívta meg 1924-ben a cég műszaki igazgatóságára. A petrozsényi munkák befejezése után ugyanis a cég Zsil-völgyi munkákon képzett magyar aknamélyítői mélyítették a DGT pécsi aknáit [3], köztük a pécs-szabolcsi is.

1926-ig tartó tevékenysége során az egercsehi (Beniczky I. és II.), a csolnoki (II. sz. függőleges-), a tokodi (XVII. és XVIII-as iker-) aknák mélyítése, a nagy-mányoki Rezső szállító- és légakna továbbmélyítése (400-800 m-ig), a zagyvapálfalvai légakna felső szakaszának átfalazása, az új tokodi altáró szállítási rendszerének továbbfejlesztése foglalkoztatta. Szokatlan feladatokat kellett megoldani a m. kir. Lőporgyárüzemi Rt. fűzfői telepének építésénél – több technológiai létesítmény robbanásbiztos sáncolása, lőporraktár és erőtelep kő-

bányából indított nagyszelvényű föld alatti térségeinek kiképzése –, melyekkel elismert érdemeket szerzett [4].

Az évtizedes sokoldalú gyakorlati tapasztalata mellett folyamatosan fejlesztett elméleti tudása alapján javasolta a Főiskola Tanácsa 1926-ban a bányaművelés-tani tanszék élére. Ennek alapján nevezte ki a pénzügyi kormányzat 1926. szeptember 5-én főiskolai rendkívüli tanárnak. A tanszéket addig Réz Géza egyetemi rendes tanár vezette, de 1926 szeptemberében már Szoboszlai szigorlatoztatta a végzős évfolyamot bányaművelésből. A kormányzó 1928. május 15-én nevezte ki rendes tanárrá, professzorrá.

A szakirodalom részletes tanulmányozása és saját szakmai tapasztalata tették lehetővé számára a modern bányaművelés tananyagának rendszerbe foglalását, melyhez a – három kötetre tervezett – tankönyve I. kötetének kéziratát tudta csak elkészíteni. A Bányászati és Kohászati Lapok részére cikket írt pl. a beton és vasbeton szerepéről a bányászati mélyépítésben, a mélyfúrás szerepéről a haszonvíznyerésnél stb. 1928-ban ő dolgozta ki a bányamérnöki oktatás reformjának tervezetét. Tanszéke részére megszerezte a bányaművelés gyakorlati oktatásának segédeszközait, mintatárót létesített a főiskola területén, kibővítette a főiskola bányaműveléstani gyűjteményét stb.

Fiatalon, 40 éves korában vitte el a kérésre kérésre kaszás. „Felvonták a gyászlobogót a főiskola ormára!” A főiskolán felállított ravatalnál a bányász-kohász-erdész ifjúság díszőrsége és a tanártársak szomorú testülete előtt dr. Vitális István professzor búcsúztatta a bányásztanárt, a tanártársat, egykori diákját. A gyászmenetet az új Szent Mihály temető felé a gyászlobogó és a díszőrség nyitotta meg. A brennbergi bányászzenekart a főiskolások fáklyás menete – és a papság követte. A koporsót a gyászoló feleség és két kiskorú gyermek, majd a főiskola tanári kara, a hazai és külföldi küldöttségek után nagyszámú gyászoló közönség kísérte.

A sírnál Ruzsinszky László, a Főiskolai Ifjúsági Kör elnöke búcsúztatta a hallgatók nevében és mondott utolsó „Jó szerencsét!” Sortűz dördült a katona tiszteletere, és a bányász gyászdal zárta a temetést.

Mendly Lajos

IRODALOM

- [1] BKL 139. évf. 1. sz. p. 19-24, 4. sz. p. 52-53 (2006)
- [2] Baracska Szoboszlai Kornél + (Nekrológ) BKL LXV. 15-16. sz. Bp., p. 298-300 (1932)
- [3] Tóth Árpád: 100 éve alakult ki a magyar szakosított bányáépítés, BKL Bányászat 140. évf. 5. sz. p. 2 (2007)
- [4] Dr. Jenei Károly: A Nitrokémiai Ipartelepek története 1921-1948. Magyar Történelmi Társulat Üzemtörténeti Szakosztálya kiad. p. 27-28 (1976)

Dr. Szokol Pál (1848-1936) élete és munkássága

Az elmúlt századokban Nagybánya és vidékén számos kitűnő szakember dolgozott a bányászat és a földtan területén, akik tudományos vagy gyakorlati tevékenységükkel hírnevet szereztek mind maguknak, mind Magyarországnak.

Ezek közül való *dr. Szokol Pál* bányafőmérnök, bányatanácsos, geológus, a felsőbányai bányaiskola volt vezető tanára, aki a bányászati földtan és ásványtani tudományok terén egyaránt széles körű ismeretekkel rendelkezett. Mint tudós tanár és kutató, a 19. század végén és a 20. század elején, jelentős részt vállalt az akkori Magyarországhoz tartozó Nagybánya és vidéke földtani kutatásában, bányászati és kohászati problémáinak megoldásában és a bányaipar fejlesztésében.

Dr. Szokol Pál szakmai és tudományos tevékenységét ma már kevesen ismerik, azonkívül ebben az évben van születésének 160. évfordulója, úgy gondoltam, jó alkalom kínálkozik, hogy tisztelettel adózzak emléke előtt, és a bányásztársadalommal megismertessem őt. Tudománytörténeti szempontból sem érdektelen életútját érdemes megismerni és bemutatni munkásságát.

Dr. Szokol Pál 1848. december 13-án született Nagykürtös közelében Alsófehérekút (ma Fehérkút, Pribice SK) kisközségben, Hont megyében [5]. A középiskola elvégzése után a selmecbányai Bányászati és Erdészeti Akadémián folytatta tanulmányait, ahol 1870-ben szerzett bányamérnöki oklevelet. 1873-ig a szélaknai bányahivatalnál dolgozott, mint bányatiszt, 1873-ban áthelyezték Felsőbányára, a Nagybányáról akkor odaköltözött bányaiskolához. Miközben Felsőbányán tanított, magánúton tanári képesítést szerzett a kolozsvári Magyar Királyi Tudományos Egyetemen. A tudományegyetem Matematika-Természettudományi Karhoz tartozó, *Koch Antal* által vezetett, Ásványtan-Földtan Szakán doktori szigorlatot tett. 1896-tól a felsőbányai bányaiskola vezető tanára volt és 1908-tól bányatanácsos [2]. 1893-tól volt aktív tagja a Magyarhoni Földtani Társulatnak, az 1901-ben alakult Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület Nagybányavidéki Osztályának alapító tagja, a Bányászati és Kohászati Lapoknak aktív munkatársa volt. A kiváló tudóstanárra 46 évi töretlen tanári pályafutásának a térség román megszállása és a magyar nyelvű oktatás megszüntetése vetett véget; 1919-ben vonult nyugalomba. 88 éves korában, 1936. október 27-én hunyt el Nagybányán, temetésén a területi bányagazgatóság és bányaművek dolgozói nevében az akkori területi bányagazgató *Suciu Stefan*, a barátok nevében pedig *Treiber Elek* bányamérnök főtanácsos mondott búcsúbeszédet [4].

Dr. Szokol Pál kitűnő vezető, nagy tudású tanár, jó pedagógus és szorgalmas ember volt, aki hírnevet szerzett iskolájának és Magyarországnak. Az iskolájából kikerült fiatalok közül sokan szereztek mérnöki oklevelet Selmecbányán és Sopronban. Nagybányának és vidékének a 19. század második felében és a 20. század elején *dr. Szokol Pál* volt az egyik legkarizmatikusabb személyi-

sége, meghatározó jelentőségű bányamérnöke, megbecsült geológusa és mineralógusa.

Tudományos tevékenységének kezdeti szakaszában főleg bányászattal, bányagépészettel és matematikával kapcsolatos tanulmányokat jelentetett meg. Ekkor jelent meg „*Az aknaszlatinai sótelep bányászata*” című cikke is. A kolozsvári tanulmányait követően tudományos tevékenységének fő témái már a geológia, bányageológia (ércteleptan), hidrogeológia, kőzettan és ásványtan voltak, köszönhetően annak, hogy kiváló ismerője volt a helyi bányászat érctelepeinek és ásványainak.

Külföldi és honi szaklapokban (BKL, Földtani Közlöny Magyaró-i Kárpáteg. Évk.) az antimon és ezüstérccek előfordulási viszonyairól, a nagybányavidéki érctelepekről, telékekről, földtani viszonyairól, a földrétegek kialakulásáról és az ásványok keletkezéséről több mint negyven tanulmányt jelentetett meg [1, 2, 3]. Felsőbánya érctelepét és ásványait is több közleményében ismertette. Kutatta az ásványok mágneses tulajdonságait, kutatásainak eredményeit 1908-ban publikálta.

A felsoroltakon kívül kisebb közleményeinek tárgya matematika, fizika és iskolaszervezés volt. A Nagybánya és Vidéke hetilapban a különböző drágakövekről publikált ismeretterjesztő cikkeket. 1928-ban jelent meg ugyanitt „*A Holt-tenger aszfaltja*” című cikke is.

Az ércteleptani tanulmányaiban a bánya vagy telér ásványainak genetikai és paragenetikai szemlélete érvényesült, bővítve a saját gyakorlati feljegyzéseivel. A köztetképződéssel kapcsolatban a gyakorlati megfigyelései mellett elméleti áttekintéseket is közölt. Az általa gyűjtött anyag feldolgozása révén számos új adattal járult hozzá Nagybánya és vidéke kőzet- és ásványvilágának jobb megismeréséhez.

Karizmatikus személyiségét figyelembe véve, *Wekerle Sándor* pénzügyminisztersége idején (1889-1892) felkérték, hogy pályázzon a budapesti műegyetem tanári állásra, amiről a felsőbányai tanítványai miatt mondott le [4]. Ez a magatartás a régi erdélyi tudósokéhoz hasonló, mint a *Bolyaiak* vagy *Brassai Sámuel*, akik kisebb vidéki városokban művelték magas szinten a tudományt és adták tovább tanítványaiknak. Tudományos tevékenységéért és a térség bányászati gondjainak megoldásában való részvételéért 1909-ben 100 koronával jutalmazták meg.

Nagy természetjáró és ásványgyűjtő is volt, sok ritka ásvány is volt gyűjteményében. Bajfalu (Danesti) határában ő fedezett fel egy kénes-sós forrást, és az ő útmutatásai alapján hozták felszínre a forrás gyógyvizét. A víz vegyi elemzését *Woditska István* végezte el, és az eredmények alapján a helyszínen gyógyfürdő létesült.

Nagy formátumú természettudós volt, aki nyugdíjba vonulása után is aktív részt vállalt Nagybánya és vidéke tudományos és társadalmi életéből. Tudományos előadásokat tartott és természettudományokat népszerűsítő cikkeket írt. 1929-ben részt vett az erdélyi és bánsági bánya- és kohóművezetők kongresszusán, ahol előadást is tartott. A nyugdíjazása utáni cikkei főleg a Nagybánya

és Vidéke, valamint a Nagybányai Hírlap oldalain jelen-
tek meg [4].

Cikkeinek, tanulmányainak – melyeket a megbízha-
tóság jellemez és ma is forrásértékűek – a teljes körű be-
mutatására nem törekedtem, csupán a jelentősebbekre
hívom fel a szakmabeliek figyelmét:

- *Az aknaszlatinai sótelep bányászata*, BKL p. 133-135, 148-149 (1879)
- *A nagybányai bányakerület földisme viszonyai*, A M. kir-i Kárp-egy. Évk. P. 149-162 (1885)
- *A feketebányai telérek*, BKL 20. sz. p. 187-189, 196-198 (1887), BKL 21. sz. p. 6-7, 12-14, 23-24, 38-39, 47-48 (1888)
- *A Nagybányavidéki Bányakerület bányageológiai viszonyai*, BKL 28. sz. p. 4-8, 20-25 (1895)
- *Véresvíz aranyerei*, Föld. Közl. XXVI. sz. p. 243-246 (1896)
- *Felsőbányai bányaiskola* (A nagybányai bányagazgatósági kerület monográfiája, szerk. Woditska I.), Nagybánya p. 306-309 (1896)
- *Az antimon és ezüstércek előfordulása és asszociatív viszonyai a felsőbányai ércekben*, BKL 35. sz. p. 6-8, 25-28 (1902)
- *Az ásványok mágnessége és ez alaponi osztályozása*, BKL 41. sz. II. köt. p. 341-359 (1908)

- *Bajfalu ártézi vize földtani ismertetéssel*, Nagybányai Hírlap jún. sz. (1928)
- *A középhegy ércei és ásványai*, Nagybánya és Vidéke júl. 4. sz. (1928)
- *Az ásványok világa*, Nagybánya és Vidéke aug. 4. sz. (1929)
- *Érctelepülés a középhegyi telérben*, Nagybánya és Vidéke szept. 18. sz. (1932)
- *Nagybánya vidékének földalkata, tekintettel az iparra és bányászatra* (előadás)
- *A földkéreg kialakulása és az ásványok keletkezése* (előadás)

Réthy Károly

IRODALOM

- [1] Bányászati és Kohászati Lapok tartalommutatója, MÁFI, 1967, Budapest p. 43 (1868-1950)
- [2] Bányászati és Kohászati Lapok (1898, 1908)
- [3] Földtani Közlöny XXVI. p. 243-246 (1896)
- [4] Nagybánya és Vidéke 1873-1936-os évek számai
- [5] Szinyei J.: Magyar írók élete és munkái XIII. köt. p. 1033 (1909)

Egyesületi Ügyek

OMBKE levelező lista az interneten

A Választmány december 12-i ülésén megvitatta az Ifjúsági Bizottság előterjesztését a fiataloknak az egyesületi életbe történő hatékonyabb bevonására. (Lásd az OMBKE 96. Küldöttgyűlésének 4. határozata végrehajtásáról szóló beszámolót a jelen lapszámunk 27. oldalán.)

Az előterjesztés egyik pontja volt egy *OMBKE levelező lista* létrehozása. Az előterjesztést a Választmány ellenvetés, kifogás nélkül elfogadta, ennek megfelelően az Ifjúsági Bizottság lépéseket tett a levelező lista létrehozására. A Miskolci Egyetem Számítóközpontja vállalta a listakezelő program installálását és futtatását, *Morvai Tibor*, a Bizottság elnöke pedig a lista *szigorú felügyeletét*. A listára csak az ő engedélyével jut fel levél, ami biztosítja a komolyságot, és nem utolsósorban a spam- és vírusmentességet. A levelező lista az egyesületi tagság közvetlen kapcsolattartó, véleménynyilvánító fóruma lehet, és ezt a célját annál hatékonyabban teljesíti, minél többen íratkoznak fel rá.

Tisztelt Tagtársak, kedves Olvasóink!

Májusban elindult az OMBKE levelezőlistája. Amennyiben szívesen olvasnának az Egyesülettel kapcsolatos információkat és híreket, vagy ilyeneket megosztanának a listára felíratkozottakkal, kérjük, írjanak egy emailt *Morvai Tibornak*, a lista moderátorának az alábbi email címre:

gtbmor@uni-miskolc.hu

A levélnek nem kell szöveget tartalmaznia, elég, ha a levél tárgyának beírja, hogy „OMBKE lista”.

Bízunk benne, hogy ha élünk az internet adta lehetőséggel, heti rendszerességgel lehetünk jelen tagjaink életében. Különösen fontos lehet ez azok számára, akik kicsit elszigetel-

ten élnek, nincsen a közelükben helyi csoport, van viszont internetelérésük.

Választmány – Ifjúsági Bizottság

Bányász-kohász szakestély

2008. május 8-án az OMBKE tapolcai bányász és ajkai kohász szervezetei közös „Tömörített Bauxit-Timföld Szakestélyt” tartottak Szigligeten, az Eszterházy pincében. A szakestélyt „óvatos” borkóstolás vezette be a pincemesterek vezetésével.

A szakestély elnöke *dr. Pataki Attila* volt, a komoly pohár beszédet *dr. Tolnay Lajos*, a MAL Zrt. elnöke, az OMBKE elnöke tartotta.

A szakestélyre a MAL-on belüli szervezeti/szerkezeti és személyi változások adták az alkalmat. A divizionális termelő egységek nem változtak, az *alapanyag-ellátó bauxit és hidrát divíziók összevonása* mellett megjelent a finom termék divízió. Nagyobb hangsúlyt kapott a nagyobb hozzáadott értéket képviselő termékek továbbfejlesztése, a minőség-menedzsment és a stratégiai marketingen alapuló kereskedelem. A társaság a felső döntési szinten az irányítási feladatokat megosztotta: *Martin Rümmelein* vezérigazgató a fejlesztést, a minőség-menedzsmentet, a kereskedelmet és a humánpolitikát irányítja, *dr. Bakonyi Zoltán* cégvezető a termelést és a gazdálkodást felügyeli. A változtatásokkal a MAL Zrt. a jövőben még jobban meg akar felelni a piaci kihívásoknak, és Közép-Európában betöltött szerepét, súlyát tovább kívánja erősíteni.

PT

Hazai hírek

Sopron és Selmecbánya testvérvárosok

Történelmi és kulturális kapcsolatok

A Selmecbányát 1918. december közepén elhagyni kényszerülő akadémia háborúból visszatért mintegy háromszáz főnyi hallgatósága – a tanulmányok folytatásához szükséges anyagok egy részét és könyvtárát szekereken, majd vonaton szállítva – Budapestre érkezett. Az akadémia elhelyezésének három hónapig tartó vitája után döntés született, melyet *Thumer Mihály*, Sopron polgármestere 1919. március 11-én jelentett be a város lakosságának: „A magyar kormány Selmecbánya megszállása által hontalanná vált Bányászati és Erdészeti Főiskolát Sopronba helyezi át.” A két ősi város szellemi és személyi összefonódásának kezdő dátumát tehát 1919. március 11-ben jelölhetjük meg. 1919. április 28-án 326 hallgató beiratkozásával megkezdődtek az előadások. A főiskola – később egyetem – professzorai és hallgatói a következő évtizedekben megtartották és ápolták a selmeci tanulmányi rendet, diákszokásokat és hagyományokat.

Selmecbányán szinte teljesen felszámolódott az ezüst és arany bányászata és a Csehszlovák állam a megszűnt akadémiai oktatást Brünne és Kassára telepítette át. A város évszázados meghatározó épületei kulturális műemlékké váltak, mint pl. az Óvár, az udvari kamara, a bányabíróság, a Leányvár, a klopacska és a volt akadémia palotái, építményei. A sokáig üresen álló, alig fenntartott létesítmények nagy részét az utolsó évtizedekben alapos műemléki rekonstrukcióval az eredeti formában építették újjá.

A kapcsolatok felvétele szempontjából a múzeumi és levéltári intézmények fennmaradása nagyon fontos volt. A Szlovák Bányászati Múzeum az egykori városi múzeum és az 1927-ben megnyílt Dionys Stur Bányászati Múzeum 1964. évi összevonásából keletkezett. Kiállításai a 120 ezret meghaladó tárgy őrzetével a több évszázados bányatechnikán túlmenően régészeti, néprajzi, kulturális és művészeti alkotásokat is bemutatnak a felsorolt épületekben. A felhagyott bányák bejárait, szabadtéri műhelyeit és föld alatti vágatait is egyre növekvő mértékben a látogatók elé tárják.

Szlovákia Központi Bányászati Levéltára 1950-ben jött létre. A bányászati, kohászati, erdészeti, geológiai és jogi dokumentumok több kilométer hosszban, a 15. századtól kezdve birtokolnak okleveleket, iratokat, térképeket – mindezek alapját főkamagrófi hivatal gazdag állománya képezi.

Csaknem egy évtizedig kellett várni a két város első kapcsolatára. *Selmecbánya 1927-ben átengedte Sopronnak* a főiskola öt híres professzora: Péch Antal, Zsigmondy Vilmos, Kerpely Antal, Litschauer Lajos, Cséti Ottó mellszobrát, melyeket a bányatorvényszék épületében őriztek. A szobrokat ünnepélyes keretek között a soproni főiskola előtti parkban helyezték el.

Az első világháború után az ősi város története és kultúrájának összefoglalása először a „Selmeczbányaiak Évkönyve” című, Budapesten 1936-ban kiadott, díszes külsejű könyvben jelent meg. A kötet nemcsak a mindent megalapozó bányászat és erdészet múltjával foglalkozik, hanem bemutatja a 16. században alapított katolikus főgimnázium és evangélikus líceum történetét a polgárság zömét jelentő kereskedők, iparosok tevékenységét, a környék turistaéletét, a városról szóló költeményeket, novellákat, végül 232 selmeci, illetve a városban végzett személyiség fényképes életrajzát.

Selmec és Sopron összefűződését kutatva feltétlenül meg kell emlékezni a *Faller családról*. A 17. század végén Bajoror-

szágból érkezett, az akkor alsó-magyarországinak nevezett terület bányáinál letelepedett család első tagja 1795-ben iratkozott be az akadémiára, ahol összesen tizenkét Faller végzett 125 év alatt, bányász, kohász és erdész szakokon. Faller Gusztáv bányatanácsos, akadémiai tanár megírta az akadémia évszázados fennállásának emlékkönyvét (1770-1870), a mű 5373 hallgató nevét, hazáját és utolsó hivatali beosztását is feltüntette. A mű nélkülözhetetlen az akadémia történetének megismeréséhez.

A két város összefonódásának legnevesebb építője a Selmecen született Faller Jenő (1894-1966) bányamérnök, aki 1950-től Sopronban az egyetem docenseként dolgozott. Édesapja a selmeci bányakerület főorvosaként bejáratos volt a város otthonaiba is. Faller Jenő tökéletes német és szlovák nyelvtudásával gyakori látogatója volt a selmeci múzeumi és levéltári egységeknek. A szlovák intézmények nagy tisztelettel fogadták, felismerve, hogy a város bányászatának, épületeinek, kultúrájának részletekig menő legjobb ismerője.

Faller Jenő irodalmi tevékenysége a bibliográfiája szerint 340 könyv, könyvrészlet és folyóirat cikk. Soproni tartózkodása alatt 71 technikátörténeti cikket írt, közülük 40 tanulmány Selmechez kapcsolódik. Bányabeli fűrásról, robbantásról, szállításról, világításról, bányagépekről, úgyszólván a bányászat valamennyi munkafázisáról szóló tanulmányain túlmenően visszaidézi a selmeci akadémia diákszokások, daloskönyvek, helytörténeti sajátosságok bemutatásával. A bányászat és a kultúra nagy személyiségei közül a Hell testvérek, Mikoviny Sámuel, Faller Gusztáv és Péch Antal életútját ismertette.

Faller Jenő 1957. október 13-án megnyitotta Sopronban, az Esterházy palotában a Központi Bányászati Múzeumot, 10 éven át selmeci muzeológusokat, levéltárosokat vendégként fogadhatott.

A város szlovák vezetői nagysikerű nemzetközi rendezvénnyel fordultak az akadémia múltja felé. Selmecbánya 1964 augusztusában ötnapos konferenciával ünnepelte meg a *Bányászati Akadémia alapításának 200. évfordulóját*. Számos külföldi egyetem küldöttei elismeréssel szóltak az akadémiáról, mely éveken át sugározta a bányászati tudományokat nemcsak Európának, de a tengerentúli világ részének is. Nagy látványosságot nyújtott a „Szalamander”, melyet mintegy százfőnyi, 1913 előtt végzett főiskolai hallgató ballagása vezetett be. Ez volt az első alkalom nagytömegű volt akadémikus újbóli selmeci megjelenésének. Selmec bebizonyította hatalmas nemzetközi értékét.

A Faller Jenő által beindított selmeci-soproni együttműködést a Bányászati Múzeum, majd az 1983-ban alapított Erdészeti Múzeum tovább folytatni és ápolni kívánta. A múzeum vezetői és munkatársai több alkalommal utaztak Selmecbányára a város megismerése céljából, majd a selmeci múzeum és levéltár vezetőivel kölcsönösen alkalmat találtak egymásnál kiállítások rendezésére. A selmeciek 1994-ben az akadémia fejlődéstörténetét, majd „Selmecbánya az UNESCO világörökség része” című kiállításukat mutatták be az Erdészeti Múzeumban.

1995 szeptemberében Selmec központjában, a Szlovák Bányászati Múzeum Galériájában a soproni bányászati és erdészeti múzeumok közös rendezésében „Sopron, műemléki aranyéremmel kitüntetett város” címmel tárlatot nyitottak Lobenwein Tamás fotóművész színes képeiből. A bemutató időpontjában Selmecen ülésezett az Európa Tanács Koordinációs Csoportja, megünnepelve a Nemzetközi Európai Kultúra és Világörökség Napját. A nemzetközi kutatógárda kitűnőnek ítélte a soproni bemutatót, melyről a szlovák televízió

18 perces műsort is adott. A két városban rejlő adottságok között itt került szóba a testvérvárosi lehetőség.

A két város múzeumainak kölcsönös együttműködése tovább folytatódott, folytatódik; a mindenkor múzeumigazgatók számos kiállítás és tartalmas előadás szervezésével tartották fenn a két város elválaszthatatlanságát.

Az újjáéledő selmeci-soproni viszonyoknak jelentős szervezője volt a közgazdasági végzettségű és a Kassai Egyetem Bányamérnöki Karán docensi címet elnyert *Marian Lichner* (1949-2007) polgármester, akinek könyvei is megjelentek több ezer fotóval Selmezbányáról és környékéről.

Az első testvérvárosi szerződés terve 1999-ben készült el hét oldalon, magyar és szlovák nyelven. A tervezet a jól működő bányászati – erdészeti, múzeumi – levéltári és egyetemi együttműködést kívánta növelni városépítészeti, városgazdálkodási, műemlékvédelmi, kulturális és sport tevékenységek összehangolásával. A *Marian Lichner* és *Gimesi Szabolcs* polgármesterek tudomásával készült szerződés személyi és egészségügyi problémák miatt csak terv maradt.

A városi vezetők személyes találkozására 2006. március 7-én Sopronban került sor. *Marian Lichner* és *Walter Dezső* polgármesterek úgynevezett partnervárosi megállapodást írtak alá.

A szerződés megkötése

A lehetőség 2008-ban tért vissza a testvérvárosi kapcsolat létesítésére. Új személyek kerültek a polgármesteri székekbe.

Dr. Fodor Tamás Sopronban született, 56 éves, okl. faipari mérnöki képzettségét 1980-ban, az okl. mérnök-matematikusszakképzőképzést 1992-ben szerezte. Egyetemi docensként jelenleg is oktat. Német középfokú, orosz alapkülső nyelvvizsgával rendelkezik, de angolul is tárgyalóképes, hónapokat töltött amerikai tanulmányúton. Édesapja nyolc éven át a bányászati múzeum nyugdíjas foglalkoztatottja volt.

Mgr. Pavol Balžanka Selmezbányán született, 32 éves, egyetemi pszichológus végzettségű, a zólyomi erdészeti szakiskolában is oktatott. A selmeci munkaerő-gazdálkodási hivatal éléről választották polgármesterré. Angolul jól beszél. Édesapja kohómérnök-ként a helyi akkumulátorgyárnál dolgozik.

A legfontosabb tárgyalásra 2008. február 28-án került sor Sopronban. A Nyugat-Magyarországi Egyetem az Erdészeti Tanintézet alapításának 200. évfordulóján „Alma Mater” kiállítást rendezett az Erdészeti Múzeumban. A selmeci Bányászati Akadémián 1763 óta – tehát kezdettől fogva – oktatták a bányaművelés során biztosítványként, ill. a vízemelő és érc-előkészítő gépek hajtásához nélkülözhetetlen fa szakszerű termelését, de önálló intézményként I. Ferenc király 1807. december 17-én alapította az erdészeti intézetet, Henrik David Wilckens kinevezésével.

Fodor Tamás és Pavol Balžanka a szerződéseikkel

A két város közös múltjában gyökerező kapcsolattartás szentesítésére, a testvérvárosi szerződés ünnepélyes aláírására 2008. június 28-án, a soproni Városháza nagytermében került sor, a selmeci delegáció, a soproni országgyűlési és képviselő-testületi tagok, az egyetem vezetősége és a város története iránt érdeklődők előtt.

A himnuszok elhangzása után *Fodor Tamás* polgármester mondott köszöntőt, amit a következőkben foglalunk össze:

Selmec és Sopron történelmi fejlődésében sok a hasonlóság. Selmec 1245-ben kapott városi rangot, Sopron 1277-ben lett szabad királyi város. Az 1763-ban alapított Bányászati Akadémia 1919-ben Sopronba került, a mai Nyugat-Magyarországi Egyetem jogelődjének tekintendő. *Thurner Mihály*, a nagyhírű polgármester történelmi helyzettefelismerése és kitűnő szervezése adott új otthont a helyét kereső ősi iskolának. Az akadémia elődjét jelentő bányaiskola hírneves tanára, *Mikoviny Sámuel* nevét 1947 óta szép utca viseli a Lővérek alján. A kapcsolat akkor lesz igazán gyümölcsöző, ha az eddig is jól működő múzeumi-levéltári és egyetemi együttműködés a városok polgárai közötti kötődéssé bővül. A kulturális együttműködés, az ünnepi hetek kiaknázható lehetőségeket jelentenek. Mindkét város szép környezetben fekszik, így az idegenforgalom is nagyobb távlati esélyt kaphat. Végül megköszönte azok tevékenységét, akik eddig is együttműködtek a két város közelítésében.

Pavol Balžanka beszédében hangoztatta, hogy a szerződéssel új időszak kezdődik a két város történelmi kapcsolatainak ápolásában és az eddig elért eredmények növelésében.

Fodor Tamás felolvasta a hét pontból álló szerződés szövegét, melyet a megjelentek további terjesztés céljából, magyar és szlovák nyelven leírva kézhez kaptak.

A szerződés azon a meggyőződésen alapul, hogy a két város lakosai és intézményei közötti kapcsolatok elősegítik a határon átnyúló társadalmi és gazdasági együttműködést. Hozzájárul az 1763-ban Selmezbányán alapított akadémia hátrahagyott öröksége – az úgynevezett selmeci szellem – megőrzéséhez. Elősegíti az oktatási, kulturális és közművelődési intézmények közös tevékenységét. Támogatja az együttműködést a művészeteket, a sportot és az ifjúságot érintő kérdésekben. Megszervezi az idegenforgalmi események ismertetésében a média felületeken egymás rendezvényeinek népszerűsítését. Lehetővé teszi utaztatások révén is, hogy a városok lakói egymást személyesen is megismerhessék.

A rendezvény az egyetemi ifjúság selmeci eredetű dalainak éneklésével és a Bányászhimnusszal ért véget. A továbbiakban városaink polgárain múlik, hogyan használják ki a testvérvárosi nyújtotta lehetőségeket.

Molnár László

Erőmű Fórum

Igen nagy hazai és nemzetközi szakmai érdeklődés mellett került sor 2008. május 22-23-án Balatonalmádiban, a Hotel Ramada nagytermében a *Nemzetközi Erőmű Fórumra*, amit a Magyar Energetikai Társaság (MET) rendezett.

Az első nap fő témája „A magyar villamosenergia-termelés regionális környezete”, míg a másodiké az „EU-törekvések az üvegházhatás csökkentésére” volt. Az első napon 11 (ebből 3 külföldi), a másodikon 8 előadás hangzott el. A Fórum második napján tartott előadást *dr. Hom János* „Hazai energetikai természeti erőforrásaink” címmel.

A Fórum előadásai megtekinthetők a MET honlapján: www.met.mtesz.hu

HJ-PT

Erőmű-beruházás

Több éves előkészület után 2008. április 6-án, Vásárosnaményban ünnepélyes keretek között helyezték el a 136 millió eurós tervezett beruházással megvalósuló, 230 MW-os, kombinált ciklusú gázturbinás „Heller Erőmű” alapkövét.

Az alapkövet dr. Veres János pénzügyminiszter, valamint a beruházó Kárpát Energo Zrt. tulajdonosai nevében dr. Kocsis István, az MVM Zrt. vezérigazgatója és dr. Kapolyi László, a System Consulting Zrt. elnök-vezérigazgatója helyezték el.

A beruházás tervezett befejezési ideje 2009. december 31., így az erőmű 2010-ben kezdhet termelni. A jó hatásfokú, korszerű erőmű a gazdaságos termelés mellett hozzájárul a magyar villamosenergia-rendszer hatékonyabb szabályozásához.

Világgazdaság

Dr. Horn János

Gázt nyomnának Magyarország alá?

Magyarország földtani adottságai miatt kiválóan alkalmas a szén-dioxid tárolására: eljőhet az idő, amikor a hazai gáztárolókban erőműveink CO₂-kibocsátását raktározzuk, és melléktermékként kőolajhoz és metánhoz jutunk.

Szakértők egyre inkább egyetértenek, hogy napjainkban a kezdődő globális felmelegedés tanúi lehetünk, ami súlyos következményekkel járhat az emberiség és az egész földi élővilág számára. Az is egyre nyilvánvalóbb, hogy a klímaváltozást nagyban gyorsítja az emberi tevékenység, elsősorban a szén-dioxid kibocsátásával. A CO₂ visszafogása stratégiai cél lett az egész világon, ami a levegőbe jutó gáz lekötését, föld alá szajtolását is jelentheti. Elsődleges vizsgálatok azt bizonyítják, hogy Magyarországon komoly földtani kapacitások állnak rendelkezésre a szén-dioxid hosszú távú, biztonságos tárolására.

Az egyre szigorúbb csökkentési kötelezettségek miatt és a kiosztott szén-dioxid-kibocsátási kvóták adásvételével a vállalatok és a kormányok egyre inkább érdekeltté válnak, hogy akár milliárdokat költsenek az eljárásra. A CO₂ föld alá szajtolásának magyar és nemzetközi lehetőségeiről, várható gazdasági hasznáról Szabados Gáborral, a Magyar Bányászati és Földtani Hivatal (MBFH) elnökével és Katona Gábor elnök-helyetttel beszélgettünk a *Figyelő munkatársa*.

Magyarországon – elsőként a világon – már az 1970-es években alkalmazták a szén-dioxid ipari méretű földbe préselését kőolaj bányászathoz. Ha egy lelőhelyen már kitermelték a nyersanyag nagy részét, a tárolómedencében csökken a nyomás, a maradék nyersanyag kinyerése nehezebbé, gazdaságtalanná válik. A CO₂ ún. serkentő besajtolása gyakorlatilag „kipréseli”, a felszínre hajtja a maradék szénhidrogéneket.

Mintegy tíz éve merült fel – először Norvégiában és Nagy-Britanniában –, hogy kimerült szénhidrogén-tárolókba ipari módszerekkel szajtolják vissza a szén-dioxidot. Szabados Gábor szerint a visszasajtolás megoldható, a technika is rendelkezésre áll, és akár száz évre megoldhatjuk vele a nagy erőművek „szennyezésmentes” működtetését. Az unió komolyan tervez vele, irányelvet készül megfogalmazni a gyakorlati megvalósításról.

Magyarország különlegesen jó földtani adottságokkal rendelkezik a tárolásra, ami három geológiai környezetben történhet. Kimerült kőolaj- és földgázlelőhelyek: leginkább a szivacsos szerkezetű, nagy átjárhatóságú kőzettestek, amelyeket kis átjárhatóságú „záróréteg” fed. További előnye, hogy a geológiai viszonyok a korábbi – szénhidrogének után folytatott – kutatások eredményeként igen jól ismertek, és a meglévő létesítmények egy része felhasználható a CO₂ besajtolására. Egyes kimerült kőolajtelepeken a bepréslést szén-

dioxid segítségével további, más módszerekkel nem kinyerhető kőolajhoz is juthatunk.

A gazdaságosan már nem hasznosítható széntelepek is kiváló „CO₂-temető”: a szén nagy fajlagos felülete miatt könnyen meg tudja kötni felületén a szén-dioxidot, és egészen nagy nyomás és hőmérséklet alatt is képes megtartani. Nem mellékesen, a besajtolt CO₂ képes kiszorítani a szén felületén addig raktározott metánt: az így kinyert gáz mennyisége 60-600 millió köbméterre tehető.

A legnagyobb tároló potenciált a mélyben fekvő sós vizes rétegek (aquiferek) jelentik. Ezek porózus, sós vizet tartalmazó kőzetek, amelyek az ivóvíztárolóknál mélyebben, azoktól elszigetelve helyezkednek el.

Jelenleg összesen 5-6 milliárd köbméter gázt tudunk tárolni, és a kapacitás még bővíthető. A hazai erőművek kibocsátását tehát évtizedekre el tudnánk nyeletni a földben, ami a kvótakereskedelemnek köszönhetően a jövőben milliárdos bevételt jelenthet. Ma tíz olyan üzemet támogat az állam, amely meglévő erőművek környékén kutatja a föld alatti CO₂-tárolás lehetőségeit.

A gáz föld alá szajtolására tehát adott a lehetőség, politikai döntés és kedvező gazdasági környezet kell ahhoz, hogy megindulhasson. A jövőben akár az is elképzelhető, hogy Magyarország tárolókapacitását nem földgáz, hanem CO₂ elhelyezése használnák majd fel attól függően, hogy melyik a „jobb üzlet”. Bár hazánk tárolókapacitása jelentős, az nem fordulhat elő, hogy mi leszünk a világ gáztemetője, vagyis hogy külföldről jelentős mennyiségű szén-dioxidot szállítanának magyar tárolókba. A lehetőséggel hazai méretekben kell foglalkozni – mondják a szakemberek.

Elképzelhető, sőt valószínű, hogy az észak-európai államok – Norvégiával az élen – hatalmas üzletet fognak a szén-dioxid köré szervezni. Az északi tengereken működő óriási platformok felépítése és működtetése hihetetlenül nagy összegeket emészt fel. Ha kifognak a szénhidrogénkészletek, amelyek fölé telepítették, ezeket a monstrumokat nem éri meg átköltöztetni, lebontani pedig anyagi csőd lenne. Ott maradnak viszont alattuk a kiürült kőolaj- és földgáztelepek, azaz a tökéletes szén-dioxid csapdák, amelyeket kiválóan hasznosíthatnak. Nagyon leegyszerűsítve: amelyik csővön korábban az olajat és a gázt pumpálták Európa országaiba, azon érkehet vissza a szén-dioxid a föld alá.

A bányászati szakemberek szerint a CO₂ föld alatti tárolása elméletben nem jár kockázattal, a gyakorlatban viszont folyamatos ellenőrzésre van szükség, monitoring rendszert kell kiépíteni a tárolók közelében. A szén-dioxid ugyanis a levegőnél nehezebb, szivárgás esetén kitöltené a völgyeket, a mélyebben fekvő területeket, a pincéket, és már háromszázalékos koncentrációban halált okoz.

Alapvető fontosságú tehát a megfelelő, biztonságos technika kidolgozása, mielőtt nagy mennyiségben kezdjük el föld alá szajtolni a gázt. A tervezett tárolókban uralkodó nyomás ugyanis lényegesen nagyobb a már kipróbált, serkentő visszasajtolás után fellépő nyomásnál. És hogy ideális esetben meddig maradhat a szén-dioxid a föld alatt? Gyakorlatilag korlátlan ideig. Addig, amíg ki nem engedjük, amíg nem találunk olyan területet, ahol gazdaságosan hasznosítani tudjuk. Sikeres kísérletek folynak már ma arról, miként lehet a CO₂-ből metanolt, vagyis üzemanyagot készíteni

Forrás: Figyelőnet 2008. június 16.

CSJ

Könyvismertető

Egy elfeledett könyv újbóli kiadása
(*ifj. Krúg Lajos: Tüzek a végeken, Selmectől – Sopronig*)

1930-ban két kiadásban hagyta el a soproni nyomdát az akkori soproni Bánya- és Erdőmérnöki Főiskola ifjúsága által közkedvelt könyv, a „Tüzek a végeken”. A vonzó és nemes pátozzsal megírt mű egycsapásra hírnevet szerzett a Főiskola egykori növendékének, a volt erdőmérnök hallgatónak, a későbbi írónak és költőnek, Missuray-Krúg Lajosnak.

Az ő könyve az első hiteles krónikája volt az 1918-1922-es évek sorsdöntő időszakának. Mint az események résztvevője, megírta a szeretett Alma Mater Selmecbányáról való menekülését, a hontalan bolyongás keserűségét. A nyugat-magyarországi felkelő harcokról is elsőnek számolt be a könyv hasábjain. Örök emléket állított művében az ágfalvi csatában (1921. szeptember 8.) hősi halált halt *Machatsek Gyula* erdőmérnök és *Szechányi Elemér* bányamérnök hallgatóknak. Minden szépítés nélkül, időrendben és hitelesen örökítette meg azokat az eseményeket, amelyek a másfél hónapig tartó felkelő harcoktól egészen Sopron aranynapjáig (1921. december 14.) és a város hivatalos átadásáig tartottak.

Művében ott sorakoznak a kor közszereplői is: a politikusok, a szeretett professzorok, a hallgatók és a jó barátok – mind-mind név szerint. *Missuray-Krúg* művében felhasználta a hiteles okmányokat, a korabeli sajtó híradásait. Tíz évvel a sorsdöntő események után, mint emlékébresztő felrázta a kor közvéleményét. A magyar ifjúság hőies helytállása Sopron és környéke megmentéséhez vezetett. Soha ne feledkezzünk meg áldozatokról! Nemes cselekedetük, hazaszeretetük örök példa

legyen a késői utódok előtt! *Missuray-Krúg* művét a bátor igazmondás, a szemtanú hitelessége jellemzi. Könyvét az érdeklődő olvasó nem tudja letenni. Sorai majd nyolcvan év után is rabul ejtik lelki és érzelmi világunkat. Jó szívvel ajánljuk olvasásra mindannak, akit a magyar történelem e kevésbé ismert szelete érdekel, s aki számára nem közömbös, hogyan alakult egy város és vidékének sorsa. A könyv nem hiányozhat egyetlen egyetemi polgár és hallgató könyvespolcáról sem. Ott legyen ez a kiadvány Soprontól Miskolcig, Dunatújvárostól Székesfehérvárig a maga méltó helyén! Krúg könyve az évtizedek múlásával elérhetetlenné vált; az idősebb nemzedék féltve őrzött kincse lett. Az újabb generációk már csak hírből ismerték, de kézbe talán soha nem vették az író munkáját.

78 évvel a mű megjelenését követően, többszöri sikertelen kiadási próbálkozások után, 2008-ban meg fog jelenni a legendás mű hasonmás kiadása. Ezzel a kiadvánnyal is tisztelgünk az önálló magyar erdészeti felsőoktatás bicentenáriuma előtt.

ifj. Sarkady Sándor
könyvtári főigazgató NyME Központi Könyvtár

A könyv előjegyezhető, megrendelhető
a selmec@st-selmec.hu e-mail címen vagy
telefonon: Bán Imre 30/5407281.

h+s
Hutter+Schrantz
Hungária Kft.

Termékeink:

- Feszítőperemes fém és műanyag rosták
 - Műanyag rosta/rendszerek
(CLIP-TEC, UNIPLANK, UNISTEP
Vibro-Elastic, Síkrosta)
 - Hárfa rosták, préshegesztett rosták, perforált lemezek
 - Ipari drótszövet (vibrátor fonatok) osztályozó gépekhez, magas kopás- és rezgésálló rugóacélból, rozsdamentes kivitelben is
 - Allgaier szitabetétek javítása, felújítása
 - Hullámrácsok tetszőleges rácsosztással, jól hegeszthető anyagból, rozsdamentes kivitelben is
 - Műszaki szövetek, szítaszövetek 0,04 mm-től rozsdamentes, rugóacél, horganyzott és szénacél anyagokból
 - Szűnyoghálók szélein szegett, szőtt kivitelben (barna, fehér, szürke, zöld színekben; 1,0; 1,2; 1,5 m széles tekercsekben)
 - Vadhálók tűzi horganyzott kivitelben
 - Kerítés elemek, kerítésmezők
3000 Hatvan-Nagygyompos
- Tel./Fax: 06-37/341-231; Közvetlen faxszám: 06-37/540-035
Mobil: 06-20/3131-612
E-mail: hutter@h-s.hu Weboldalunk: www.h-s.hu

METSO MINERALS (Austria) GmbH
1230 Wien, Josef Benc Gasse 3.

Képviselő:

1146 Budapest,
Hungária krt. 162.

Telefon:
+36-1-471-9201
+36-20-9514-799

Fax: +36-1-471-9200

e-mail:
laszlo.gaszner@
metso.com

web: www.metsominerals.com

3Bhungária

3B Hungária Kft.

H-8900 Zalaegerszeg, Wlassics Gyula u. 13.
Tel.: +36 92/549-033 • +36 92/549-034
Fax: +36 92/549-021 • E-mail: info@3bhungaria.hu
Web: www.3bhungaria.hu

- szállítószalagok
- kavicsmosók
- homokmosók
- rezgőadagolók
- osztályozó berendezések
- víztelenítők
- elevátorok
- mágnesszalagok
- törőberendezések

**KOMPLETT KŐ- ÉS KAVICSFELDOLGOZÓ
RENDSZEREK TERVEZÉSE ÉS GYÁRTÁSA**

Bányász-Kohász-Erdész Találkozó Székesfehérvár, Városház-tér, 2008. június 14.

A Magyar Műszaki Értelmiség Napja Budapest, Parlament, 2008. május 10.